

**Управління освіти Миколаївської міської ради
Науково-методичний центр**

Освіта Миколаєва 2020

УДК 37.07:005.95/.96+379.8

Укладачі:

За загальною редакцією Личко Г.В., начальника управління освіти Миколаївської міської ради

Редакційна колегія:

Г.В.ЛИЧКО (голова редакційної колегії),

О.В.ТАРАСОВА (заступник голови редакційної колегії),

Л.М.КАЛІШНА (доктор педагогічних наук, професор, учений секретар Інституту педагогіки НАПН України, м. Київ, н.к. науково-методичного центру управління освіти, <https://orcid.org/0000-0003-0534-6089>, gelena@i.ua),

Г.І.ДЕРКАЧ, Н.С.МАКАРЕНКО, С.Б.МАКАРОВА

А.О.ШУТЯК (технічний редактор)

Укладено за матеріалами структурних підрозділів управління освіти Миколаївської міської ради, науково-методичного центру управління освіти Миколаївської міської ради, закладів освіти міста Миколаєва.

Освіта Миколаєва: Інформаційно-аналітичний огляд за підсумками 2019/2020 навчального року /за заг.ред.Г.В.Личко. – Миколаїв: НМЦ, 2020. – с.108

<https://doi.org/10.32405/mykolaiv-education-2020-108>

В інформаційно-аналітичному огляді «Освіта Миколаєва – 2020» аналізується діяльність управління освіти Миколаївської міської ради, науково-методичного центру управління освіти Миколаївської міської ради, закладів освіти міста у 2019/2020 навчальному році, спрямована на розв'язання ключових проблем функціонування і розвитку національної системи освіти в умовах розбудови Нової української школи.

Видання розраховано на працівників органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, керівників закладів освіти.

ЗМІСТ

◆	Креативні та успішні.....	6
◆	На зорі високого злету.....	9
◆	Кадровий потенціал закладів освіти.....	12
◆	Дошкільна освіта МИколаєва НА ХВИЛІ.....	13
◆	Загальна середня освіта.....	27
◆	Розбудова інклюзивного середовища міста.....	29
◆	Формула Нової української школи.....	30
◆	Експериментальні пазли Нової української школи.....	33
◆	Партнерство – ключовий компонент успішності Нової української школи.....	36
◆	Спільне майбутнє – спільними зусиллями.....	41
◆	Формуємо громадянську компетентність особистості.....	42
◆	Медіаосвіта в структурі науково-методичної роботи.....	45
◆	Впровадження ІКТ в освітній процес.....	48
◆	Дистанційна освіта.....	50
◆	Підготовка до ЗНО в умовах карантину.....	61
◆	Застосування Інтернет-ресурсів в освітньому процесі (з досвіду роботи закладів освіти).....	64
◆	Дистанційне навчання: його можливості (з досвіду роботи педагогічних працівників).....	71
◆	STEM-заходи в онлайн-просторі: нові ідеї та способи втілення.....	77
◆	Сьогодення природничої освіти Миколаєва.....	78
◆	Формування предметних компетентностей на уроках мистецтва.....	80
◆	Сучасній школі – сучасну бібліотеку.....	81
◆	Психологічна служба в дії.....	82
◆	Десять цінностей сьогодення.....	84
◆	Фізкультурно-оздоровча робота.....	85
◆	Захист Вітчизни у системі військово-патріотичного виховання.....	86
◆	Питання безпеки дітей та молоді – одне з пріоритетних завдань держави.....	88
◆	Професійно-технічна освіта: нові спеціальності, дуальна система навчання та навчально-практичні центри.....	91
◆	Світ пізнання нового досвіду й успіху.....	92

Шановні освітяни!

Пріоритетним завданням органів державної влади та органів місцевого самоврядування є створення сучасного освітнього середовища та належної матеріально-технічної бази. Кожний навчальний рік - новий етап, як у справі розбудови національної освіти, так і у професійній долі кожного вчителя. Сучасний стан розвитку системи освіти України характеризується її реформуванням, пошуком шляхів приведення змісту у відповідність з особистісними запитами здобувачів освіти, світовими стандартами.

Ми розуміємо, що саме в галузі освіти кожна зроблена добра справа, кожне починання з часом повертаються сторницею для кожної окремої людини та держави загалом. Усі напрацювання в галузі освіти стали можливими завдяки глибокому розумінню необхідності її оновлення. Аналіз підсумків минулого навчального року засвідчив, що за підтримки усіх гілок влади, батьківської громадськості зроблено певні кроки щодо модернізації освіти, забезпечено стабільну роботу галузі, адже на реалізацію завдань Нової української школи було виділено значно більше коштів, ніж у попередні роки. Тому у наступному навчальному році зусилля міської громади будуть спрямовані на подальше зміцнення матеріально-технічної бази закладів освіти, поповнення в них бібліотечних фондів, покращення умов доступності до якісної освіти.

Першого вересня близько 48 тисяч учнів сядуть за парти, серед них 4700 першокласників, на яких чекають чисті та світлі класи, оновлені спортивні зали, їдальні, спортивні майданчики. Вважаю, що всі наші заклади освіти мають бути цивілізованими та зручними для навчання, адже діти – наша найбільша цінність. І головна мета полягає у створенні такої школи, в якій приємно навчатись та яка даватиме учням не тільки знання, а й вміння застосовувати їх у житті, адже саме в школі дітям допомагають обрати свою життєву дорогу, щоб впевнено нею крокувати.

Щиро вітаю всіх з Днем Знань! Впевнений, що попереду – натхненна праця, цікаві уроки та веселі перерви, екскурсії та позакласні заходи, адже 1 вересня – новий крок у світ знань.

Слова щирої вдячності та визнання Вам, шановні педагоги, які, незважаючи на непрості виклики, запровадили для всіх учасників освітнього процесу оптимальні заходи, форми, прийоми дистанційного навчання, подолали перешкоди та труднощі в екстремальній ситуації. Це саме від Вашого таланту, душевної щедрості та мудрості залежить майбутнє наших дітей, виховання гідних громадян України! Бажаю вам професійних успіхів, терпіння, міцного здоров'я та невичерпної енергії!

З повагою, міський голова

Олександр СЕНКЕВИЧ

Шановні педагоги!

Україна обрала європейський шлях розвитку, що передбачає реформування усіх сфер життя. І одним із найбільших секторів надання публічних послуг, яким користується населення, є освіта, що розглядається в усьому світі як важливий чинник становлення й розвитку особистості. Сучасний стан освіти в Україні характеризується пошуком шляхів актуального реагування на зміни в освітянському просторі, адже змінилися вимоги до навчання, до знань, до компетентностей.

Оскільки якісна освіта – запорука успішного майбутнього, робота управління освіти, структурних підрозділів, педагогічних колективів спрямована на реалізацію міської програми «Освіта на 2019-2021 роки», Концепції «Нова українська школа», науково-педагогічних проєктів, модернізацію методичного сервісу, забезпечення рівного доступу до якісної освіти, запровадження нових освітніх технологій, збільшення відсотка охоплених дошкільною освітою, забезпечення оптимізації мережі закладів освіти, відкриття інклюзивних груп/класів, впровадження системи профільного навчання, формування духовних та моральних цінностей учнівської молоді, оновлення та зміцнення матеріально-технічної бази закладів.

Рік був непростим і для освітян, і для всієї країни, але ми відкрили інклюзивно-ресурсні центри, придбали нове обладнання для НУШ, кабінетів математично-природничого профілю, комп'ютерних класів, ресурсних кімнат. Перелічуючи досягнення галузі, ми відчуваємо гордість за педагогів, здобувачів освіти, адже ваші успіхи є міцним підґрунтям для розвитку галузі освіти в майбутньому.

Сучасне бачення проблем, що характеризують освітню галузь, дозволить нам і надалі знаходити оптимальні рішення завдань стосовно ефективного формування та розвитку інтелектуально розвиненої, високоморальної, національно свідомої, духовно багаті особистості, професіонала своєї справи. Разом із вами ми зможемо реалізувати непрості проблеми, що стоять перед українською освітою.

Сучасний освітній простір вимагає ініціативних, мобільних, гнучких педагогів, які свідомо сприймають, розуміють і втілюють інновації у практику своєї діяльності, що є головною складовою успіху. Впевнена, що українська освіта зможе знайти свій шлях до серця та розуму кожної дитини, допоможе становленню життєстійкої та життєздатної людини нового покоління, забезпечить якість навчання.

Від імені управління освіти висловлюю всім педагогам повагу за творчу і сумлінну працю. Глибока вдячність Вам, освітяни, адже саме завдяки вашим знанням, терпінню і душевному теплу зростає нове покоління. Дякую всіх, хто робив і робить свою роботу на високому професійному рівні, зацікавлено і творчо.

Зичу всім мудрості, миру і злагоди у житті, віри в щасливе майбутнє України, успішних та результативних кроків на шляху творення нової держави!

З повагою, начальник управління освіти

Ганна ЛИЧКО

Шановна освітянська громадо!

Сьогодні ми тримаємо в руках наше традиційне видання «Освіта Миколаєва - 2020». На перший погляд, - чергова збірка, в якій розміщено підсумки роботи педагогічної спільноти міста за навчальний рік. Кожен з нас розуміє, що це, насамперед, результат копіткої та наполегливої командної роботи наших освітян, це надбання, ціну якому може визначити лише освічена людина - головний рушій прогресу і розвитку держави.

Поєднуючи в собі сучасні практики, кращі досягнення та передовий досвід, це видання є своєрідною дорожньою картою нашого професійного життя за рік. І хочу зазначити, що ми маємо всі підстави пишатися: новітні педагогічні технології, готовність до інновацій, продуктивні методики, учнівські перемоги – все це показники Вашої педагогічної майстерності, якості Вашого

професійного рівня, який відповідає запитам сучасного життя, а це і є необхідною умовою модернізації системи освіти.

Шановні колеги!

Змінюються часи, змінюємося й ми, а разом із нами змінюється освіта, яка була і надалі залишається найвищим національним пріоритетом, основою для розвитку особистості, суспільства, держави. Тому створення високоефективної системи якісної освіти, якої ми з вами прагнемо, і є об'єктивною вимогою часу. Наша головна мета – забезпечення умов для розвитку та самореалізації кожної особистості як громадянина України, формування покоління, здатного навчатися впродовж життя, створювати й розвивати цінності громадянського суспільства.

Людина майбутнього повинна відповідати чотирьом «освітнім критеріям»: «вчитися, щоб знати», «вчитися, щоб діяти», «вчитися, щоб жити разом», а головне – «вчитися, щоб жити». Ця місія покладається на сучасного педагога, адже саме високоінтелектуальний, освічений педагог-професіонал може забезпечити якісну підготовку здобувачів освіти. Тож сьогодні, у XXI столітті, яке називають «століттям освіти», «століттям гуманітарного мислення», «століттям творчої особистості», стратегічним завданням НМЦ є формування сучасного педагога, вмотивованого до змін, надання методичної допомоги щодо підвищення його професійного рівня, фахової майстерності, розкриття творчого потенціалу кожного здобувача освіти, навчання його пошуку, аналізу, аби необхідність постійного самовдосконалення стала невід'ємною рисою всього подальшого життя.

Педагогічною громадськістю міста вже багато зроблено, ще більше належить зробити. Впевнена, що разом зможемо впоратися з поставленими завданнями і досягти кращих результатів, адже лише праця в команді дає можливість отримати високі показники. Саме разом на міцному фундаменті професіоналізму, креативності забезпечимо реалізацію Концепції «Нова українська школа», зробимо українську школу відкритою, цікавою та сучасною.

Тож, бажаю Вам оптимізму, натхнення, впевненості у собі й у реалізації творчих задумів. Накопичуйте позитив та знання, щедро ними діліться з учнями та колегами. Нехай ваша складна, але благородна праця збагачує досвідом та мудрістю нові покоління, а Вам приносить задоволення.

Миру всім, щастя й добра, міцного здоров'я! Нехай новий навчальний рік стане роком нових професійних досягнень, відкриттів та особистих звершень!

З повагою, директор НМЦ

Ольга ТАРАСОВА

Результати участі педагогів у конкурсах фахової майстерності

НМЦ проводиться робота по залученню вчителів до конкурсів професійної майстерності з метою вивчення, узагальнення та поширення кращого педагогічного досвіду педагогів, формування в них ключових компетентностей, застосування сучасних методик навчання в освітньому процесі.

Усеукраїнський конкурс фахової майстерності педагогічних працівників «Учитель року – 2020» був ювілейним, оскільки, починаючи з 1996 року, проводився 25-й раз. Проходив конкурс за номінаціями «початкова освіта», «історія», «хімія», «зарубіжна література», «образотворче мистецтво». 18 учителів закладів загальної середньої освіти Миколаєва взяли участь у міському турі, за результатами якого на обласному етапі були представлені в усіх номінаціях надбання та досвід переможців зонального туру: Мясоєд Галини Юрїївни. (учитель початкових класів ЗОШ №3), Ущепівської Наталії Петрівни (учитель історії морського ліцею ім. професора

М.Александрова), Блага-Мініної Дар'ї Олександрівни (учитель хімії ЗОШ №54), Дмитрієвої Лариси Миколаївни (учитель зарубіжної літератури гімназії №3), Степанюк Наталії Костянтинівни (учитель образотворчого мистецтва НВК №2 «Зоря»). Успішно пройшли усі випробування та вибороли перемогу в обласному турі Блага-Мініна Д.О. та Дмитрієва Л.М., які представлятимуть Миколаївщину на усеукраїнському етапі конкурсу; друге місце посіли Степанюк Н.К. та Ущепівська Н.П.; Дипломом III ступеня нагороджено Мясоєд Г.Ю.

Міський педагогічний конкурс «Нове ім'я – 2019»

У Конкурсі взяли участь 12 молодих учителів суспільно-гуманітарного циклу з 10 закладів освіти міста: ЗЗСО №16, 26, 31, 42, 47 (2), 53, 56, 64, Миколаївського морського ліцею імені професора М. Александрова (2), Миколаївського класичного ліцею.

До фіналу вийшли:

Гончаренко Назар Валерійович, учитель історії ЗОШ №53

Козирева Олена Володимирівна,
учитель англійської мови ЗОШ №16

Семченко Катерина Василівна,
учитель української мови і літератури Миколаївського
морського ліцею імені професора М.Александрова

Степура Олена Олексіївна,
учитель зарубіжної літератури ЗОШ №26

Ісаєв Віталій Олександрович,
учитель української мови і літератури
ЗОШ №56

Переможцем конкурсу став – Ісаєв Віталій Олександрович, учитель української мови і літератури ЗОШ №56.

З великим успіхом та активністю педагогів природничих дисциплін пройшов перший міський Web-фестиваль «STEM - освіта Миколаєва - 2019» та онлайн-конкурс-презентація педагогічного досвіду освітян міста», на якому презентовано 63 роботи з 20 закладів освіти. Заслуговує на увагу інтерактивна STEM-мапа Миколаєва: відео, слайд-шоу, фотоматеріали про досвід впровадження STEM-освіти у Миколаївському науково-методичному центрі, Миколаївських школах №3, 12, 19, 28, 31, 42, 57 імені Т.Г. Шевченка, 60.

В онлайн-конкурсі-презентації педагогічного досвіду освітян міста в номінації:

«S - science. Bank of scientific experiments «Від цікавого досліджу до Нобелівської премії»» взяли участь 22 педагогічних працівника (ЗЗСО №10, 11, 12, 15 (3), 16, 19 (5), 51, 60 (4), гімназії №4 (3), Миколаївського морського ліцею ім. проф. М.Александрова (2).

У номінації «Т – **technology**. STEM-технології на сучасному уроці» (розробки уроків математики, фізики, астрономії, хімії, біології, географії та економіки, природознавства, інформатики та технологій з елементами STEM- технологій) свої розробки представили 12 педагогів (ЗЗСО №3 (2), 20 (3), 28, 42 (3), 57 імені Т.Г. Шевченка, гімназії №3, Першої української гімназії імені М. Аркаса).

У номінації «Е – **engineering**. Фото, відеопрезентація STEM - продуктів, виготовлених власними руками» взяли участь 16 педагогів (ЗЗСО №3, 20, 28 (2), 31, 56 (3), 57 імені Т.Г. Шевченка, 60, гімназії №3, ПУГ імені М. Аркаса, Миколаївського морського ліцею ім. проф. М. Александрова (2).

Фото, відеопрезентації розумних пристроїв у номінації «М–**mathematics**» представили 5 педагогів (ЗЗСО №19, 28, 57 імені Т.Г.Шевченка (3).

Переможців нагороджено Дипломами I, II, III ступенів.

За результатами конкурсу «Геліантус – учитель 2020» Дипломами II ступеню нагороджено Кос'яненко Вікторію Володимирівну (учитель біології ЗОШ I-III ступенів №35) та Горбатюк Світлану Дмитрівну (учитель природознавства ЗОШ I-III ступенів №35); Дипломи III ступеню отримали Войтюк Ірина Миколаївна (учитель хімії класичного ліцею) та Блага-Мініна Дар'я Олександрівна (учитель хімії ЗОШ I-III ступенів №54).

Під час карантину вчителі фізичної культури ЗЗСО міста брали участь у різноманітних фахових заходах. Фонд О. Педана «Джуніор» проводив конкурс на кращу руханку, учасниками якого стали вчителі фізичної культури Костюченко Д.О. (ЗОШ № 18), Данилов В.Ю (СЗОШ № 22), Лисачов В.Є. (ЗОШ № 29), Костюченко Ю.В. (ЗОШ № 53). Руханку Костюченко Ю.В. було показано по телебаченню на одному з уроків фізичної культури, а Лисачов В.Є, учитель ЗОШ №29, став лауреатом в номінації «Краще впровадження нових варіативних модулів в онлайн-навчанні». Лауреатом Всеукраїнського конкурсу онлайн-уроків з фізичної культури, проведеного Українською асоціацією футболу, визнано учителя ЗОШ № 53 Костюченко Ю.В..

Переможцем I (міського) етапу заочного Всеукраїнського конкурсу авторських програм для практичних психологів і соціальних педагогів «Нові технології у новій школі» в номінації «Корекційно-розвиткові програми» визнано практичного психолога ЗДО № 115 Кречмер Ірину Павлівну за корекційно-розвиткову програму «Ігрові сходи», яка посіла II місце в обласному етапі конкурсу.

В рамках XI-ї Міжнародної виставки «Інноватика в сучасній освіті» (жовтень 2019, м. Київ) НМЦ презентував досвід освітян міста щодо впровадження інноваційних технологій в управлінській діяльності та освітньому процесі. Результат – золота медаль.

Ви бачили коли-небудь ранок, коли ще сонце не зійшло, але його палаючі промені вже освітлюють хмари, дарують надію майбутньому, пробуджують дзвінкі голоси пташиного хору?

Ось таким багатообіцяючим ранком є для нас високий злет нашої талановитої, обдарованої юні. Це їм продовжувати справи батьків, запалювати сонце майбутнього, дарувати надію прийдешньому дню.

Яскравим метеликом промайнув навчальний рік. Скільки у ньому залишилось сподівань, звершень, перемог і злетів. Юні таланти нашого міста – учасники інтелектуальних та творчих конкурсів, оглядів, змагань, олімпіад. Вони пройшли крізь багато випробувань. Навчилися, здобули, засвоїли, відкрили. Сьогодні ми разом з багатьма хлопцями та дівчатами радіємо їх перемогам у навчанні, спорті, науці, техніці. Скільки зроблено цікавих відкриттів! Нам справді є чим пишатися.

Так, більше двох тисяч дітей спробували свої сили у I етапі шкільних олімпіад, майже 1200 школярів взяли участь у II (міському) етапі.

У III (обласному) етапі усеукраїнських учнівських олімпіад з базових дисциплін перемогу вибороли 248 учнів. Це вихованці муніципального колегіуму ім. В.Д. Чайки (42 переможці), гімназії №2 (30), СЗОШ №22 з поглибленим вивченням англійської мови з 1 класу (25), Першої української гімназії ім. М. Аркаса (22), морського ліцею ім. професора М. Александрова (14), економічного ліцею №2 (12), гімназії №41 (8), гімназії №3 (7), юридичного ліцею (6), класичного ліцею (5), економічного ліцею №1 (3), Академії дитячої творчості (2), ЗЗСО №№19 (14), 51 (12), 57 ім. Т.Г. Шевченка (6), 18 (5), 42 (5), 3 (3), 20 (3), 35 (3), 50 (3), 15 (2), 45 (2), 56 (2), 1 (1), 6 (1), 10 (1), 11 (1), 26 (1), 28 (1), 39 (1), 48 (1).

Журі обласного етапу конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН України обрало 68 найдостойніших із обґрунтованими науковими дослідженнями, висновками, презентаціями.

Перемогу здобули юні дослідники з Миколаївського муніципального колегіуму імені В.Д. Чайки (13 переможців), Першої української гімназії ім. М. Аркаса (9), СЗОШ №22 з поглибленим вивченням англійської мови з 1 класу (8), морського ліцею імені професора М. Александрова (6), гімназії №2 (5), ЗОШ I-III ступенів №19 (4), класичного ліцею (3), гімназії №3 (2), гімназії №41 (2), ЗЗСО №16, 29, 50, 60 по 2 переможці, юридичного ліцею (1), економічного ліцею (1), ЗОШ I-III ступенів №39 (1), ЗОШ I-III ступенів №57 ім. Т.Г. Шевченка (1).

Миколаївські школярі - активні учасники мовно-літературних конкурсів.

Переможцями II (міського) етапу Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка серед учнів 5-11-х класів визнано 105 школярів. З 28 учасників III (обласного) етапу Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка серед учнів 5-11-х класів 23 призери (Миколаївський муніципальний колегіум ім. В.Д.Чайки, Перша українська гімназія ім. М.Аркаса, гімназії №2, 3, 41, економічний ліцей № 1, юридичний ліцей, ЗЗСО № 6, 22, 24, 44, 51). Дев'ять конкурсантів вибороли перемогу зазначеному конкурсі: ММК імені В.Д. Чайки (3), гімназія №2 (4), Перша українська гімназія імені М. Аркаса (2), ЗОШ I-III ступенів № 51 (1).

В номінації «Література» XVIII Всеукраїнського конкурсу учнівської творчості перемогу одержали 5 учнів (ЗЗСО № 14, 24, 51, гімназія №2, економічний ліцей №1), в номінації «Історія України і державотворення» – 1 (ЗОШ №14 імені Героя Радянського Союзу Г.О. Пшеніцина).

Результативним виявився XX Міжнародний конкурс з української мови ім. Петра Яцика для учнів 3-4-х класів. Із 1200 учасників шкільного етапу 106 переможців вийшли на міський рівень. За підсумками II етапу визначено переможцями 25 учнів 3-х класів та 31 учня 4-х класів. Успішними стали результати конкурсантів III етапу: з 9 учасників перемогу вибороли 4. Це здобувачі освіти Миколаївського муніципального колегіуму ім. В.Д. Чайки, ЗЗСО №12, 57 ім. Т.Г. Шевченка, спеціалізованої школи з поглибленим вивченням англійської мови №59.

140 здобувачів освіти 5-11-х класів визнано переможцями II (міського) етапу XX Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика; учасниками III (обласного) етапу серед учнів 5-11-х класів стали 28 школярів, з яких 22 одержали перемогу (Миколаївський муніципальний колегіум ім. В.Д.Чайки, Перша українська гімназія ім. М.Аркаса, гімназії №2, 3, 41, економічний ліцей № 1, Академія дитячої творчості, класичний ліцей, ЗЗСО № 3, 4, 22, 51).

У 2019 році шестеро обдарованих здобувачів освіти визнано президентськими стипендіатами: Сидорова Надія, Бурденко Дмитро, Підгородинська Поліна, Марисєв Сергій, Терещук Матвій, Адубецький Антон.

П'ятеро з кращих учнів міста стали лауреатами щорічної програми «Людина року». Їм вручено відзнаку спеціальної номінації «Надія року». Це Антон Адубецький, Іван Вітовець, Олексій Косигін, Сімур Мірзоев, Ярослав Піталов, на рахунку яких вже чимало досягнень.

Серед учасників обласного конкурсу комп'ютерної графіки «Пролісок» 33 школярі із ЗЗСО № 19, 22, 26, 34, 48, 50, 51, 56, 60, гімназій №4, 41, Першої української гімназії ім. Миколи Аркаса, ММК ім. В.Д. Чайки, АДТ досягли відмінних результатів у різних вікових категоріях за номінаціями: «Перші кроки», «Колаж», «Краща 2D-растрова графіка», «Краща 2D-векторна графіка», «Краща растрова графіка», «Краща векторна графіка», «Краща Scratch-анімація», «Краща соціальна реклама»

Щорічно проводиться міський турнір юних географів. У ньому взяли участь 14 команд із ЗОШ №7, 14, 15, 26, 40, 50, 54, СЗОШ №22, гімназій №2, 4, 41,

ПУГ ім. М. Аркаса, ММК ім. В.Д. Чайки, економічного ліцею №2. Переможцями стали команди юних географів гімназій №2 (I місце), №4 (II місце), №41 (III місце), ММК ім. В.Д. Чайки (II місце), ЗОШ №7 (II місце), №14, 50, СЗОШ №22 (III місце). В обласному етапі I місце посіли команди гімназій №2, №4, №41, СЗОШ №22, команда ММК ім. В.Д. Чайки виборола II місце.

Команда юних правознавців гімназії №2 здобула перемогу в обласному етапі XVI усеукраїнського турніру юних правознавців, II місце посіли команди юридичного ліцею та ЗОШ №29, III – класичний ліцей. Успішно функціонує міська заочна школа для обдарованих дітей початкових класів «Надія», в якій освітній процес організовано за дистанційною формою навчання на платформі Moodle.

Талановиті діти - фундамент майбутньої успішності нашої держави. Від того, наскільки ефективною буде підтримка цих обдарувань, залежить швидкість розвитку та розквіту і країни, і суспільства.

КАДРОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ

Шляхом заочного навчання у 2019/2020 навчальному році підвищують свій фаховий рівень 44 вчителі з 30 закладів освіти. Педагогічним працівникам, які навчаються у вишах без відриву від виробництва, створено належні умови для успішного здобуття вищої фахової освіти.

Молоді спеціалісти

У 2019/2020 навчальному році стало до роботи 28 молодих спеціалістів.

Щорічно Миколаївський національний університет імені В.О.Сухомлинського укладає угоду з управлінням освіти Миколаївської міської ради та науково-методичним центром щодо практичної підготовки майбутніх педагогів на базі кращих закладів дошкільної та загальної середньої освіти, адже, за словами А.С.Макаренка, «справжнім учителем-вихователем можна стати після кількох років роботи у хорошому педагогічному колективі».

Згідно з рішенням обласної ради від 30.11.2006 №04 щодо передбачення у бюджеті видатків на одноразову адресну грошову допомогу відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 26.09.2006 №1361 розроблено договір про роботу молодих спеціалістів у закладах освіти на строк не менше трьох років з наданням одноразової допомоги у п'ятикратному розмірі мінімальної заробітної плати.

З 2007 по 2019 рік укладено 68 договорів з молодими спеціалістами; у 2017 – 3 договори, у 2018 році молоді спеціалісти не виявили бажання укласти тристоронню угоду, у 2019 – 2.

Багато зусиль докладають педагогічні колективи закладів загальної середньої освіти щодо вирішення питань, пов'язаних з професійною орієнтацією молоді на педагогічні професії та попередньою підготовкою її до навчання у закладах вищої освіти.

ДОШКІЛЬНА ОСВІТА МИКОЛАЄВА НА ХВИЛІ!

Збереження унікального часу - часу дітям бути дітьми і бути з ними на хвилі - місія спеціалістів закладів дошкільної освіти!

На **професійних хвилях у партнерській взаємодії** науково-методичного центру та спеціалістів дитячих садків міста формувався простір «Дошкільна Освіта Миколаєва – ДОМ», який сприяв реалізації шести проєктів: Освіторія «Апгрейд», Майданчик «СпортТур», майстерня «МайстерняМуз», Методична лабораторія «Крок», Педагогічний клуб «Майстерня успіху», ПлатфОрМа «Метод»; відпрацюванню завдань, поставлених перед учасниками ініціативної творчої групи «Предметно-просторове розвивальне середовище у ЗДО», творчої групи «Моніторинг фізичного розвитку

дітей дошкільного віку за методикою М.Єфименка»; активній участі фахівців у виставках різного рівня, наукових семінарах та тренінгах. Така потужна робота з педагогічними кадрами була спрямована саме на те, щоб підвищити якість дошкільної освіти та дати можливість дошкільнятам бути на **хвилях творчості, допитливості, сміливості у прийнятті рішень, самостійності, націленості до відкриття нового, мотивації до пізнання у різних видах діяльності. Представимо 9 професійних хвиль, які сприяли забезпеченню якості дошкільної освіти:**

- фізичного розвитку та здоров'я;
- любові до рідного міста;
- мовленнєвого розвитку;
- художньо-естетичного розвитку;
- музично-естетичного розвитку;
- пізнання, предметно-практичної діяльності та комунікації;
- психологічної підтримки та навчання;
- методичного супроводу;
- досвіду й майстерності.

Хвиля фізичного розвитку та здоров'я

З метою підвищення професійної компетентності інструкторів з фізичного виховання закладів дошкільної освіти міста Миколаїв проведено низку різноманітних методичних заходів, а саме:

- круглий стіл «Види рухів, методи навчання, навчально-методичне та матеріально-технічне забезпечення реалізації програмових завдань», який об'єднав інструкторів з фізичного виховання ЗДО №82, 79, 52, 49, 110, 92, 118 та вихователів-методистів ЗДО №52, 93, 118 навколо спільної мети - підготовка до методичного об'єднання інструкторів з фізичного виховання шляхом формування актуальних питань засідань, визначення форм роботи з дітьми для практики,

розроблення презентацій за темами засідань для створення методичного фонду для ЗДО;

- консультацію-практикум «Види занять з фізичної культури: особливості структури, моторна цільність», проведеної Ларисою Ніколаєнко, вихователем-методистом ЗДО №112. Учасники переглядали сюжетне заняття з основними рухами: ходьба, метання, стрибки. Цей захід став підґрунтям для подальшої роботи методичних об'єднань;

- п'ятиденний авторський науковий семінар Миколи

Єфименка «Корекційний театр фізичного виховання і оздоровлення дошкільників з особливостями фізичного розвитку», проведеного у ЗДО №29;

- Школу авторської методики Миколи Єфименка «Казкова фізкультуринка», заняття в якій провели педагога-новатори ЗДО №1, 17, 68, 74;

- творчу групу «Моніторинг фізичного розвитку дітей дошкільного віку за методикою М. Єфименка». Педагоги ЗДО №1, 17, 60, 68, 69, 74, 78, 79, 94, 123 систематизували матеріали діагностики фізичного розвитку

дошкільнят за авторською методикою Миколи Єфименка та представили зведені таблиці моніторингу, картотека тестів, у якій надано опис проведення кожного з візуалізацією. Інструктори з фізичної культури Олена Ганчо (ЗДО №1), Юлія Ковальчук (ЗДО №68) та методист НМЦ Ірина Романюк стали першими педагогами в Україні, які узагальнили досвід використання педагогічної діагностики за авторською методикою у дитячому садку та висвітлили на шпальтах журналу «Дошкільне виховання» №6, 2020;

- методичне об'єднання «Розвиток навичок ходьби та бігу у дітей дошкільного віку», під час якого інструктори з фізичної культури та вихователі-методисти ЗДО №49, 52, 79, 82 підготували презентації з теми та ділились

досвідом проведення фізкультурних занять, індивідуальної роботи з дітьми, спортивних розваг, серії рухливих ігор з дітьми, використання степ-аєробіки, стрічкових еспандерів, масажних килимків та півсфер для ходьби та бігу, квестів та практикумів для педагогів, які дозволяли заглибитися у методику. Педагогічний квест, організований у ЗДО №82 як форма підвищення кваліфікації педагогів, надрукований у журналі «Палітра педагога» №1, 2020, а відеоролик для педагогів з теми «Навчання дітей дошкільного віку ходьбі та бігу», знятий у ЗДО №79, став прикладом для використання в онлайн

навчанні педагогів-початківців.

У нелегкому процесі дистанційної роботи педагоги ЗДО № 92, 93, 110, 118 підготували для колег презентації за темою методичного об'єднання «Розвиток навичок метання у дітей дошкільного віку», в яких висвітлено: вимоги чинних програм та добір фізкультурного обладнання; параметри вивчення розвитку фізичних навичок та якостей, вимоги до безпеки під час виконання вправ з дітьми; особливості навчання за методикою; рухливі ігри.

Така плідна робота дозволила представити досвід з фізичного виховання педагогів ЗДО №1(2), 7, 12, 17, 50, 78, 82 на шпальтах фахових періодичних видань у період з вересня 2019 року по березень 2020 року.

Хвиля любові до рідного міста

Незабутньою для освітянської спільноти стала виставка-презентація навчально-дидактичних посібників та ігор «Мое місто – Миколаїв», яка спрямована на об'єднання професіоналів дошкільної справи у площині національно-патріотичного виховання малюків, на інформування широкого кола педагогів, громадськості, органів державної влади про реалізацію завдання щодо формування у дошкільнят любові до рідного краю. У виставці взяли участь 23 педагогічних колективи

закладів дошкільної освіти №1, 29, 37, 50, 52, 60, 66, 70, 74, 78, 84, 101, 106, 112, 115, 123, 130, 131, 132, 133, 141, 143, 144. Ними представлено понад 50 експонатів. У посібниках та іграх представлено різноманітні напрями пізнання рідного міста:

- пам'ятні місця Миколаєва;
- річковий транспорт та мости Миколаєва;
- річки Миколаєва та їх мешканці;
- природа рідного краю;
- маршрутами мого мікрорайону;
- мистецький Миколаїв;
- Миколаїв спортивний.

Кожний посібник та ігри розроблені з урахуванням засобів і технологій, які дозволяють якісно реалізувати дидактичні завдання, що передбачені в них: квест, лепбук, коректурні таблиці, коврограф-ларчик, сенсорні килимки, дидактичні теки, бродилки, лабіринти, трафарети, кубики, мапи, модулі. До кожного посібника розроблено паспорт і навчально-методичне забезпечення у формі методичних рекомендацій, альбомів, карток тощо. Посібники виготовлені із різноманітних матеріалів: дерева, картону, фетру. Під час роботи виставки педагоги – представники від закладу презентували доробок, демонстрували особливості його використання в освітньому процесі. Професійна презентація дозволила привернути увагу й зацікавити колег. Активна участь педагогічних працівників у виставці свідчить про готовність і спроможність освітян Миколаєва забезпечувати якісний рівень формування у дітей любові до рідного краю та досягати успіхів у педагогічній діяльності.

На XI-й Міжнародній виставці «Інноватика в сучасній освіті», яка проходила у місті Київ у жовтні 2019 року, педагогами ЗДО №29 та 141 представляли унікальний досвід методики ознайомлення дітей з народними традиціями Причорномор'я - «Таврійський розпис як засіб художньо-естетичного розвитку та патріотичного виховання дітей дошкільного віку»: методика таврійського розпису, перспективний план, дидактичні ігри та посібники, наочно-ілюстративний матеріал. Майстер-клас, які проводили педагоги нікого не залишив байдужими. Цей досвід педагогів-новаторів був висвітлений у журналі «Джміль» №1, 2020.

У рамках проєкту «Щоденник читача «Коло» в Центральній міській бібліотеці для дітей ім.Ш.Кобера і В.Хоменка педагоги зустрілися з сучасною миколаївською письменницею Вірою Марущак, головою Національної спілки письменників України, яка розповіла про миколаївських письменників, про новий спільний проєкт дитячих бібліотек, закладів дошкільної освіти та літераторів «Мандруємо до малечі разом з миколаївськими письменниками». У процесі реалізації цього проєкту до наймолодших городян у дитячі садочки на творчі зустрічі завітають миколаївські письменники та поети.

Дізнатися історію свого міста, яке засновано на степових просторах півдня України, де зливаються річки Інгул і Південний Буг, із вуст відомого історика, краєзнавця, старшого наукового співробітника Миколаївського обласного краєзнавчого музею Тетяни Губської - це велика вдача для педагогів дошкільця! Педагоги поринули в історичне минуле міста та по-новому відчули масштабність подій його заснування та значущість кожної особи, яка стояла у джерелах розбудови Миколаєва. Переконливі, цікаві оповідання Тетяни Губської про важливі для міста події, де головними героями були люди, які щиро його любили, розгорталися як спектакль, який точно залишиться у пам'яті кожного відвідувача. Важливий меседж відвідування педагогами дошкільця краєзнавчого музею - «Історія рідного міста: пізнаю, щоб берегти та розвивати».

Педагоги ЗДО № 83, 74, 84, 123, 130, 144, 148 відгукнулись на пропозицію представити свій досвід роботи на онлайн-семінарі педагогічних працівників закладів дошкільної освіти «Патріотичне виховання дітей дошкільного віку засобами красзнавчої роботи».

Хвиля мовленнєвого розвитку

Сьогоднішня висуває до спеціаліста дошкільця потребу у розвитку навичок швидкого реагування на зміни в інформаційному та соціальному просторах, що передбачає його включення в активне спілкування. Педагоги розуміють, що неодмінною ознакою висококультурної мови людини є її граматична правильність, а це можливе за умови постійного удосконалення педагогами професійного мовлення на засадах правил української літературної мови.

Реалізуючи методичний проєкт НМЦ «Мовний тюнінг «Слово»», педагогині дошкільця Миколаєва у стінах затишної та привітної до всіх поціновувачів художнього мистецтва та мови науково-педагогічної бібліотеки, тричі зустрічалися з Анастасією Кузнецовою, старшою викладачкою кафедри теорії й методики мовно-літературної та художньо-естетичної освіти ОШПО.

Учасниці відкритих лекцій знайомилися із змінами в українському правописі, з граматичними особливостями професійного мовлення вихователів вправлялися у вживанні кличного відмінка, у використанні речень із звертанням, оскільки в мовленні педагогу доводиться часто звертатися до дітей, їхніх батьків, колег та й без звертань складно уявити будь-яку комунікацію; розбиралися з особливостями побудови речень з дієприслівниковими зворотами.

Спеціалісти закладів дошкільної освіти міста щороку беруть участь у науково-методичних семінарах, присвячених питанням розвитку мовлення дітей, організації мовленнєвої діяльності з дітьми з нормою та з порушеннями мови.

У цьому році педагоги під час науково-методичного семінару Юлії Рібцун «Роль вихователя з формування звукової культури дошкільнят» систематизували та поповнювали знання щодо особливостей формування правильної звуковимови у дітей дошкільного віку, розвитку фонематичних процесів

(фонематичної уваги і пам'яті, сприйняття, уявлень, слухового контролю, звукового, складового аналізу і синтезу), мовного дихання, голосоутворювальні функції, ритміко-інтонаційної сторони мови знайомилися з навчально-методичними джерелами автора, в яких подані як теоретичні матеріали щодо фонетико-фонематичного розвитку дітей, так і великий арсенал дидактичних вправ, ігор тощо; впевнилися у важливості систематичної роботи, яка побудована на основі тріади «звук - склад - слово», що в результаті допомагає дітям опанувати мову як повноцінний засіб комунікації.

Під час тренінгу Геннадія Чепурного «Освітня мнемотехніка» педагоги опановувати прийоми мнемотехніки

для розвитку зв'язного мовлення, асоціативного, образно-логічного та креативного мислення; психолого-корекційні техніки «Театр», «Розвідник» та «Інверсія»; вправлялися у створенні мнемотренажерів та методичних матеріалів для розвитку зв'язного мовлення; техніках зняття хвилювання та страху у дітей під час спілкування та під час публічних виступів.

Затребуваними для педагогів стали заняття у консультативно-методичному центрі «Практикум». Вихователі садових груп на базі ЗДО №10, 29, 64, 131 відпрацьовували форми роботи, які сприяли підвищенню їх професійного рівня з питань розвитку фонетичної компетенції дошкільнят, переглядали важливі для дітей тематичні заняття з розвитку мовлення.

У період карантину педагоги груп раннього віку не змогли зустрітись для практики, але педагогами ЗДО №22, 71, 123, на базі яких мала відбутися зустріч, підготовлено практичні матеріали, які планується опрацювати у майбутньому.

Щорічна ґрунтовна робота з формування умінь педагогів грамотно будувати різні види занять з розвитку мовлення сприяє висвітленню практичних наробок вихователів на шпальтах фахових періодичних видань. У період з вересня 2019 року по березень 2020 року представлено конспекти педагогів ЗДО №92, 118, 103, НВК-1.

Хвиля художньо-естетичного розвитку

Уявити собі педагога-дошкільника, який не обізнаний у дитячій художній літературі, який не розуміється на жанрах образотворчого мистецтва, який не любить брати участь у театральних виставах дуже складно, адже діти якнайбільше проявляють свої здібності, творчість й зацікавленість у таких видах діяльності як театральній, малювання, ліплення тощо.

Для педагогів міста у рамках реалізації проєкту науково-методичного центру «Щоденник читача «Коло» була можливість зустрічатися у

- науково-педагогічній бібліотеці для отримання

цікавої інформації про те, що відбувається у світовому літературному процесі, познайомитися з топовими книгами, які однозначно не залишать нікого байдужими, які займають передові сходинки у книжкових рейтингах та списках відомих осіб;

• центральній міській бібліотеці для дітей ім. Ш. Кобера і В. Хоменка, де познайомилися з цікавими сучасними книгами для читання дошкільнят, для сімейного читання: книжки-іграшки, книжки-картонки, книжки з долоньку, книжки-панорами, вімельбухи (або книги-розглядалки), книжки з рухливими картинками тощо.

Завдяки методичному проєкту «Музейними стежками» педагоги відвідали Миколаївській обласний художній музей імені В. В. Верещагіна з метою опанування засобів виразності, які застосовують художники у написанні портретів та пейзажних картин. Спеціалісти музею занурили спеціалістів дошкільця у багатогранний світ мистецтва; захопили їх почуття й

думки цікавими історіями про створення деяких картин, про героїв, зображених на них, та талановитих художників, які залишили на спадок безцінні твори.

У рамках роботи консультативно-методичного центру «Практикум» вихователі мали можливість побачити доцільність організації комбінованих занять у ЗДО №23, 87, 65, 130, в якому перша його частина присвячена пізнанню навколишнього соціального життя, а друга, шляхом малювання, аплікації, посилює інтерес дітей до явищ суспільства та розвиває художнє сприймання, вміння використовувати засоби виразності та навички самостійного виконання творчих робіт.

Вихователі-методисти ЗДО у формі брейн-рингу, організованому на базі ЗДО №131, актуалізували свої знання щодо організації театральньо-ігрової діяльності та її впливу на розвиток мовлення дітей дошкільного віку за допомогою впровадження проєктної діяльності.

Унікальним досвідом «Діти та дорослі у світі культури» ділилися педагоги ЗДО №50 під час Всеукраїнської Школи вихователів-методистів в Миколаєві, яку очолює Ірина Романюк, методист НМЦ. Директор, вихователь-методист, музичний керівник, практичний психолог, вихователі груп захопили учасників Школи процесом зображення малюнків на кубі, які складаються з мазків, нанесених кожним послідовно

по колу. Потім у незвичних мистецьких образах - Література, Музика, Художник, Фантазія, Натхнення - занурили колежанок у прийоми роботи з літературою, малюванням, музикою, які сприяють розвитку творчих навичок дітей. Кульмінацією презентації діяльності закладу став фрагмент вистави «За двома зайцями», зіграний його педагогинями, акторська майстерність яких вразила всіх!

Хвиля музично-естетичного розвитку

Цікавим й нестандартним для музичних керівників став проєкт «Майстерня «МайстерМуз»», який занунив їх у різні види діяльності. Вони відвідували Консультативний центр «СтартМУЗ». Перша зустріч об'єднала фахівців навколо питань ведення документації, особливостей розроблення плану музично-освітньої діяльності. З

метою якісного та цікавого розкриття теми консультації працювала у кожному районі міста. Консультантами, які ділились знаннями та практичним досвідом з теми, стали досвідчені музичні керівники чотирьох закладів дошкільної освіти №5, 118, 127, 134, які використали різні форми продуктивної роботи: практичний інтерактив «Мелодія планування», екскурсія до костюмерної дитячого садка, коуч-сесія «Документація, планування та його реалізація», консультація-інтерв'язія, музичний кейс «Примірники документації та картотека музично-дидактичних ігор», консультація-діалог.

Друга зустріч, консультантами якої стали досвідчені музичні керівники ЗДО №117, НВК-2, спеціально була присвячена начебто знайомій темі «Музичні заняття в закладі дошкільної освіти: види, структура, місце творчого розвитку дитини», втім актуальній, адже у потоці свят і розваг губиться глибина роботи зі сприймання, виконавства, творчості дітей. Педагоги втрачають навички цілеспрямованої побудови структури заняття та уміння варіювати різні види музичних занять, які дозволяють дитині не тільки в цікавій ігровій формі увійти в світ музики, а й розвивають розумові та фізичні здібності, сприяють їх соціальному розвитку тощо.

Важливим для збагачення досвіду музичних керівників методами, прийомами, засобами активізації музичної діяльності з дошкільнятами стали майстер-класи «Абетка ритмів. Тематичне музичне заняття для дітей дошкільного віку: структура, репертуар, методи» ЗДО № 132; «Ігротека для батьків. Захоплюємося музикою, граючи з дітьми!» ЗДО №17; «Язичок на допомогу! Логоритміка у структурі музичного заняття» ЗДО №68, сценарій майстер-класа та конспект заняття надруковано у журналі «Палітра педагога» №1, 2020. Нестандартне тематичне музичне заняття з ознайомлення дітей з творчістю В. Моцарта колеги побачили у ЗДО №148. Діти, у створених музичним керівником образах, завдяки інсценуванню важливих подій

родинного та творчого життя видатного музиканта, композитора, тіньового театру, танців тощо, поринали у світ класичної музики.

Творчу насагу педагоги отримали під час опанування інноваційних технологій, які ефективно впливають не лише на музичний, але й на особистий розвиток дітей та дорослих. На семінарі-практикумі «Плейбек-театр: особливості використання у роботі з педагогами та батьками», який провела методист НМЦ та музичний керівник ЗДО №37, музичні керівники заглибилися в історію створення плейбек-театру,

опанували принципи побудови та впливу на людину зустрічі у плейбек-театрі, програвали деякі форми плейбек-театру, які можна використати у роботі з батьками. Таке активне пізнання особливостей перформансу дозволило зрозуміти, що власне вистава плейбек-театра може бути використаною для роботи практичного психолога з педагогами. У роботі інших спеціалістів цікавим та доцільним може стати використання загального алгоритму вистави та форм плейбеку під час проведення педагогічного бенефісу, фестивалів, семінарів, свят з метою поліпшення психологічної атмосфери освітнього процесу, підвищення професійного рівня педагогів, вправлення в командній творчій діяльності, для розв'язання певної пріоритетної проблеми, для представлення досвіду, для емоційного розвантаження, творчих проявів педагогів.

Тренінг «Веселкова музикотерапія» від Ірини Малашевської, доктора педагогічних наук, автора програми оздоровчо-освітньої роботи з дітьми старшого дошкільного віку «Веселкова музикотерапія», сприяв опануванню знань

про вплив музичних вправ на естетичні почуття та розвиток психічних процесів дошкільнят. Практичне застосування прийомів співу, гри на музичних інструментах, руханок стали у пригоді для використання з малюками.

Три години музичних вправ з різнокольоровими трубками boomshackers, які проводила Юлія Деркач на базі ЗДО №1, пролетіли, дозволивши учасникам майстеркласу опанувати методику у русі! На майстер-класі «Кольорові ігри, танці та пісні. Використання Boomshackers у музичному розвитку дітей дошкільного віку» спеціалісти відпрацювали вправи, які найефективніше впливають на розвиток у дошкільнят відчуття музичного ритму, умінню грати в оркестрі, виконувати нескладні дитячі пісеньки, танцювати веселі таночки!

Хвиля пізнання, предметно-практичної діяльності та комунікації

Затребуваними для педагогів стали заняття у консультативно-методичному центрі

«Практикум», адже під час зустрічей вихователі могли побачити різні види занять - комбіноване, тематичне, гра-стратегія, опанувати можливі засоби реалізації освітніх ліній «Особистість дитини», «Дитина в соціумі», «Мовлення дитини». Із системою формування у дітей дошкільного віку соціально-комунікативної компетенції колеги знайомилися у ЗДО №23, 87, 65, 130; фонетичної компетенції дошкільнят - у ЗДО №10, 29, 64, 131; розвитку у дітей раннього віку соціальної компетенції - у ЗДО №2, 117, 125, 126. Під час аналізу структури занять, застосованих методів та прийомів з дітьми, педагоги змогли розібратися у специфіці їх вибору, доцільного поєднання, разом спробувати створити новий конспект тощо. Програми зустрічей передбачали

спостереження предметно-просторового розвивального середовища, вивчення особливостей планування, а найважливіше - щире професійне спілкування задля професійного розвитку.

Ці зустрічі показали динаміку зростання професійних можливостей вихователів щодо грамотної розробки занять, доцільного добору навчально-дидактичного забезпечення, індивідуально-диференційованого підходу в проведенні занять, вихователів-методистів - створення програм проведення методичних заходів, добору практичних прийомів залучення колег до вдосконалення педагогічних умінь за темою тощо.

Попри карантин, педагогічними колективами підготовлені якісні матеріали для проведення зустрічей у консультативно-методичному центрі «Практикум»: для вихователів груп дітей дошкільного віку з теми «Інтегроване заняття. Розвиток предметно-практичної компетенції дошкільнят» у ЗДО №20, 141, 66, 144; вихователів груп дітей раннього віку з теми «Мовленнєвий розвиток: основні завдання, напрями діяльності, показники компетентності» у ЗДО №22, 71, 103, 123.

Хвиля пізнання, предметно-практичної діяльності та комунікації захопила вихователів та вихователів-методистів міста, які ставали учасниками методичної лабораторія «Крок». У рамках цієї лабораторії педагоги були задіяні у заходах, де могли пройти кроками впровадження найкращих інновацій у закладах дошкільної освіти міста, які сприяють формуванню у дітей пізнавальної, предметно-практичної та комунікативної компетенції під час реалізації завдань Базового компоненту дошкільної освіти у ЗДО №1 - розроблення екологічної стежинки «ЕкоКроки у Північному сьайві»; ЗДО №84 - формування методичного забезпечення організації сюжетно-рольової гри та активізації словника під час її організації; ЗДО №103 - діяльність дослідної лабораторії для дошкільнят «Знайки»; ЗДО №133 - застосування методики В. Воскобовича «Казкові лабіринти гри» у процесі гармонійного розвитку дітей; ЗДО №140 - впровадження методики Б. Никітіна як засобу інтелектуального та творчого розвитку дітей.

Багато років педагоги дошкільця міста завдяки науковому супроводженню Геннадія Чепурного опановують освітню мнемотехніку, основними принципами якої є образність, багатоваріативність, систематизованість, збереження простору-часу, сприйнятливості, задоволеність дитячих потреб, універсальність. У цьому році зосередилися на методах засвоєння дітьми дошкільного віку текстової інформації: скоромовок, віршів, оповідань; розробки опорного плану-конспекту для опанування дітьми різних тем: правила поведінки в природі, правила спілкування, про пори року, про музику.

Педагоги ЗДО №123 під час XI-ї Міжнародної виставки «Інноватика у сучасній освіті» представили досвід «Інноваційні психолого-педагогічні технології як засіб мультидисциплінарного підходу у підготовці дітей до нової української школи», в якому висвітлено використання декількох ефективних технологій та методик, які у комплексі забезпечують всебічний розвиток дітей та активізують професійний розвиток педагогів: ТРВЗ, сталий розвиток, уроки В.Сухомлинського, квест, мнемотехніка

Хвиля психологічної підтримки та навчання

Сьогодні, у часи бурхливих змін, у нормативно-правових документах, що регулюють діяльність закладів освіти, економічної нестабільності, соціальної незахищеності, як ніколи, педагогам закладів дошкільної освіти потрібна психологічна підтримка. Таку підтримку, де педагоги змогли побачити систему соціально-психологічних способів і методів, що сприяють соціально-професійної самовизначеності особистості та її адаптованості до умов реалізації власної професійної діяльності, було здійснено у рамках роботи психологічної студії «Особистість».

Практичні психологи ЗДО №2, 12, 68, 106, 115, 142 ретельно й відповідально поставилися до зустрічі з освітянами. Разом з вихователями-методистами розробляли структуру, зміст роботи, обирали засоби, які були необхідні для роботи.

Під час вибору тем заходів були враховані побажання вихователів: «Психічне і психологічне здоров'я вихованців: як розрізнити й впливати на розвиток та збереження»; «Вплив рухової активності на інтелект дитини; Емоційний інтелект дитини та емоційний інтелект педагога»; «Про що діти намагаються сказати дорослим своєю поведінкою і що має

зробити дорослий»; «Помилки у спілкуванні педагога з батьками, які впливають на взаємодію з дітьми. Фрази та дії педагога, які руйнують особистість дитини»; «Нестандартна» поведінка дитини. Прийоми психолого-педагогічного впливу». Практичні психологи створили такі умови спілкування, де педагоги із задоволенням згадували основи теорії із загальної та дитячої психології, отримували поради щодо спілкування з дітьми та їх батьками, із цікавістю

вправлялися у використанні прийомів взаємодії з дітьми, батьками, колегами та керівниками.

Важливо зазначити, що практичні психологи закладів дошкільної освіти постійно підтримують й супроводжують діяльність педагогів з дітьми під час показових міських методичних заходів, що убезпечує надмірну тривогу та напруженість тощо. Також під час роботи з колегами за темами методичних заходів майже у кожній програмі передбачені виступи практичних психологів, адже їх поради завжди на користь практикам.

Хвиля методичного супроводу

Організація роботи Школи професійного супроводу вихователя-методиста «Методичний кабінет» була спрямована на розкриття складних питань, які виникають у спеціалістів. Перша зустріч - зустріч-введення у сферу методичного кабінету. І якщо про мету, принципи, функції та наповнюваність вихователі-методисти можуть прочитати у Примірному положенні про методичний кабінет закладу дошкільної освіти, то питання формування циклограми діяльності, особливостей ведення документів, за які він відповідає, забезпечення безперервності професійного вдосконалення педагогів закладу, створення моніторингу якості освіти та вибору форм роботи з кадрами була потреба у зосередженні. Корисні поради з питань ролі вихователя-методиста у розробленні

перспективного плану освітньої роботи у групах надала Олена Харитонович, вихователь-методист ЗДО №148. Вона представила зразки планів, що дозволяють педагогам якісно складати календарний план та вивільнити час для безпосередньої роботи з малюками. Важливим у процесі розроблення плану роботи закладу на навчальний рік є вміння вихователя-методиста визначати систему методичних заходів, спрямованих на розв'язання річних завдань, а головне - забезпечити умови практичної допомоги педагогам у вирішенні завдань. Інна

Самойленко, вихователь-методист ЗДО №48, використовуючи структуру методичної роботи за три роки, дала можливість колегам ознайомитися із особливостями добору методичних форм та знайти варіанти добору прийомів набуття навичок практичної роботи з педагогами.

З прикладами діяльності творчих, проблемних та динамічних груп колег знайомила Наталія Літвінова, вихователь-методист ЗДО №60. Про особливості сучасного підходу до проведення різних видів семінарів, які сприяють підвищенню професійної компетентності членів педагогічного колективу, вихователі-методисти дізнавались у Тетяни Петрущенко, вихователя-методиста ЗДО №127. Зустріч,

присвячена побудові системи спостережень за станом освітнього процесу та процесу аналізу заняття, пройшла на базі НМЦ, де вихователі-методисти Ольга Слесаренко ЗДО №132 та Жанна Ципляк ЗДО №130 представляли зразки різноманітних циклограм, карт аналізу. У ЗДО №101 отримали повний пакет документів з методики проведення моніторингу розвитку компетентності дошкільнят, підготовлений вихователем-методистом Оленою Нагорною. Колеги стали учасниками круглого столу, як засобу навчання дискутувати на професійні теми, організованому Світланою Задніпрянець, вихователем-методистом ЗДО №142. Також змогли познайомитися зі структурою та можливостями педагогічного брейн-рингу, як засобу відстеження професійної підготовленості фахівців з визначеної теми та засобу впливу на розвиток конструктивної комунікації, організованому Оксаною Качур, вихователем-методистом ЗДО №131. Оленою Василишиною, вихователем-методистом ЗДО №47 для допомоги колегам у розроблені та оформлені довідок, доповідних записок про стан освітнього процесу підготовлені консультація, презентація з теми.

Упродовж останніх трьох років науково-методичним центром проведено низку методичних заходів з питань організації оптимального предметно-просторового

розвивального середовища у закладах дошкільної освіти через діяльність проблемних, ініціативних груп, семінарів, роботу виставок навчально-дидактичних посібників.

Вихователями-методистами - членами проблемних груп, узагальнено матеріали щодо оснащення художньо-естетичного центру у групах та організації умов перебування дітей у закладі під час літнього періоду; ініціативною групою інструкторів з фізичного виховання визначено перелік атрибутів й обладнання та надано їх зразки для навчання дітей різним видам основних рухів; педагогами творчої групи «Дошкільнятам - освіта для сталого розвитку» розроблено та презентовано навчально-дидактичні посібники для

організації осередку; педагогами закладів взято участь у міській виставці-презентації навчально-дидактичних посібників та ігор «Мое місто - Миколаїв», організовано семінар-тренінг «Classroom Management: ефективне використання освітнього простору» в рамках співпраці з тренінговим центром «Сертифіковані українські технології освіти». Багаторічний досвід роботи міста з розробки внутрішньої системи вивчення стану організації

освітнього процесу сприяв регулярному проведенню у закладах підсумкового контролю з питань організації середовища (підготовці до літнього періоду, його результатів, підготовці до нового навчального року та кінцевих результатів діяльності закладу за навчальний рік), введенню питання стану середовища у перелік параметрів кожного тематичного контролю, а також передбаченню

оперативного контролю з деяких аспектів створення середовища. У структурі та змісті умовного поділу осередків педагоги керуються методичними рекомендаціями науково-методичного центру, які упродовж декілька років формувалися за напрямками (фізкультурно-оздоровчий центр та спортивний майданчик на подвір'ї, музичний центр, художньо-естетичний центр) та матеріалами досвіду ЗДО №148, який висвітлено на шпальтах всеукраїнського професійного видання «Вихователь-методист дошкільного закладу». У цьому навчальному році працювала ініціативна творча група вихователів-методистів ЗДО №65, 82, 87, 103 141, 144, 148, якою, у рамках заходів колегії управління освіти Миколаївської міської ради, були розроблені протоколи вивчення та листи оцінювання предметно-просторового розвивального середовища у групах.

Керівники закладів дошкільної освіти щороку стикаються з труднощами в управлінні, які обумовлені змінами у законодавстві. Деякі нововведення складно реалізувати без спеціального навчання. Саме з метою допомоги в опануванні різних питань здійснюється співробітництво з тренінговим центром СУТО (директор Тетяна

Ухіна) й завдяки зустрічі з Наталією Омелай адвокатом-практиком, керівники ЗДО опанували юридичні основи перевірок Держпраці та з Любов'ю Ківшар, головним спеціалістом відділу дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти Департаменту освіти і науки Київської ОДА знайомилися з особливостями розробки та впровадження постійно діючих процедур з організації харчування у закладі освіти, заснованих на принципах НАССР.

Хвиля досвіду й майстерності

Досвід й майстерність педагогів дошкільця простежується на кожній хвилині. Втім відбулися важливі для розвитку та пропаганди професійної діяльності заходи.

Педагогічний клуб «Майстерня успіху», який щороку відкриває свої двері всім педагогам, які прагнуть до узагальнення власного досвіду, у цьому році тричі збирав колег-педагогів. Метою зустріч стало об'єднання педагогів загальним професійним інтересом: визначити особливості формування педагогічного досвіду, вибрати форми його висвітлення.

Організаторам було важливо навчити педагогів бороти страх публічних виступів та надати можливість спробувати свої сили поділитися із своїми колегами власним досвідом. Виступ педагогів ЗДО №82 став прикладом форми презентації досвіду.

Трьом педагогам присвоєно педагогічне звання «вихователь-методист». Ними

узагальнено власний педагогічний досвід, які пройшли перевірку на антиплагіат й результати показали понад 80% авторських матеріалів:

- «Навчально-методичне та навчально-дидактичне забезпечення процесу організації роботи з розвитку у дітей старшого дошкільного віку навичок дотримання правил безпеки життєдіяльності», Анжела Травіна, вихователь ЗДО №125;

- «Використання мнемотехнічних прийомів у навчанні дітей середнього та старшого дошкільного віку переказуванню літературних творів Василя Сухомлинського», Ганна Плотнікова, вихователь ЗДО №64;

- «Формування свідомого ставлення дошкільнят до навколишнього середовища у процесі впровадження освітнього курсу «Дошкільнятам – освіта для сталого розвитку», Наталія Літвінова, вихователь ЗДО №60.

У формі фільму «Перші кроки: соціальна адаптація дітей з психофізичними порушеннями в умовах закладу дошкільної освіти» був представлений досвід ЗДО №60 щодо організації освітнього процесу в спеціальній групі, яку відвідують діти з психофізичними порушеннями; ролі спеціалістів закладу дошкільної освіти у реалізації індивідуальних програм розвитку кожної дитини та впливу партнерської взаємодії спеціалістів закладу й батьків у створенні розмаїття життя та рівних можливостей вихованців, які готові вирушити у великий суспільний простір та йти до своєї мрії поряд з однолітками.

Під час роботи обласної майстерні педагогічних працівників закладів дошкільної освіти «Перлини педагогічної майстерності дошкільця Миколаївщини» (ОППО) власний досвід представляли педагоги Миколаєва: Світлана Босяга, вихователь ЗДО №132 Миколаївської міської ради та Ганна Пілюга, вихователь навчально-виховного комплексу «Чайка» ДПНВКГ «Зоря» - «Машпросект».

На обласному семінарі у місті Южноукраїнськ для вихователів, вихователів-методистів, асистентів вихователів, логопедів, практичних психологів закладів дошкільної освіти «Особливості організації інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами в умовах закладу дошкільної освіти» свій досвід з теми «Створення предметно-просторового розвивального середовища засобами методики Марії Монтесорі» представляли ЗДО №17. Третій рік поспіль педагоги ЗДО №74, 94, 123, 141 у

складі обласної творчої групи педагогічних працівників успішно впроваджують та діляться досвідом використання квест-технології як засобу забезпечення наступності дошкільної освіти та Нової початкової школи.

Досвід методичної роботи з педагогічними кадрами та освітньої діяльності регулярно висвітлюється на рівні України. На освітньо-методичній сесії для голів місцевих осередків Ірина Романюк висвітлювала питання партнерської взаємодії спеціалістів науково-методичного центру та закладів дошкільної освіти під час створення та

реалізації плану. Людмила Деньговська, директор ЗДО №94 презентувала досвід роботи закладу «ЛегоКвест у закладі дошкільної освіти: простір об'єднання та розвитку».

На виставці, присвячений Всеукраїнському дню дошкілля у місті Київ, увага учасників була привернута до авторських навчально-дидактичних посібників з теми «Театри та ігри з фетру», представлених педагогами ЗДО №1, та «Соціальний розвиток та фінансова освіта дітей дошкільного віку за програмою «Афлатот» - ЗДО №101.

ЗДО №29, 123, 141 отримали Бронзові медалі XI Міжнародної виставки «Інноватика в сучасній освіті» (м. Київ) за унікальні досвіди впровадження інновацій у роботу з дітьми.

Упродовж року Ірина Романюк, методист НМЦ, у складі робочої групи Державної служби якості освіти України здійснювала роботу з розроблення рекомендацій щодо організації та функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти закладам дошкільної освіти. Разом з Вікторією Целіною, директором ЗДО №133, у складі робочої групи управління державної служби якості освіти в Миколаївській області працювали над пропозиціями до проєкту критеріїв та індикаторів для оцінювання якості освітньої діяльності у закладах дошкільної освіти. Як автор та консультант Всеукраїнської школи вихователів-методистів «МетоПростіР», Ірина Романюк провела четверту зустріч, присвячену темі «Методична територія безперервного професійного вдосконалення». 37 гостей-учасниць зустрічі опанували найскладніші питання у роботі вихователя-методиста: документація методичного кабінету; план та особливості структури методичної роботи; робота різних груп у процесі розвитку професійної творчості педагогів; безперервність вдосконалення професійної компетентності; внутрішній моніторинг якості освіти; інформаційно-візуальний блок методичного кабінету. Ірина Романюк провела два всеукраїнських онлайн-семінари для керівників та вихователів-методистів ЗДО - учасників ВГО «АПДО» - з питань розробки плану роботи закладу дошкільної освіти на навчальний рік. Три авторські статті з питань реалізації управлінської функції «контроль» надруковані у журналах «Практика управління дошкільним закладом» та «Практика управління закладом освіти».

Щороку освітяни дошкілля міста пишаються тим, що досвід роботи педагогів ЗДО міста можуть побачити колеги з усіх куточків України у періодичних фахових джерелах. У цьому навчальному році з вересня по червень включно надруковано різноманітні за темами та напрямками діяльності конспекти, сценарії та статті педагогами з 18 дитячих садків № 1 (5), 7, 12, 17 (2), 20, 22, 50 (2), 68 (3), 78 (2), 82, 83, 92, 103, 117, 118, 128, 141, НВК-1.

Педагоги ЗДО №20, 84, 144, як автори найцікавіших та найактуальніших публікацій у журналах «Дошкільне виховання», «Палітра педагога» і «Джміль», визначених за результатами читацького анкетування, стали переможцями всеукраїнського конкурсу освітніх технологій - 2019.

Завершився неймовірно цікавий, активний, продуктивний рік співпраці. У той же час, він був надзвичайно складним. Висловлюємо щире вдячність усім спеціалістам закладів дошкільної освіти міста, які створювали оптимальні умови для якісної реалізації завдань у рамках методичних заходів, стимулювали процес професійного розвитку педагогів, ділились власним досвідом, консультували колег, готували презентаційні матеріали, брали участь у методичних заходах, пропагували досвід педагогічного колективу.

ЗАГАЛЬНА СЕРЕДНЯ ОСВІТА

Актуальним питанням сьогодення є формування оптимальної мережі закладів загальної середньої освіти, яка задовольняє освітні потреби територіальної громади. У 2019/2020 навчальному році для забезпечення запитів населення у якісних освітніх послугах в Миколаєві функціонувало 69 закладів, з них: гімназій – 5, ліцеїв – 5, колегіумів – 1, спеціалізованих шкіл з поглибленим вивченням іноземних мов з 1 класу – 2, спеціалізована школа мистецтв і прикладних ремесел – 1, вечірніх шкіл – 2 та 1 спеціальний навчально-виховний комплекс для дітей зі зниженим зором.

Контингент здобувачів освіти

У 2019/2020 н.р. у закладах освіти навчалось 45254 учні, з них: 19011 учнів 1-4-х класів, 20597 школярів 5-9-х і 5623 здобувачів освіти старшої школи. Мережа навчальних класів налічувала 672 класи початкової ланки, 741 – середньої і 207 старшої (разом 1620 класів). За прогнозованими даними, у 2020 році 28,5% випускників 9-х класів (1062 учня) бажають продовжити здобувати повну загальну середню освіту у закладах вищої освіти I-II рівня акредитації, закладах професійно-технічної освіти, що вплине на набір учнів до 10-х класів 2020/2021 навчального року та їх наповнюваність. Очікуваний контингент здобувачів освіти 10-х класів у 2020/2021 навчальному році становитиме 2580 осіб (71,5% від контингенту випускників 9-х класів). Аналіз даних контингенту учнів закладів загальної середньої освіти Миколаєва за останні 5 років свідчить, що демографічна ситуація, яка склалася у місті, демонструє тенденцію до збільшення кількості учнів, що певною мірою позначиться на середній наповнюваності класів, яка по місту складає 28 учнів. Значно перевищують проектну потужність 13 закладів загальної середньої освіти: ММК ім. В.Д. Чайки (1719 учнів), СЗСО №22 (1474), ЗОШ №3 (1407), ЗОШ №53 (1281), ЗОШ №51 (1266), ЗОШ №19 (1206), ЗОШ №54 (1175), ЗОШ №56 (1129), АДТ (1128), ЗОШ №40 (1114), ЗОШ №34 (1072), ЗОШ №57 (1016), ЗОШ №11 (1058). Поряд з тим, є школи, середня наповнюваність яких значно менша проектної потужності: економічний ліцей №1 (168), класичний ліцей (219), ЗОШ №21 (136), ЗОШ №25 (345), ЗОШ №23 (319), ЗОШ №13 (331). Тому управління освіти спільно з керівниками закладів загальної середньої освіти працює над оптимізацією мережі шкіл.

У 2019 році ліквідовано ЗОШ №9 (її функціонування було призупинено раніше) та ЗОШ №37. Понижено ступінь ЗСО №27, 36, 49. У 2020 році планується ліквідація вечірньої школи №1 та реорганізація закладу загальної середньої освіти I-II ступенів СНВК у Миколаївську спеціальну школу-заклад середньої освіти I-II ступенів для дітей з

порушенням зору Миколаївської міської ради Миколаївської області. Також буде проведено підготовчий етап до реорганізації закладів загальної середньої освіти I-III ступенів №13, 15, 21, 43, 64 у гімназії (зі структурними підрозділами початкових шкіл), оформлення установчих документів.

Реформування системи освіти

Реформування системи освіти стосується не тільки самої мережі закладів освіти, а й організації освітнього процесу та змісту освіти на всіх її рівнях. У 8 ЗЗСО (№3, 16, 28, 34, 42, 56, 64, АДТ) відкрито класи, які навчаються за програмою всеукраїнського науково-педагогічного проєкту «На крилах успіху» та у 11 ЗЗСО (№1, 6, 17, 22, 29, 31, 44, 48, 51, 59, АДТ – за програмою «Інтелект України». Решта учнів 1-2-х класів (354 класи, 9924 учнів) - за програмами НУШ.

З метою формування 10 ключових компетентностей згідно з Концепцією Нової української школи поступово змінюється освітнє середовище, оновлюється матеріально-технічна база закладів освіти; придбано нові сучасні одномісні парти, ноутбуки, принтери багатофункціонального призначення, дидактичні матеріали, комплекти LEGO.

На виконання освітніх потреб здобувачів освіти відкрито класи з поглибленим вивченням окремих предметів, якими охоплено 4724 учні, профільним – 4635 старшокласників. Поглиблено вивчають іноземні мови 2270 здобувачів освіти.

Досягнення здобувачів освіти

У 2019/2020 навчальному році базову середню освіту отримали 3610 випускників, із них 126 випускників одержали свідоцтво з відзнакою, що становить майже 4% від загальної кількості випускників 9-х класів.

Повну загальну середню освіту отримали 2440 випускників, з яких 113 - претенденти на отримання документів особливого зразка. На нагородження золотою медаллю «За високі досягнення у навчанні» претендують 96 учнів, срібною «За досягнення у навчанні» – 17.

Задоволення освітніх потреб здобувачів освіти

Управлінням освіти вживаються заходи щодо створення умов для впровадження різних форм навчання: індивідуальної, сімейної, екстернатної.

Для учнів молодших класів цього року у 56 закладах освіти функціонувало 84 групи продовженого дня, які відвідували 2572 учня.

Індивідуальне навчання

Протягом останніх років спостерігається тенденція щодо збільшення кількості дітей, які потребують педагогічного патронажу, що обумовлено зростаючим відсотком дітей з різного роду порушеннями у фізичному та розумовому розвитку, тобто дітей з особливими освітніми потребами (далі – ООП).

Так, у 2017/2018 н.р. індивідуальне навчання було організовано для 593 учнів; у 2018/2019 н.р. 566 охоплено індивідуальною формою навчання; у 2019/2020 н.р. на індивідуальному навчанні перебували 625 учнів.

РОЗБУДОВА ІНКЛЮЗИВНОГО СЕРЕДОВИЩА МІСТА

За останні чотири роки стрімко зросла кількість осіб з особливими освітніми потребами, що навчаються на інклюзії.

Заклади дошкільної освіти

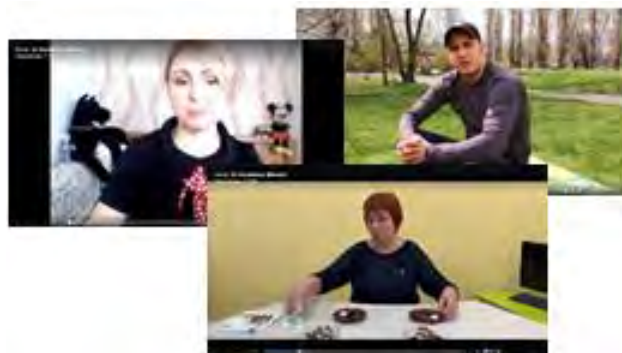
Навчальний рік	Кількість закладів	Кількість груп	Кількість дітей
2016/2017	1	1	1
2017/2018	5	5	5
2018/2019	19	26	30
2019/2020	46	78	123

Заклади загальної середньої освіти

Навчальний рік	Кількість закладів	Кількість класів	Кількість дітей
2016/2017	15	16	16
2017/2018	14	19	21
2018/2019	20	53	72
2019/2020	37	118	167

Така тенденція вимагає потужної фінансової, методичної, консультативної підтримки. Фінансова підтримка інклюзивного навчання здійснюється державою у вигляді субвенції, за рахунок якої оплачуються корекційно-розвиткові заняття та закуповується необхідне обладнання.

Мережа інклюзивних осередків, чотирьох інклюзивно-ресурсних центрів, створена Миколаївською міською радою і забезпечена сучасним обладнанням, у тому числі, й інтерактивним. Центри проводять комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини за новими підходами та здійснюють супровід педагогів і дітей у закладах освіти. Для якісного надання послуг у ІРЦ придбані комплекти сучасних методик для проведення комплексної оцінки розвитку дітей з ООП. Необхідна кількість фахівців пройшла навчання і сертифікована державою стосовно використання у практиці міжнародних методик для здійснення психолого-педагогічної оцінки розвитку дітей. Зроблені висновки є одним з основних джерел інформації для міждисциплінарної команди фахівців, робота якої базується на засадах індивідуального підходу до дітей та їх потреб.

Науково-методичним центром проведено семінари, консультації, зустрічі з викладачами МНУ ім. В.О. Сухомлинського та спеціалістами ІРЦ для директорів закладів освіти, вихователів-методистів, заступників директорів з навчально-виховної роботи.

Основні напрямки розвитку на майбутнє - це подальша розбудова інклюзивного середовища в закладах освіти, підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації фахівців для роботи з дітьми з особливими освітніми потребами, робота з батьківською спільнотою щодо формування толерантності, зміни ставлення до альтернативних можливостей отримання освіти їхніми дітьми та залучення до цього відповідних фахівців, а також зміна ставлення суспільства до сучасних підходів в оцінці можливостей дітей, їхніх особливостей та власного потенціалу.

Вивчення мов національних меншин

Відповідно до освітніх запитів батьківської громадськості щодо навчання дітей державною та мовами національних меншин у місті функціонують 56 україномовних, 12 – двомовних (ЗЗСО №10, 15, 18, 19, 25, 31, 35, 42, 43, 45, 53, 61) та 1 – російськомовний заклад загальної середньої освіти (ек. ліцей №2).

Інформатизація освіти

До мережі Інтернет здійснено 100% підключення закладів освіти. На порталі ІСУО створено єдину міську електронну базу з використанням проєкту «Курс: ОСВІТА»; сформовано реєстр дітей віком від 6 до 18 років «Облік дітей»; впроваджено програмний продукт «Курс: ДОШКІЛЛЯ» для електронної реєстрації до ЗДО. На сайтах

управління освіти, науково-методичного центру, закладів освіти, сайтах і блогах методистів постійно оновлюються інформаційні та навчальні матеріали.

Формула Нової української школи

На початку третього тисячоліття поглиблюються та прискорюються загальноосвітні соціально-економічні, політичні, соціокультурні процеси, які визначають розвиток людства на сучасному етапі його життєдіяльності. Глобальні суспільні зрушення мають системний, швидкий, незворотній характер. Вони зумовлені швидкою інформатизацією та комп'ютеризацією, демократизацією суспільного життя. Найбільш відповідальною в цих умовах є роль освіти. Саме освіта має безпосередній та найбільший вплив на особистість і суспільство. Тому в сьогоденному світі перед педагогічною освітою України

постали нові завдання. Вони потребують нових підходів до підготовки фахівця, здатного до креативної діяльності, відповідного реагування на вимоги часу, поглиблення і вдосконалення професійних компетенцій тощо.

Завдання щодо необхідності постійного професійного розвитку вчителів спрямоване на досягнення стратегічних цілей, визначених Концепцією реалізації державної політики у сфері реформування освіти «Нова українська школа» та відображено в Законах України «Про освіту», «Про вищу освіту». В них наголошується, що один із головних шляхів реформування освіти полягає у необхідності «...підготовки нової генерації педагогічних кадрів, підвищення їхнього професійного та загальнокультурного рівня».

Сучасний учитель – це професіонал, який знаходиться у постійному творчому пошуку, а також у пошуку відповіді на актуальне проблемне питання «Чому вчити

Компетентнісний підхід. Організація навчання — це дієта вимовку

Педагогіка партнерства. Вміння забезпечити плідну співпрацю з дітьми та батьками на засадах взаємної довіри та поваги. Майстерність досягти балансу прав, обов'язків і відповідальності у тривалій співпраці «дитина-педагог-батьки»

Готовність до інновацій. Ідеться не лише про технологічні інновації, а й про зміни в змісті освіти і формах взаємодії з дітьми

школярів?». Йому необхідні гнучкість і нестандартність мислення, вміння адаптуватися до швидких змін сучасного життя. А це можливо лише за умови високого рівня професійної компетентності, наявності розвинених професійних здібностей. Конкурентоспроможний учитель повинен володіти можливостями впливати на проблеми світогляду особистості, настроїв і моральності учнів, формувати духовно інтелектуальну творчу особистість, адаптовану до сучасних вимог, всебічно розвинену, соціально зрілу, яка успішно засвоює ціннісний нормативний досвід поколінь, виробляючи свій власний досвід діяльності, творчості, спілкування.

Реалізація компетентнісного потенціалу педагога — необхідна умова оновлення освітнього процесу

З метою розкриття творчого потенціалу, проявів креативності у педагогів та системного формування рівня їхніх професійних компетенцій оновлено систему методичної служби міста, в основу змін методичної служби міста ми поклали векторність і адресну спрямованість науково-методичного супроводу професійного розвитку педагогів. Такий супровід моделюємо залежно від індивідуальних запитів, потреб, мотивації педагога, його професійних можливостей, наявного досвіду - соціального, професійного й особистісного.

Визначені вектори змін і адресна спрямованість методичних заходів дають змогу педагогам підвищити якість освітньої діяльності, розвинути власний творчий потенціал, оновити стиль професійної діяльності, налаштуватися на конструктивні дії.

Альтернативні форми роботи розвивають такі якості педагога, як професійна мобільність, творчість, креативність, швидкість і гнучкість думки, допитливість, здатність висувати незвичайні ідеї, відхилятися від традиційних схем, знаходити оригінальні рішення і нестандартно розв'язувати проблемні ситуації

Отже, пріоритетними завданнями методичної служби міста є:

- науково-методичний супровід професійного зростання педагогів;
- створення умов для самовдосконалення, зацікавленості у підвищенні кваліфікації, педагогічної майстерності кожного педагога;
- надання дієвої допомоги педагогам щодо розвитку професійної майстерності;
- посилення кластерної організації взаємодії;
- формування інноваційного стилю мислення педагогів як життєвої потреби та професійної необхідності;
- реалізація власної індивідуальної професійно-особистісної траєкторії на засадах компетентнісно-орієнтованого підходу шляхом індивідуалізації й диференціації процесу неперервного навчання;
- забезпечення векторних змін — зі знаннєвого підходу на діяльнісний,

компетентнісний;

- особистісно-зорієнтований адаптивний підхід при виборі форм роботи з кадрами.

Саме такий підхід дав нам змогу спроектувати структуру методичної роботи з педагогічними працівниками, що забезпечує комфортні умови навчання, за яких кожен педагог відчуває свою успішність та інтелектуальну спроможність. Форми роботи добираються на основі анкетування педагогічних працівників, аналізу їхньої кваліфікації, потреб, інтересів. Започатковано впровадження

новітніх форм та напрямів професійної взаємодії, що відповідає якісній й компетентнісній освіті. Зміна підходів до побудови методичної роботи дала змогу здійснити якісні перетворення в освітніх закладах міста, сприяла формуванню інноваційного стилю мислення, стійкої мотивації педагогів до самоосвітньої та творчої діяльності, адже педагоги не лише повинні змінити ставлення до організації освітнього процесу, а й оптимально організувати роботу із вихованцями, батьками, колегами, адміністрацією, реалізуючи свою соціокультурну та соціально-професійну компетентність.

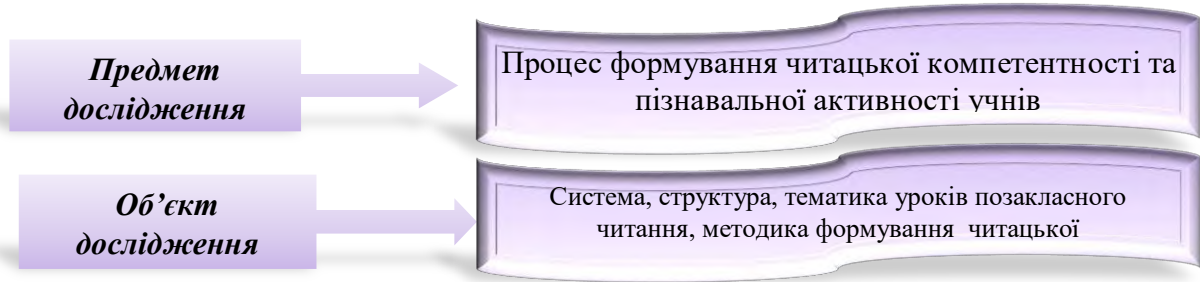
Показником позитивних зрушень у реформуванні сучасної освіти, забезпеченні духовного розвитку здобувачів освіти стало впровадження Концепції літературної освіти, яка визначає літературу способом формування загальної культури людини, її моральних орієнтацій і цінностей, основна мета якої полягає у «вихованні творчого читача із самостійним критичним мисленням, формуванні гуманістичного світогляду, загальної культури, естетичних смаків особистості». Таким чином, перед учителем літератури постало завдання «...не лише презентувати здобутки української літератури, сприяти всебічному розвитку школярів, визначенню свого місця в широкому полікультурному просторі, а й формувати у здобувачів освіти стійкий інтерес до читання,

естетичні смаки, здатність розрізняти й оцінювати художні явища, протистояти низькоартісній масовій культурі».

Визначені завдання педагога повинні реалізовувати в рамках уроку, побудованого на засадах діяльнісного підходу й критичного мислення, що передбачають формування особистості, яка вмє мислити, оцінювати, порівнювати, висловлювати власну точку зору й приймати самостійне рішення. Саме різноманітність концептуальних підходів до визначення структури, тематики уроків позакласного читання, методів та прийомів, технологій навчання, усвідомлення ролі цих уроків у формуванні компетентностей сучасного школяра і передбачили організацію системної самоосвітньої та експериментальної діяльності педагогів-словесників й організації роботи міської проблемної групи вчителів літератури **«Формування читацької компетентності та пізнавальної активності школярів на уроках позакласного читання»**

- ділові ігри
- професійна режисура
- інтерв'язія
- супервізія
- авторська школа
- тренінги
- вебінари

Мета роботи проблемної групи: теоретичне обґрунтування, розробка та апробування системи формування читацької компетентності та пізнавальної активності здобувачів освіти на уроках позакласного читання, підготовка методичних рекомендацій щодо впровадження компетентнісного підходу в практичну діяльність педагогів-словесників.

Хід роботи проблемної групи, дослідження, проміжні результати висвітлювались на сторінках журналу «Українська література в

школі», «Зарубіжна література в школах України». З досвіду практичної роботи за сприяння науково-методичної ради Миколаївського НМЦ видано збірки розробок уроків з позакласного читання.

Впевнені, що саме компетентнісний підхід у викладанні літератури є основою якості змісту літературної освіти. Тому компетентнісний рівень організації освітньої діяльності на уроках повинен стати ефективною ланкою в розвитку читацької компетентності школярів за умови творчої співпраці вчителя та його вихованців, а також батьків та бібліотекарів. При цьому діяльність словесника перетворюється з авторитарної на спрямовуючу, коригуючу, контролюючу, партнерську, що забезпечує активне включення учнів у читацьку, навчально-дослідницьку, проблемно-пошукову, репродуктивну, творчу діяльність при безпосередньому спілкуванні з художнім твором.

Багато уваги сьогодні приділяється програмі соціально-емоційної й етичної освіти, яка пов'язана з розвитком так званих м'яких навичок, soft skills, це набагато ширше коло, яке передбачає вміння розв'язувати складні завдання, креативно мислити. М'які навички є невід'ємною складовою успішної освіти й невід'ємним компонентом компетентності для успішного випускника школи. Сьогодні, щоб реалізуватися в житті, недостатньо мати просто знання з предметів. Саме тому в Миколаївському науково-методичному центрі на тренінгах, семінарах та інших методичних заходах проходить навчання не лише у педагогічній професійній взаємодії, взаємопідтримці, взаємозалежності, а й в хорошому сенсі - стійкості через партнерство.

Експериментальні пазли Нової української школи

Сьогодення об'єктивно вимагає активізації пошуку перспективних інноваційних педагогічних технологій, спрямованих на розвиток і саморозвиток особистості. Педагогічно-експериментатори 10 закладів - активні учасники реформування сучасної освіти.

У Миколаївській спеціалізованій школі №22 третій рік відбувається пілотування Нової української школи, а саме: апробація нового змісту освіти та концептуально інших підходів до навчання. Учителі Олексієнко О.В. та Зайцева Г.Є. у співпраці з директором школи Богуном П.М. та заступником директора Алабушевою І.І. протягом 2019/2020 н.р. здійснили перехід від адаптаційно-ігрового до основного циклу навчання.

Особлива увага приділяється організації групової роботи учнів, під час якої третьокласники спільно шукають рішення навчальних та інших актуальних проблем.

В експериментальних класах панує атмосфера партнерства, командної діяльності, спрямована на формування компетентностей, необхідних для життя у ХХІ столітті. Пріоритетними методами навчання є дослідницькі, творчі, проблемно-пошукові.

Інтеграція змісту різних освітніх галузей навколо природничих та соціокультурних проблемних питань сприяє пошуку різноманітних форм організації освітнього процесу. Цікаво та корисно проходять уроки – квести.

Здоровий спосіб життя - одна із складових успішного навчання. Саме тому вчителі часто проводять уроки «на свіжому повітрі», де доцільно згадати цікаві історії про природу, інсценувати казки, створити колективний малюнок на асфальті. Дружні, завзяті, майстровиті, веселі – наші учні завжди разом і впевнено втілюють задумане.

Спільна мета батьків та педагогів – щаслива і успішна дитина - реалізується у співпраці під час ранкових зустрічей, уроків, майстер - класів, спільних з учнями батьківських зборів, які проходять у цікавих формах: «Коло», «Спільна вправа», «Творча родина». Педагогіка партнерства впроваджується на різних уроках; учні пілотних класів разом з батьками декламують вірші, співають пісні різними мовами, демонструють свої національні костюми, прапори.

У психолого-педагогічному процесі вчителі використовують ЛЕГО – технології, що сприяють урізноманітненню та вдосконаленню освітнього процесу, роблять його цікавішим для дітей. Уроки в ігровій формі створюють неповторну атмосферу психологічного комфорту і проходять без нервового напруження, що позитивно позначається на якості засвоєння матеріалу. Робота з конструктором LEGO має великий виховний потенціал: допомагає формувати певні якості особистості – посидючість, терпіння, взаємоповагу, охайність, а також втілювати в життя свої задумки.

На данному етапі експерименту забезпечено реалізацію принципів концепції НУШ. Учні готові до інновацій, не бояться ставити перед собою цілі та самостійно досягати їх; з легкістю долають перешкоди, вміють знаходити шляхи їх подолання. Діти вільно висловлюють свої міркування та презентують результати виконаної роботи.

На виконання наказу департаменту освіти і науки Миколаївської облдержадміністрації від 23.08.2017 №575 «Про проведення дослідно-експериментальної роботи за темою «Упровадження технології інтегрованого навчання в початковій школі на засадах ідей та положень Нової української школи» у ЗЗСО №50,56,57,64, МСНВК для дітей зі зниженим зором, НВК «Зоря» проводилася дослідно-експериментальна робота на регіональному рівні.

У Миколаївській загальноосвітній школі №64 впроваджується «Особистісно-орієнтована інтегрована технологія», автор Якименко С.І., «Науково-педагогічний проєкт «Інтелект України», автор Гавриш І.В. З метою апробації моделей інтегрованого навчання і навчально-методичного забезпечення освітнього процесу в початкових класах на засадах ідей та положень Нової української школи на базі закладу кафедри теорії й методики дошкільної та початкової освіти проведено робочу зустріч учасників регіонального експерименту з питань розвитку початкової освіти, під час якої учасники відвідали урок читання у 3-А класі «Жуль Верн – видатний письменник-фантаст. «Діти капітана Гранта» (учитель – Войхевич В.В.). Директор школи Павлюк А.М. та учитель Швець Н.О. узяли участь у роботі студії педагогічної творчості

«Країна чудес – моя Батьківщина», проведеного Миколаївським обласним інститутом педагогічної освіти та Миколаївським національним університетом ім. В.О.Сухомлинського під керівництвом професора С.Якименко.

На базі Миколаївської ЗОШ №56 для методистів із початкової освіти науково-методичних установ, керівників методичних об'єднань учителів початкових класів ОТГ, керівників шкільних методичних об'єднань інтернатних закладів обласного підпорядкування, науково-педагогічних, педагогічних працівників МОШПО успішно пройшло дистанційне засідання університету знань «Упровадження в практику роботи особистісно-орієнтованого та компетентнісного підходів». Учитель-експериментатор Васюта (Пасічник) Альона Миколаївна на робочій зустрічі учасників регіонального експерименту у Новій Одесі провела майстер-клас «Упровадження технології інтегрованого навчання в початковій школі на засадах ідей та положень Нової української школи».

Педагогічні працівники свою діяльність презентують на освітніх Інтернет-порталах, професійних конкурсах, у педагогічній пресі. Учителі ЗОШ №64 Войхевич В.В. і Швець Н.О. узяли участь у форумі педагогічних ідей «Урок» та отримали відповідні сертифікати. У науково-методичному журналі «Початкова школа» надруковано статті Войхевич В.В.: №4 2019 рік «Людина починається з добра», №3 2020 рік «Світ не без добрих людей».

Учителем початкових класів ЗОШ №57 ім. Т.Г.Шевченка Федоровською Н.М. з метою поширення власного педагогічного досвіду проведено презентаційні уроки для вчителів школи, міста, області з питання використання Інтелект-карт, в яких відображаються зв'язки ключових понять, укладено Методичний посібник «Створення інтегрованого освітнього простору для формування ключової компетентності молодших школярів «уміння навчатися впродовж життя» в умовах НУШ». Досвід роботи презентовано на методичному активі МОШПО «Панорама творчих методичних ідей» та поширено в міській фокус-групі «Особливості проведення інтегрованих уроків». Педагогами Миколаївського спеціального навчально-виховного комплексу для дітей зі зниженим зором організовано творчу онлайн – зустріч для учителів початкових класів області «Формування компетентностей здобувачів освіти засобами інтеграції», на якій Лозінська В.В. поділилася досвідом формування підприємливості та фінансової грамотності на уроках й у позаурочний час. Крім теоретичних аспектів (програмові вимоги, форми роботи), вчителька продемонструвала їхнє практичне використання на уроках літературного читання, української мови, математики, інтегрованого курсу «Я досліджую світ» та у другій половині дня (ігри «Серце», «Подружися з гривнею», конкурс «Покупець»).

Дослідно-експериментальна робота «Дидактико-методичне і навчальне забезпечення реалізації концептуальних засад реформування початкової загальної освіти» в рамках усеукраїнського проєкту «На крилах успіху» відбувається у ЗЗСО №3,34. Цей проєкт спрямований на формування компетентностей

дитини. Навчання проводиться за двома рівнями – базовим і розширеним. У 2019/2020 н.р. відбувся ефективний діалог з учасниками експерименту, зазначено досягнення та подальші перспективи оновлення змісту початкової освіти, на базі ЗОШ №34 проведено усеукраїнський семінар-тренінг

«Методичний простір сучасного вчителя в освітньому проєкті А.Д. Цимбалару» за участю директора НАПН України Топузова О.М. і керівника проєкту Цимбалару А.Д.

Миколаївська загальноосвітня школа I-III ступенів №18 протягом двадцяти років успішно реалізує в освітньому процесі принципи компетентнісного та інтегративно – діяльнісного підходу шляхом впровадження науково – інноваційної технології «Росток». У 2019/2020 навчальному році педагоги презентували свої методичні наробки на обласному семінарі «Нова українська школа. Інтегративно-діяльнісний підхід у дії» (листопад, 2019 рік). Гості відвідали уроки у початковій школі:

- математика у 1 класі. Тема «Точка та лінія», учитель Будняк І.А.;
- навколишній світ у 2 класі. Тема «Різноманітність водойм рідного краю. Турбота про чистоту водойм», учитель Лашко Т.В.;
- математика у 3 класі. Тема «Множення чисел на 10, 100, 1000», учитель Зізда О.В.

Учасники заходу взяли участь у підготовці та проведенні інтерактивної лекції (лектор к.п.н., директор приватного закладу «СІНКГЛОБАЛ» Кочарян А.Б.), обмінялися досвідом із практико-діяльнісного підходу, вперше використали комунікації через соціальні мережі.

Педагоги школи підтримують зв'язок із колегами з районів Миколаївської області та інших регіонів України. Учителі Нової Одеси, Нового Буга, Кривого Озера, Очакова, Херсона, Сум, Харківської області, Миколаївських ЗОШ №50 і 49 - постійні відвідувачі семінарів, «круглих столів», майстер-класів, робочих уроків за технологією «Росток».

Експериментальна робота педагогів початкових класів Нової української школи Миколаєва носить системний характер і охоплює усі підсистеми діяльності. Запорукою ефективності результатів дослідницько-експериментальної роботи є впровадження нових, максимально ефективних технологій, інтегрованої організації освітнього процесу, спрямованих на створення середовища навчання, розвиток, виховання учнів, що забезпечує їх активність, прагнення до успіху.

Партнерство – ключовий компонент успішності Нової української школи

У документі «Концептуальні засади реформування середньої освіти «Нова українська школа» зазначено, що сучасну нову школу створює вся українська громада в межах широкого суспільного діалогу.

Науково-методичний центр багато років сприяє встановленню такого діалогу на засадах партнерської співпраці, що допомагає розкрити та розвинути здібності, таланти і можливості усіх учасників освітнього процесу. На засіданнях міських професійних об'єднань щорічно розглядаються питання міжпредметної інтеграції і партнерської взаємодії із закладами освіти і громадськими установами як органічне поєднання навчально-виховних, соціальних можливостей кожного, яке впливає на створення нових умов діяльності учасників освітнього процесу.

Налагодження дієвої співпраці з науковими установами

Україна обрала європейський шлях розвитку, що передбачає реформування всіх сфер життя. І одним з найбільших секторів надання публічних послуг, яким користується населення, є освіта.

Отже, сьогодення вимагає вчителя з новими якостями, з новим типом мислення, який скеровує учня та працює за його запитом, допомагає зрозуміти себе, поставити правильні запитання, уточнити їх, вибрати траєкторію руху. Тому формування творчого потенціалу педагогічних кадрів, зміцнення навичок науково-дослідницької роботи, підвищення престижу кожного освітнього закладу, пошук та впровадження інноваційних освітніх технологій, що сприятимуть підготовці вчителя служби міста.

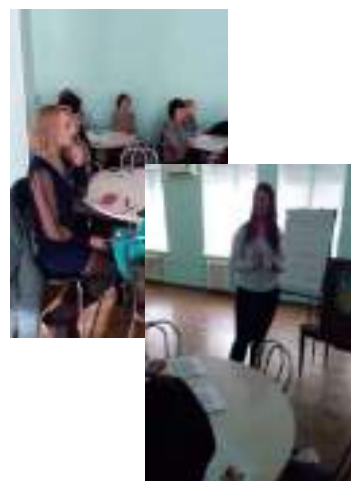
Однією з важливих якостей педагога, умов успішності його як професіонала, є готовність до інноваційної діяльності, яка зумовлена суспільною потребою щодо упровадження, поширення новацій і зміни освітнього середовища, в якому здійсниться їх життєвий цикл, адже модернізація освіти полягає в організованому поєднанні освіти й науки, розвитку дистанційної освіти, створенні індустрії сучасних засобів навчання й виховання.

Особливо результативною була співпраця фахівців науково-методичного центру з науковцями з різних регіонів України. У рамках реалізації міського проєкту «Науковці – педагогам» укладено Угоди про співпрацю із закладами вищої освіти, залучено провідних науковців до участі у методичних заходах, проведено низку наукових студій, навчальних семінарів, воркшопів, тренінгів для різних категорій педагогічних працівників. Тематика заходів досить різноманітна. Це й «Упровадження інновацій в освітнє середовище», «Профілактика емоційного та професійного вигорання», «Мистецтво досягати успіху», «Маніпулятивні техніки в міжособистісній взаємодії», «Упровадження інклюзивної освіти. Командний підхід до освітньої та корекційно-розвивальної роботи», «Написання проєктної заявки до фінансових інструментів ЄС. Пошук партнерів за кордоном».

Не менш ефективною є участь у роботі Відкритої школи продуктивних педагогічних технологій, програмою якої передбачено формування навичок управлінського спілкування, ефективною комунікації, сучасних підходів до проєктування та планування роботи закладу освіти.

Реформування сучасної системи освіти потребує радикальних змін у професійній підготовці нового учителя, створення освітнього середовища, орієнтованого на інтереси особистості й адекватного сучасним тенденціям суспільного розвитку.

Мета проєкту полягає у підвищенні професійного рівня педагогів та керівників, формуванні навичок роботи в сучасних умовах, оскільки ми живемо в світі, де все пронизано новизною, в час, який потребує оновлення функцій управління, коли керівник закладу повинен бути обізнаним з інноваційною педагогікою та освітнім менеджментом, мотивованим на виконання управлінських функцій, мати позитивний досвід управління колективом, бути творчою особистістю, правильно і своєчасно реагувати на запити учасників освітнього процесу.

Не менш важливим чинником компетентності керівника є наукове обґрунтування управлінських рішень. Отже, саме на синтез науки й освіти, синергію теорії і практики має бути спрямована діяльність і спланована робота закладів освіти, аби досягти бажаних результатів.

Сучасна школа не може існувати без досягнень науки. Співробітництво має на меті об'єднати зусилля в галузі наукових досліджень, створення творчих груп для активізації пошуків шляхів і засобів продуктивного навчання на уроках у профільних класах. Особливо плідною є робота НМЦ з Чорноморським національним університетом імені П.Могили, Миколаївським національним університетом імені В.О.Сухомлинського. Завдання співробітництва - організація спільних наукових досліджень з актуальних проблем методики; апробація програм, підручників, посібників; проведення спільних методичних заходів: науково-практичні конференції «Суспільствознавча освіта в умовах сучасних цивілізаційних викликів», «Формування учнівських компетентностей на основі мета- (між-) предметної інтеграції (історія, правознавство, географія, економіка)», «Наступність у вивченні ранньомодерної доби та доби модернізації і національного відродження України», «Українська демократична революція 1917-1921 рр.: історичні наративи», педагогічний марафон «Організація науково-дослідницької діяльності: досвід і перспективи», круглий стіл «Видатні постаті Миколаївщини - діячі Української демократичної революції 1917-1921 років», «Організація роботи з обдарованою молоддю в системі Малої академії наук», воркшоп «Сучасне кримінальне право: підходи, зміст, методика навчання на уроках правознавства», педагогічні дебати «Як повернути втрачений інтерес до читання художніх творів», практичні семінари для вчителів правознавства «Новели українського законодавства», «Розв'язування юридичних задач».

Важливу роль у формуванні професійної компетентності педагога відіграють творчі зустрічі з науковцями-авторами шкільних підручників Данилевською О. М., к.ф.н. відділу соціолінгвістики Інституту української мови НАН України, Щупаком І.Я., к.і.н., Бахановим К.О., д.п.н., професором кафедри педагогіки вищої школи, управління навчальним закладом та методики викладання суспільствознавчих дисциплін соціально-гуманітарного факультету Бердянського державного педагогічного університету, співробітниками лабораторії суспільствознавчої освіти Інституту педагогіки НАПН України, Власовим В.С., к.п.н., Малієнко Ю.Б., Мороз П.В., Ремех Т.О., Мудрим М., к.і.н., Ковбасенком Ю.І., професором Київського університету імені Б.Грінченка, що сприяє підвищенню мотиваційної готовності педагогів до освоєння нововведень, інформуванню педагогічної громадськості про новітні досягнення теорії і методики навчальних предметів.

Сьогодні кожен з нас розуміє, що подальша доля Української держави, утвердження демократії залежить в значній мірі від підростаючого покоління: молодь має бути налаштованою на сприйняття загальнолюдських демократичних цінностей, здатною усвідомлено та відповідально брати участь у суспільно-політичному житті, мати активну громадянську позицію, вміти критично мислити. В системі освіти саме суспільствознавчі дисципліни покликані формувати в учнівської молоді базові компетентності демократичного громадянства, що вимагає від педагога постійного самовдосконалення, адже педагог не лише готує школярів до майбутнього – він ще безпосередньо формує це майбутнє. Підвищенню фахової майстерності вчителя сприяє продуктивна співпраця науково-методичного центру з *різноманітними установами та громадськими організаціями.*

В межах 15 річної партнерської взаємодії із Всеукраїнською асоціацією вчителів історії і суспільних дисциплін «Нова Доба» проведено різноманітні семінари, запроваджено громадянознавчі курси, розроблені Асоціацією: «Живи за правилами», «Вчимося бути громадянами», «Ми – громадяни України», школярі та вчителі миколаївських шкіл – учасники численних проєктів «Нової Доби»:

- ✓ щорічної Суспільної акції школярів України «Громадянин», головним змістом якої є виховання в учнівській молоді розуміння важливості громадянської участі у процесі вирішення проблем місцевої громади;
- ✓ педагоги міста серед авторів навчальних посібників «Разом на одній землі. Історія України полікультурна», «(Не)дитячий погляд на війну»;
- ✓ Всеукраїнського молодіжного проєкту «Історія моєї громади. Минуле для спільного майбутнього»;
- ✓ для вчителів курсу «Громадянська освіта» проведено тренінги «Громадянська освіта: виклики сьогодення та особливості викладання курсу» (члени авторського колективу підручника Кендзьор П., д.п.н. (Львів) та Маркусь Н. (Тернопіль). Педагоги Мирнінко І.Г. (Миколаївський морський ліцей ім. проф. Александрова), Форносова Б.М. (Миколаївський класичний ліцей), Циганова С.Г. (Миколаївська гімназія №4), Козлова Л.В. (Миколаївська гімназія №41) - сертифіковані тренери з громадянської освіти.

Критичне мислення та вміння комплексно вирішувати проблеми - важлива складова людини ХХІ століття. У співпраці з БО «Вчителі за демократію і партнерство»

проведено низку семінарів – тренінгів з проблеми «Формування критичного мислення школярів на уроках суспільно-гуманітарних дисциплін». Оволодіваючи технологією критичного мислення, педагоги прийшли до усвідомлення нової ролі вчителя на уроці, важлива місія якого полягає сьогодні у створенні умов для самостійної продуктивної діяльності здобувачів освіти. 24 заклади освіти міста долучилися до проєкту «Долаємо прірву: інструменти для об'єднання розділених громад», що реалізується Благодійною організацією «Вчителі за демократію та партнерство» у рамках Української

ініціативи зміцнення громадської довіри та успішно впроваджують курс «Кроки до порозуміння» в освітній процес.

В умовах військово-політичного конфлікту на Донбасі, у край складної соціокультурної ситуації гостро постала потреба навчити педагогів та школярів сучасних інструментів критичного мислення й комунікації, які б допомогли їм ефективно працювати з інформацією та сприяли б розвитку толерантності, взаєморозумінню. Вчителі-суспільствознавці долучилися до загальноукраїнського соціального проєкту «Моє місце», присвяченого проблемам внутрішніх переселенців та волонтерів, які їм допомагають. Даний проєкт реалізувався співробітниками Конгресу національних громад України та громадською організацією «Київський освітній центр «Простір толерантності». Педагоги міста пройшли навчальний тренінг та забезпечили участь школярів у виставці «Моє місце», яка працювала на базі НМЦ у рамках виставки-презентації «Освіта Миколаєва».

Людиноцентричний підхід до проблем пам'яті – важлива складова діяльності Українського центру вивчення історії Голокосту (Київ), угода про співпрацю з яким була

укладена НМЦ ще у 2010 році. Педагоги та вихованці миколаївських закладів освіти - активні учасники різноманітних проєктів УЦВІГ: Всеукраїнського конкурсу учнівських робіт «Історія і уроки Голокосту» ім. І. Б. Медвинського, семінару «Вчимося з минулого – діємо заради майбутнього: навчання про історію Голокосту і права людини», проєктів «Бабин Яр: пам'ять на тлі історії», «Освітні матеріали з протидії антисемітизму та ромофобії, упередженням та ворожнечі», науково-методичного семінару для викладачів історії та суспільних дисциплін «Історія Голокосту на теренах Західної України та Східної Польщі» імені Роберта Кувалека, семінару-стажування для українських педагогів в Яд Вашем (Єрусалим).

Формуванню цілісної історичної свідомості громадянина України сприяє поєднання двох складових – вивчення історії України й дослідження історії малої батьківщини. Науково-методичним центром налагоджено тісну взаємодію вчителів та музейних працівників шляхом впровадження освітнього методичного проєкту «Школа і музей – працюємо разом». Організуючи роботу, звернулися до напрацьованих фахівців з музейної педагогіки, які приділяють особливу увагу практичним методам, оскільки здобуті у школі знання глибоко і цілеспрямовано засвоюються лише тоді, коли знаходять застосування на практиці, або школярі їх набувають через практичні дії.

Реалізація проєкту дала змогу не лише поглибити знання вчителів суспільних дисциплін щодо прийомів активізації пізнавальної діяльності вихованців у ході перегляду музейної експозиції, а, перш за все, - здійснити колегіальний пошук оптимальних шляхів інтеграції музею в систему шкільної історичної освіти. За результатами роботи підготовлено **Таблицю музейних уроків**, що дає можливість вчителям якісно спланувати і провести навчальне заняття як на базі музею, так і в класі, поєднуючи особистісно орієнтований, діяльнісний та компетентнісний підходи до навчання. Напрацьовані педагогами матеріали відображені в посібнику «Культурно-просвітницькі послуги Миколаївського обласного краєзнавчого музею «Старофлотські казарми»: методичні рекомендації вчителям, викладачам».

Вже традиційними стали спільні заходи з *Державним архівом Миколаївської області* (директор Левченко Л.Л., д.і.н.), на базі якого проведено семінари «Актуальні проблеми історичної освіти. Регіональна історія як напрям сучасних історичних досліджень», «Українська революція в історії нашого краю», «Голодомор 1932-1933 рр. на Миколаївщині: погляд з XXI століття», які сприяють підвищенню обізнаності вчителів суспільних дисциплін з малодосліджених питань.

Що ж дає така партнерська взаємодія з науковими установами, громадськими організаціями?

Вона сприяє:

- ✓ поглибленню знань з предмета навчання;
- ✓ використанню педагогами інноваційних досягнень сучасної методичної науки і практики, теоретичних і методичних засад педагогіки співробітництва в організації пошуково – дослідницької діяльності з учнями, практичному спрямуванню позакласної та позаурочної роботи;
- ✓ оновленню моделей методичної роботи на основі принципів науковості, варіативності та випереджального характеру методичних послуг;
- ✓ поліпшенню якості освіти, успішній участі школярів в інтелектуальних та творчих конкурсах з предметів суспільно-гуманітарного циклу.

Спільне майбутнє – спільними зусиллями

28-29 лютого 2020 року в Миколаєві відбулася знакова подія - конференція старшокласників «Модель ООН. Миколаїв-2020».

Учасниками заходу стали понад 120 школярів міста, області та молодих дипломатів з Києва і Запоріжжя, які впродовж двох днів через діяльність комітетів Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй моделювали роботу цього органу, обговорюючи тему «Спільне майбутнє – спільними зусиллями».

Модель ООН – це міжнародна освітня програма, яка вже понад 60 років надає можливість здобувачам освіти поринути у світ політики й дипломатії, ближче ознайомитись із роботою ООН шляхом імітації діяльності Генеральної Асамблеї, комітетів та комісій ООН. Під час гри-конференції кожна учнівська делегація представляла певну країну або міжнародну організацію, що входить в ООН. Шляхом дискусій і дебатів школярі шукали шляхи вирішення глобальних проблем та конфліктів, намагалися зрозуміти особливості світової політики, розвивали власні ораторські, дипломатичні та комунікативні навички. «Модель ООН» в Україні було започатковано у 1998 році завдяки учням Київського ліцею бізнесу, які вибороли право реалізувати цю міжнародну програму. Відтоді заклад забезпечив організаційну й змістовну роботу чотирьох усеукраїнських і восьми регіональних конференцій.

Цього року вперше проведена виїзна конференція «Модель ООН» у м. Миколаїв. Ініціаторами заходу в нашому місті стали школа №1 ім. Олега Ольжича та науково-методичний центр управління освіти Миколаївської міської ради. Захід був присвячений 75-річчю Організації Об'єднаних Націй.

Урочисте відкриття конференції проходило у сесійній залі Миколаївської міської ради за участі міського голови Олександра Сенкевича, першого віце-мера Володимира Криленка, координатори проєкту «Модель ООН» в Україні Валентини Нідзельської, керівника проєкту «Модель ООН» у Миколаєві, директора школи №1 ім. Олега Ольжича Володимира Заяця, начальниці управління освіти Ганни Личко, депутатів міськради Наталії Горбенко та Владислава Єнтіна, начальника управління молодіжної політики Олександра Рябенка.

«Майбутнє України - це молодь, яка має нові принципи, вмє критично мислити. Тому я завжди підтримую подібні заходи. Вони допомагають сформувати своє особисте бачення процесів, що відбуваються навколо», - зазначив Олександр Сенкевич. Міський голова поділився з молоддю власним досвідом, а також розповів про свою діяльність на всеукраїнському та міжнародному рівнях. Зазначимо, що з 2016 року Олександр Сенкевич є членом Конгресу місцевих та регіональних влад Ради Європи, Асоціації міст України. Олександр Федорович підкреслив, що дипломатична робота є дуже важливою і корисною у плані формування позитивного іміджу країни. І щоб гідно виконувати цю місію, слід бути освіченим, мати практичні навички ділового спілкування, вільно володіти англійською мовою.

З вітальним словом до присутніх звернулась координаторка проєкту «Модель ООН» в Україні Валентина Нідзельська: «Передусім, маєте бути дипломатами свого життя. Можна не бути сильним у математиці, завжди за необхідності можна підтягнути ці знання, а от людяності, відкритості, щирості - цьому потрібно вчитися щодня».

Також присутніх у відеозверненні привітала координаторка системи ООН в Україні пані Оснат Лубрані.

Після урочистостей розпочалась робота конференції. Учасники прийняли клятву дипломата, виголосили вступні промови від імені країни, яку представляють, озвучили власну точку зору щодо участі молоді у житті суспільства, недопущення військових дій у світі.

Продовження заходу відбулось у приміщенні школи №1 імені Олега Ольжича, де учасники обговорили основну тему «Спільне майбутнє – спільними зусиллями». Зазначимо, що юні дипломати працювали в п'яти комітетах та комісіях, на яких розглядалися такі проблеми:

«Загроза міжнародному миру й безпеці та дії ООН» - Комітет з питань роззброєння і міжнародної безпеки;

«Права людей з інвалідністю та всебічний облік інтересів цієї категорії людей у процесі реалізації цілей сталого розвитку на період до 2030 року» - Комітет з економічних і фінансових питань;

«Проблема наркотиків і боротьба з нею» - Комітет із соціальних і гуманітарних питань;

«Глобальна проблема охорони клімату в інтересах сучасного й майбутніх поколінь» - Комісія з охорони навколишнього середовища.

«Захист зниклих осіб під час збройних конфліктів» - Комісія з прав людини.

У результаті роботи конференції бачення молоддю сучасної ситуації в світі викладено в окремих резолюціях.

Після офіційної церемонії закриття конференції учасники провели флешмоб «З Україною в серці».

Неочікуваним для школярів був поетично-танцювальний виступ керівників команд, який супроводжувався гучними аплодисментами глядачів.

Участь старшокласників у «Моделі ООН» дозволяє їм випробувати себе у якості дипломатів, навчитися вести дискусію та відстоювати свою позицію, дізнаватися більше про сучасні міжнародні відносини, поточну міжнародну ситуацію та діяльність ООН у світі.

Формуємо громадянську компетентність особистості

Ніхто на стає громадянином випадково

Платон

Участь України у загальносвітових політичних, економічних і соціокультурних процесах, соціально-політичні реалії українського суспільства актуалізують питання пошуку спільних для громадян демократичних цінностей і національних ідеалів, що зумовлює важливість громадянської освіти підростаючого покоління. Виклики сьогодення ставлять нові задачі і перед педагогом. Хто є вчитель? Яке його призначення? Чи має право вчитель сьогодні не бути патріотом і стояти осторонь сучасних

подій? У чому полягає його відповідальність перед суспільством? Відповіді на ці та інші запитання сьогодні дуже актуальні. Ще в давні часи Сократ вважав, що «краще служити вихованню юнацтва і зробити багатьох здатними управляти державою, ніж самому обіймати громадську посаду».

Системний підхід до громадянської освіти і виховання – важлива складова роботи методичної служби міста.

Поглибленню знань педагогів та оволодінню ними сучасними технологіями формування соціальної та громадянської компетентності, громадянської відповідальності сприяють *навчально-методичні семінари* - «Формування громадянської компетентності школярів засобами суспільних дисциплін», «Інтеграція громадянської освіти в гуманітарні предмети», «Як бути громадянином України: педагогічні технології громадянського виховання», «Особливості організації освітнього процесу на уроках курсу «Громадянська освіта» у 10 класі», *тренінги* «Права людини та методики викладання прав людини в закладах освіти», «Розвиток громадянської компетентності у сучасній освітній практиці», «Інструменти для роботи з молоддю у сфері антикорупції. Презентація антикорупційного челенджу #stopcorruption від ГО «ЕдКемп Україна» і проєкту USAID Взаємодія!», «Запобігання мові ворожнечі серед учнівської молоді через освіту з прав людини», «Розвиток громадянської активності та політичної обізнаності учнівської молоді», *ділові ігри* «Засідання Європейського суду з прав людини», «Інтеракція у вивченні Загальної декларації прав людини», «Як розпізнати мову ненависті в Інтернеті», *моделювання уроків* з громадянської освіти, правознавства, *педагогічна лабораторія* заслуженого вчителя України Відайко Г.В.

«Історичні дебати як засіб розвитку соціальної та громадянської компетентності учнів», *семінар-презентація* «Позаурочна робота з суспільних дисциплін як засіб формування громадянської компетентності школярів» тощо. З метою ознайомлення вчителів із технологіями соціального проєктування, участі у Всеукраїнській акції «Громадянин» проводяться *практичні семінари* для шкільних координаторів акції.

Формування громадянської компетентності здобувачів освіти забезпечується впровадженням курсів за вибором, факультативів «Права дитини» (5, 6 класи), «Вчимося бути громадянами» (7, 8 класи), «Ми - громадяни України» (9 класи), «Кроки до порозуміння» (9, 10 класи). В позакласній роботі активно використовуються матеріали курсів «Мистецтво жити в громаді», «Вчимося обирати», «Живи за правилами».

Основне завдання громадянської освіти полягає не лише у підвищенні рівня знань про те, як працює державний менеджмент та громадянське суспільство, а, передусім, у заохоченні учнів застосовувати набуті знання в реальному житті. З цією метою вчителі суспільних дисциплін разом із здобувачами освіти беруть активну участь у щорічній Суспільній акції школярів України «Громадянин» (юридичний ліцей, ММК, Перша українська гімназія імені М.Аркаса, ЗОШ №1, 6, 11, 24, 28, 36, 43, 46, 50, 53, 54, 57); Миколаївський класичний ліцей – учасник словацько-українського проєкту «Активний

громадянин - ефективна влада», метою якого є підвищення рівня участі організацій громадянського суспільства та громадських активістів у прийнятті рішень спільно з органами державної влади, органами місцевого самоврядування та державними закладами. В місці розташування ліцею протягом 2019/2020 рр. реалізовано проекти «Чисте місто», «Майданчик для вигулу собак», «Зона відпочинку вздовж річки Інгул (в районі парку Перемоги)».

Сьогодні зумовлює виняткову важливість національно - патріотичного виховання, формування національної ідентичності учнівської молоді. У формуванні цілісної історичної свідомості громадянина України важливу роль відіграє дослідження історії малої батьківщини, що є основою історичного пізнання кожного школяра. Важливе місце в роботі науково-методичного центру відводиться краєзнавчому напрямку роботи, що сприяє збереженню історичної пам'яті на прикладах місцевого матеріалу. Вдосконаленню фахової майстерності педагогічних кадрів сприяли заняття семінару «Формування національної ідентичності учнівської молоді засобами краєзнавчої роботи».

З нагоди 100-річчя Української революції, з метою відновлення та збереження історичної

пам'яті, дослідження маловідомих сторінок історії української держави і рідного краю періоду національно-визвольних змагань 1917-1921 рр. в Миколаєві реалізовано міський історико-краєзнавчий проєкт «Уроки історії: шлях до незалежності». Підсумки роботи над проєктом підведено на форумі «Уроки історії - уроки життя». Юні дослідники презентували свої дослідження на секціях: «Місця пам'яті Української революції» в моєму населеному пункті: Історичний путівник «Миколаїв 1917-1921», «Миколаївщина в роки Української революції 1917-1921 рр. Фронтмени Української революції», «Просвіта в боротьбі за державність України (1917-1921 рр.)». За результатами учнівських науково-пошукових досліджень створено електронну Інтернет-мапу «Місця Миколаєва, пов'язані з подіями Української революції». Учасники форуму – учні та вчителі закладів загальної середньої освіти міста, науковці – краєзнавці виступили з ініціативою увічнення історичних місць, пов'язаних з подіями Української революції 1917-1921 років у м. Миколаїв, встановивши пам'ятний знак на честь миколаївського краєзнавця Лагути Миколи Дмитровича, меморіальну дошку на будівлі, в стінах якої певний час діяло миколаївське товариство «Просвіта» (вул. Шевченка, 64). Підготовлено звернення до Миколаївської обласної та Березнегуватської селищної рад з пропозицією встановити меморіальну дошку на будинку, в якому народився Борщак Ілля Львович.

3 нагоди 100-річчя Української революції, з метою відновлення та збереження історичної пам'яті, дослідження маловідомих сторінок історії української держави і рідного краю періоду національно-визвольних змагань 1917-1921 рр. в Миколаєві реалізовано міський історико-краєзнавчий проєкт «Уроки історії: шлях до незалежності». Підсумки роботи над проєктом підведено на форумі «Уроки історії - уроки життя». Юні дослідники презентували свої дослідження на секціях: «Місця пам'яті Української революції» в моєму населеному пункті: Історичний путівник «Миколаїв 1917-1921», «Миколаївщина в роки Української революції 1917-1921 рр. Фронтмени Української революції», «Просвіта в боротьбі за державність України (1917-1921 рр.)». За результатами учнівських науково-пошукових досліджень створено електронну Інтернет-мапу «Місця Миколаєва, пов'язані з подіями Української революції». Учасники форуму – учні та вчителі закладів загальної середньої освіти міста, науковці – краєзнавці виступили з ініціативою увічнення історичних місць, пов'язаних з подіями Української революції 1917-1921 років у м. Миколаїв, встановивши пам'ятний знак на честь миколаївського краєзнавця Лагути Миколи Дмитровича, меморіальну дошку на будівлі, в стінах якої певний час діяло миколаївське товариство «Просвіта» (вул. Шевченка, 64). Підготовлено звернення до Миколаївської обласної та Березнегуватської селищної рад з пропозицією встановити меморіальну дошку на будинку, в якому народився Борщак Ілля Львович.

Формуванню історичної пам'яті підрастаючого покоління сприяє впровадження навчальних програм з історичного краєзнавства - «Історія Миколаєва» (програма курсу за вибором, 5 клас, автор

Майборода Л.М., методист науково-методичного центру) та «Історичне краєзнавство» (програма факультативного курсу для учнів 9 класу, автор Варшавська М.Ю., учитель Миколаївського юридичного ліцею), які отримали гриф МОН України.

Оскільки розбудова системи національної освіти в напрямку входження до європейського та світового освітнього просторів передбачає формування соціально активної, високоінтелектуальної, всебічно освіченої, конкурентноспроможної та національно свідомої особистості, то освітній простір ХХІ століття визначає компетентнісна освіта, яку на сучасному етапі визнано одним із напрямків модернізації. Отже, компетентнісний підхід – основа інновацій сучасної освіти, запорука якості її змісту, - спрямований на посилення діяльнсно особистісного аспекту в освітньому процесі, підвищення якості освіти, практичної спрямованості та модернізації її парадигми, забезпечення зростання професійної компетентності педагогів, знаннєвого та життєвого досвіду здобувачів освіти, їх якісної продуктивної діяльності.

Медіаосвіта в структурі науково-методичної роботи

Немає нічого сильнішого ідеї, час якої прийшов

В. Гюго

У сучасних умовах головним прискорювачем розвитку освіти є впровадження інформаційно-комунікаційних технологій та системи мас-медіа, що нагально потребує цілеспрямованої підготовки особистості до вмілого і безпечного користування ними.

Цілком зрозуміло, що формування і розвиток медіакомпетентності суспільства неможливі без формування і розвитку медіакомпетентності педагогів, адже вони повинні стати ключовими агентами та провідниками змін.

Отже, провідна роль у формуванні готовності школярів до життя у сучасних інформаційних умовах, сприйняття, розуміння інформації та перетворення її в знання, здатності не піддаватися медіаагресії та маніпуляціям належить учителю, що, у свою чергу, актуалізує проблему формування медіакомпетентності педагогів.

Саме з цією метою в рамках міського проекту для заступників директорів з навчально-виховної роботи «Університет менеджерів методичної роботи» третій рік працює школа «Від медіаграмотності до медіакультури», програмою якої передбачено цикл практичних занять, медіатренингів з питань формування медіакомпетентності педагогів, медіаграмотності учнів початкових класів та здобувачів освіти на уроках гуманітарного циклу й природничо-математичного спрямування.

Цікавим є досвід впровадження медіаосвіти у закладах загальної середньої освіти №10, 19, 24, 42, 50, 51, 56, ММК ім. В.Д.Чайки, АДТ, гімназій №2, 3, 41, економічному ліцеї №2,

на базі яких проведено низку лабораторних занять, семінарів-практикумів, майстер-класів, медіатренингів.

Сьогодні педагогічна спільнота одноставна щодо розуміння необхідності медіаосвіти учителів, адже медіакомпетентний педагог здатний стимулювати бажання в учнів ставити проблемні питання у сфері медіа; спрямовувати на самостійний пошук інформації; розвивати вміння використовувати кілька інформаційних джерел з проблеми, що досліджується, формулювати узагальнені висновки; відстоювати власну позицію, підтримувати обговорення питань, що не мають однозначних відповідей.

За результатами досліджень, 92% учителів використовують в роботі презентації, модельні уроки, працюють над створенням відеотеки. В той же час, існують певні проблеми щодо інтеграції медіаосвіти в навчальні дисципліни, включення елементів медіаосвіти не лише в старшій школі, а й у початковій та середній ланках, розробки підручників та методичних матеріалів для інтегрованих курсів, практичної складової та вдосконалення курсу медіаосвіти, тестів та матеріалів для контролю, більш інтенсивного обміну досвідом впровадження медіаосвіти,

професійного міждисциплінарного спілкування, створення доступної систематизованої медіатеки.

Отже, комплекс діяльності вчителів, психологів, керівників гуртків, батьків дає змогу учням отримати необхідні уміння та навички по створенню медіапродуктів, а також вчить їх орієнтуватися в інформаційному просторі, вибирати із моря інформаційного сміття корисне і значиме зерно істини.

Під цим кутом зору роль учителя полягає не лише у тому, щоб забезпечити трансляцію знань, але й бути людиною культури і вселюдських цінностей, провідником ідей державотворення і демократичних змін. Саме тому домінантною стає підготовка вчителя, діяльність якого не обмежується викладанням власного предмету; фахівця, здатного до здійснення міждисциплінарних зв'язків, який усвідомлює значущість професійних знань у контексті змінного інформаційного простору. Важливим є його вміння організувати освітній процес як педагогічну взаємодію, спрямовану на розвиток особистості дитини, її підготовку до розв'язання завдань життєздатності.

Незважаючи на те, що сьогодні більшість учителів позитивно ставиться до медіаосвіти, є ряд проблем, що стають на заваді активному

застосуванню нових технологій в освітньому процесі. Серед них відсутність належного оснащення закладів освіти технологічними засобами та невідповідність педагогів. Є досить великий відсоток учителів, що працюють за традиційною системою, яка не враховує потреби сучасного суспільства щодо формування самостійного критичного мислення школярів. Крім того, багато вчителів не відчують необхідності у використанні нових технологій, в той час, коли це є соціальною потребою.

Отже, показником готовності фахівця будь-якої професії до виконання певного виду діяльності сьогодні визнано медіакомпетентність, яка формується як результат процесу медіаосвіти – рівень медіакультури, що забезпечує розуміння особистістю соціокультурного, економічного і політичного контексту функціонування медіа, засвідчує її здатність бути носієм і передавачем медіакультурних смаків і стандартів, ефективно взаємодіяти з медіапростором, створювати нові елементи медіакультури сучасного суспільства.

Таким чином, медіакомпетентний педагог вимагає подальшої перспективи, що заснована на розгалуженій структурі знань і

умінь. Це не застигла категорія. Вона дає педагогам розуміння того, як медійний світ, що є частиною щоденного життя, допомагає пізнати навколишнє, інформаційно насичене середовище, вплинути на рівень медіакультури учня.

Зрозуміло, що впровадження нових ІКТ саме по собі не змінює і не поліпшує якість освіти, оскільки успіх освітнього процесу значною мірою залежить від учителя. У зв'язку з цим

неабиякого значення набуває необхідність підвищення рівня медіаграмотності та медіакультури педагогів, адже саме в рамках медіаосвіти можливий розвиток умінь орієнтуватися в сучасних інформаційних потоках, підвищення рівня медіаграмотності школярів, зміна їхньої позиції при сприйнятті різних медіатекстів – з пасивного поглинання до критичного аналізу одержуваної інформації.

Від педагога залежить багато чого. Перш за все, визначення ступеня готовності сприйняття інформації, потік якої постійно збільшується через велику кількість телеканалів, сайтів, відео-та аудіопродукції, численні періодичні видання.

Сучасна школа не може стояти осторонь цих процесів, вона просто зобов'язана включати в освітній процес питання навчання медіаграмотності школярів для формування умінь адекватного сприйняття.

Тому сьогодні актуалізується важливість здійснення підготовки медіаосвічених педагогів, здатних до розробки та впровадження культуродоцільних та медіаосвітніх систем і технологій.

Сучасна освіта немислима без використання засобів масової комунікації й інформаційних технологій. Власне кажучи, сучасні ЗМІ стали системою неформальної освіти й просвіти різних суспільних верств. Для вдосконалення якості сучасної освіти, забезпечення її доступності та ефективності, підготовки молоді до життя і діяльності в інформаційному суспільстві сьогодні доцільно враховувати процеси стрімкого інформаційно-технологічного розвитку різних галузей. Потужний потік нової інформації, реклами, застосування комп'ютерних технологій, повсякчасне використання мережі Інтернет, соціальні мережі вносять свої корективи у формування медіакомпетентності учасників освітнього процесу.

Саме тому з метою ефективного вирішення завдань навчання й виховання, впровадження новітніх технологій в розвиток освіти педагоги міста суспільно-гуманітарного циклу брали активну участь у методичній роботі, яка спонукала їх до обізнаності в інформаційних технологіях та розвитку загальної медіаграмотності.

На першому етапі впровадження здійснювалось через:

- ✓ заняття Школи комп'ютерної грамотності та інформаційного практикуму;
- ✓ навчання за програмою Intel «Навчання для майбутнього», Intel «Шлях до успіху», «Учителі в онлайні»;
- ✓ тренінги проєкту «Цифрові технології» програми «Партнерство в навчанні», «Онляндія — безпека дітей в Інтернеті»; Всеукраїнський та міські тренінги «Будьмо медіаграмотними»;
- ✓ семінарські заняття «Використання мультимедійних систем в освітньому процесі» національного проєкту «Відкритий світ»;
- ✓ заняття шкільних проблемних та творчих груп: навчальний курс «Основи безпечної роботи з ІКТ», «Ефективна школа: фактори успіху»;

- ✓ заняття міської творчої групи «Медіаосвіта сучасного педагога».
- ✓ заняття школи з медіаграмотності для ЗДНВР «Від медіаграмотності до медіакультури».

На базі ЗОШ №56 організовано роботу творчої лабораторії «**Медіаосвіта в структурі науково-методичної роботи школи**».

Актуальність функціонування лабораторії обумовлена об'єктивним існуванням соціального медіакультурного феномену – медіареальності, яка характеризується небувалим розквітом засобів масових комунікацій та складає вагомую частину загального обсягу

сучасного інформаційного простору. Разом із тим, медіакультура, завдяки медіатехнологіям, глибоко пронизує життя людини та неоднозначно впливає на формування змісту свідомості, що й потребує спеціальної підготовки вчителів щодо аналізу медіаінформації та існування у глобальному інформаційному суспільстві.

Французький дослідник Мішель Понятковський висунув ідею «наукового суспільства», вважаючи, що в майбутньому виживе та держава, яка має кращі комунікації та інформацію. На його думку, наукове суспільство потребує, крім глибоких знань, зовсім нового типу культури та освіти. Всі, хто не дотягнеться до цього рівня, будуть викинуті на узбіччя світового процесу.

Основні ідеї лабораторії: забезпечення базової медіаграмотності; формування особистісної медіакультури, яка передбачає надбання знань, умінь, досвіду не тільки для адекватного користування різноманітними медійними засобами, а й для розуміння особливостей технологій впливу ЗМК, виховання компетентності споживання медіапродукції.

Керівник лабораторії – Гусєва Л.В., учитель вищої категорії, учитель-методист

№ заняття	Дата проведення	Зміст
I	жовтень	1. Засоби масової комунікації 2. Сутність засобів масової комунікації та історія їхнього розвитку. 3. Закономірності функціонування ЗМК. 4. Види ЗМК.
II	грудень	1. Медіатехнології. Інформаційно – психологічний вплив ЗМК. 2. Основні типи технологій у виробництві медіапродукції. 3. Поширені прийоми - технології ЗМК. 4. Спеціальні психотехнології ЗМК.
III	лютий	1. Творчий практикум з усвідомлення та розвитку чутливості до сприйняття екранної мови.
IV	квітень	1. Топ-сторінки Інтернету. 2. Методика поетапного навчання підлітків взаємодії з мережевою інформацією.

Досвід роботи освітнього закладу з визначеного питання висвітлено на сторінках інформаційно-іміджевого видання «Сучасний педагогічний досвід освітян України» ТОВ «Видавництво «Альфа-Віта».

Як результат діяльності лабораторії в освітньому закладі у 10 класі запроваджено факультативний курс «Медіакультура», в 11 - розроблено й реалізовано проєкт «Соціальна феноменологія кіберкомунікації». Видано збірку «Медіадидактика», розроблено цикл медіазанять «Кіномистецтво».

Роботу ММК імені В.Д. Чайки - учасника Всеукраїнського експерименту «Науково-методичні засади впровадження вітчизняної моделі медіаосвіти в навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів» - висвітлено на обласній конференції «Проблеми сучасної медіаосвіти».

Впровадження ІКТ в освітній процес

В умовах інформатизації суспільства упровадження інформаційно-комунікаційних технологій в освітній процес та формування єдиного інформаційно-освітнього простору – пріоритетний напрям роботи міської методичної служби.

Розвитку цифрової культури педагогів сприяє міський проєкт «Використання хмарних сервісів в освітньому процесі». Протягом року проведено заняття «Google – спільнота як методичний інструмент в роботі вчителя», «Можливості використання мультимедійних презентацій на уроках історії», «Методичні принципи створення комп'ютерних тестів з історії», «Технологія створення та робота з віртуальною дошкою Padlet», «Метод інтелект-карт у викладанні шкільного курсу історії». Учителями опановано прийоми спільної роботи з документами, створення та використання Google-форм, -презентацій, -таблиць, QR-кодів, хмари слів Word art тощо. Значна кількість педагогів мають власні блоги, сайти, проводять дистанційне навчання, в освітній діяльності використовують інтерактивні та мультимедійні сервіси LearningApps, Kahoot, сервіси Google для створення інтерактивних плакатів Thinglink.com, пазлів – Jigsaw planet тощо.

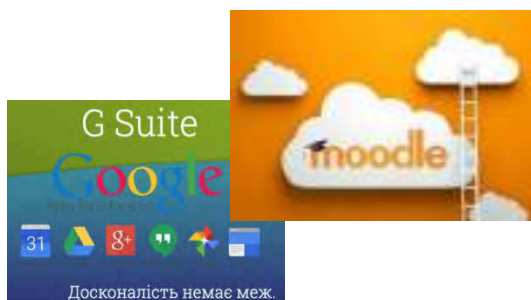
В рамках проєкту, за сприяння Центру нової освіти та тренера з інформаційних технологій в освіті Івана Іванова, відбувся практичний тренінг «Методика використання хмарних сервісів Microsoft Office 365».

У Національній стратегії розвитку освіти в Україні вказано, що пріоритетом розвитку освіти нашої держави є впровадження в освітній процес сучасних інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), що мають забезпечувати вдосконалення освітнього процесу, ефективність та доступність освіти загалом, а також підготовку майбутніх фахівців до переходу до інформаційного суспільства.

Слід зазначити, що саме використання нових інформаційних технологій в освітньому процесі значною мірою дозволяє здійснити переорієнтацію навчання з інформативної форми на розвиток особистості людини, запровадження індивідуально-диференційованого підходу в навчанні та, відповідно, забезпечити ефективність оцінювання навчальних досягнень учнів. В Україні, яка «крокує» до єдиного світового простору, впровадження інформаційних технологій набуває все більш масштабного і комплексного характеру. Але, як і будь-яке нововведення, стикається з низкою проблем, кожна з яких потребує нагального вирішення.

Перш за все, треба ліквідувати прогалини у знаннях вчителів у галузі елементарної інформатики та інформаційної культури.

Наразі, за статистичними даними, понад 10% вчителів взагалі не володіють (або не хочуть користуватись) комп'ютером.

А зараз, як у приказці: «лихо не без добра», склалася ситуація, коли всім учителям необхідно було швидко освоювати нові технології для організації навчання в умовах карантину.

На жаль, деякі вчителі не зрозуміли, що дистанційне навчання відрізняється від звичного, тому у них, як правило, виникали проблеми з вибором форм та способів, пояснення нового матеріалу, закріплення, «домашніми» завданнями, контролем засвоєння та відпрацювання прогалин у знаннях, які виникли під час вивчення нових тем.

Для забезпечення високого рівня комп'ютерної грамотності вчителів методистами НМЦ проводилися спеціальні тренінги та майстер-класи, де освітяни не тільки вивчили найновіші засоби обробки, редагування, аналізу даних, найсучасніші програмні технології, а й обмінювалися власним досвідом.

Так, у минулому році були проведені майстер-класи для вчителів з інформатики: «Використання пакету G Suite for Education для організації освітнього процесу у закладі середньої освіти»,

«Використання сервісів Веб 2.0 для організації освітнього процесу на уроках інформатики», «Використання платформи Moodle для організації роботи на уроках інформатики з елементами дистанційного навчання», семінар-практикум «Використання онлайн-ресурсів для організації роботи на уроках інформатики з елементами дистанційного навчання».

У серпні перед вчителями виступив Завадський І.А., відомий автор підручників і посібників з ІКТ, який розповів про зміни у програмі з інформатики 8 класу, а також про використання дистанційної платформи ІТ-книга для проведення уроків з 5 по 11 класи.

Для членів Школи молодого вчителя у цьому році з метою ознайомлення із сервісами Google та технологіями організації дистанційного навчання проведено засідання за темою «Формувальне оцінювання на уроках інформатики та ІКТ-інструменти для цього».

У грудні 2019 року відома тренерка (Google for Education Certified Trainer) Антоніна Букач провела для методистів НМЦ регіональний семінар-тренінг «Додатки Google в освітній діяльності», який виявився актуальним під час карантину.

На сайті професійного об'єднання інформатиків Миколаєва спеціально створено розділ з дистанційного навчання, в якому зібрано матеріали з різних ресурсів щодо використання платформ для дистанційного навчання Moodle, GoogleClass, Microsoft Teams, ZOOM та інших систем комунікації, як засобів покращення якості навчання, розвитку учнів та підвищення їх інтересу до отримання нових знань.

Для всіх учителів науково-методичний центр розробив рекомендації з організації дистанційного навчання.

Оперативно надавалася допомога з вирішення проблем, які виникали у педагогів міста, щодо використання інформаційних ресурсів та їх застосування для організації дистанційного навчання.

Найбільш підготовленими були ті заклади освіти, які використовували ІКТ систематично, протягом навчального року. Прикладом є ЗЗСО №19, 57 імені Т.Г.Шевченка та класичний ліцей, де з використанням G-Suite for Education створено GoogleClass для кожного класу. У такий спосіб працюють вони вже не перший рік, тому, навіть під час карантину, не виникло ніяких проблем з підключенням до платформи учителів, учнів та їхніх батьків для здійснення освітнього процесу.

Наразі, Всесвітню мережу використовують майже 4 мільярди людей у світі і більше 23 мільйонів в Україні. І не секрет, що більшість учнів користується її перевагами, натомість, у школі процес навчання залишається традиційним. Проте, практика довела, що у складних умовах карантину використання інформаційних технологій в освітньому процесі вкрай важливо та доцільно.

Дистанційна освіта

Основною формою взаємодії педагогів у віртуальній площині є дистанційна.

З питаннями організації режиму дистанційної роботи зіткнулися усі педагоги закладів дошкільної освіти. За час карантину вони пройшли складний шлях вибудовування оптимальної системи взаємодії з дітьми та їхніми батьками. У рамках круглого столу «Проблеми дистанційної освіти дошкільнят», організованого редакцією

журналу «Дошкільне виховання», методист НМЦ Ірина Романюк надала рекомендації щодо роботи в дистанційному режимі. Відповіді провідних фахівців України на актуальні питання під час круглого столу розміщені у журналі «Дошкільне виховання» №5, 2020.

Важливою умовою впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в освітній процес є рівень сформованості інформаційної культури педагога. Більшість педагогів початкових класів Миколаєва володіють інформаційно - комунікаційними технологіями, уроки та заходи проводять з використанням мультимедійної та комп'ютерної техніки, проте виявляють потребу у формуванні цифрової грамотності.

Для реалізації методичних запитів було організовано середовище комунікації з педагогами, а саме: сайт «Початкова освіта Миколаєва», Viber-спільнота, телефонні зв'язки-консультації, електронне листування, взаємодія з педагогами через використання соціальних мереж, мобільного навчання, корпоративних онлайн-бібліотек.

У 2019/2020 н.р. з метою формування цифрової компетентності для педагогів початкових класів на базі ЗОШ №19 проведено ряд індивідуальних та групових консультацій, 30 педагогів дистанційної школи оволоділи навичками роботи в Google Classroom, за допомогою яких змогли створювати й упорядковувати завдання, надавати результати перевірок і спілкуватися зі своїми учнями та батьками.

На базі ЗОШ №57 ім. Т.Г. Шевченка проведено практичні заняття по формуванню цифрової грамотності педагогів. За запитом педагогів початкових класів, функціонувала динамічна група «Формування інформаційно-цифрової грамотності педагога початкової школи», керівником якої є заступник директора з НВР ЗОШ №57 ім. Т.Г. Шевченка Ревенко Н.Ю. Педагоги вивчали та створювали онлайн-інструменти для організації цікавих уроків: ребуси, презентації, онлайн-пазли, хмари слів, інфографіку.

Під час роботи творчої групи з питання «Формування медіаосвіти у молодших школярів», керівником якої є вчитель початкових класів ЗОШ №42 Козловська О.В., педагоги набували практичних навичок у створенні мультимедійних продуктів, мали змогу ознайомитися з практичними напрацюваннями вчителя початкових класів ЗОШ №44 Лапуренко В.Л. «Створення мультимедійного продукту з учнями початкової школи».

На сайті «Початкова освіта Миколаєва» проходить експрес-навчання педагогів з питання «Дистанційне навчання», оформлено сторінку з нормативними документами, методичною інформацією, сформовано кейс відеороликів для самостійного опрацювання, розпочато оформлення методичної скриньки з досвіду роботи педагогів міста. З метою швидкого реагування на запити педагогів створено рубрику «Дистанційні консультації», завдяки якій учителі у зручний час отримують відповіді на питання; 45 педагогів початкових класів міста об'єднані в онлайн-спільноту у Viber.

У березні – квітні 2020 р. методистом НМЦ Слободянюк О.В. підготовлено та проведено марафон онлайн-конференцій (6) для педагогів початкових класів, керівників методичних служб закладів освіти, методичного активу, на яких розглянуто актуальні питання: нормативно-правове забезпечення впровадження дистанційного навчання в освітній процес, ознайомлення з освітніми практиками вчителів міста по використанню різних платформ для дистанційного навчання, проведення відеоконференцій, використання інтерактивних листів, дистанційного тестування здобувачів освіти. Педагогам надавались роз'яснення щодо дозування домашнього завдання під час дистанційного

навчання, формувались знання щодо застосування формувального оцінювання та ефективного зворотнього зв'язку, обговорювались питання оформлення електронного журналу, індивідуального плану, звітної документації. Учителі початкових класів брали участь в обговоренні питання щодо запровадження здоров'язбережувальних технологій, здійснювали огляд аналізу Державної служби якості освіти України стосовно запровадження дистанційної освіти. Партнерами онлайн-зустрічей стали провідні педагоги ЗЗСО №1 ім. О. Ольжича (Радул О.В., Яблонська Т.Д.), №3 (Смола О.М.), №11 (Біла Т.В.), №19 (Ковальська В.В.), №46 (Свистунова М.В.), №48 (Єльцова Т.), №57 ім. Т. Г. Шевченка (Ревенко Н. Ю.), СНВК (Холошевська О.А., практичний психолог Вітошинська Ю.О.).

За результатами проведеної роботи встановлено, що педагоги Миколаєва в режимі синхронного дистанційного навчання застосовують ZOOM, віртуальну дошку для спільної роботи Padlet, Google Classroom, технологію «Блогер» та роботу в спільнотах.

Методична служба міста постійно працює над підвищенням професійної компетентності та методичної майстерності освітян, здійснює просвітницьку діяльність. З метою розвитку єдиного інформаційно-освітнього простору освіти Миколаєва, для забезпечення якісних освітніх послуг започатковано та поетапно реалізовано міський проект «Хмароорієнтоване освітнє середовище Миколаєва», організовано навчання вчителів роботі з хмарними сервісами. За результатами проведеної роботи педагогами сформовано мережу сайтів, блогів учителів української мови та літератури, розроблено уроки, орієнтовані на використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, створено дистанційні предметні курси.

Сьогодні успішно функціонує мережева педагогічна спільнота вчителів української мови та літератури, для яких найефективнішими інформаційно-комунікаційними інструментами стали месенджери WhatsApp, Viber, Telegram, Facebook Messenger та інші. Вони зручні, тому стали звичним засобом для комунікацій. Завдяки цифровізації життя все більше справ, заходів, розваг знаходяться в смартфоні та месенджерах. Люди спілкуються з друзями і родичами, колегами в чатах. І це стало звичайною справою.

Основне призначення будь-якого месенджера - миттєвий обмін повідомленнями.

Додаткові сервісні можливості: дзвінки або відеодзвінки, обмін файлами, кодування, захист інформації та інші переваги здатні задовольнити запити державних структур на здійснення робочих комунікацій, що використовуються у роботі методистів Миколаївського науково-методичного центру з педагогічними кадрами.

Швидкість взаємодії у месенджерах, індивідуальність та зручність обміну мультимедійним контентом - головні фактори створення методистом НМЦ з української мови та літератури Коваль Т.С. на платформі Viber онлайн-спільноти МО УМЛ вчителів української мови та літератури м.Миколаїв, яка повністю замінює собою сайт методиста або паблік в соціальних мережах за рахунок практичних і зручних функцій, позитивного спілкування, а також бар'єру від випадкових користувачів, забезпечує постійне підключення і присутність у професійному спілкуванні педагогічних кадрів. Спільноту створено як канал взаємодії з метою якнайшвидшого та найпростішого способу інформування, підтримки та спілкування в середовищі, у якому немає нічого зайвого.

Присутність учителів української мови та літератури в одній спільноті дає можливість безпосередньо зв'язатися з колегами. Зазвичай, у такій спільноті обмін повідомленнями асинхронний за замовчуванням і синхронний при необхідності. Методист знає, що вчителі

прочитають надіслану інформацію миттєво або достатньо швидко, адже відправлене повідомлення знаходитиметься в мобільному телефоні одержувача, доки той не зможе його прочитати.

На старті карантину, коли потрібно було терміново спланувати та організувати віддалене навчання учнів, онлайн-спільнота вчителів міста дала можливість стрімкого розгляду технічних та методичних питань, пов'язаних із дистанційною освітою, яка є формою навчання, що базується на самостійній роботі та технічних засобах передачі інформації. Це робить процес гнучким, варіативним, допускає навчання за індивідуальним графіком, відповідно до особистісних попитів, уподобань і здібностей. Така форма широко використовує хмарні технології, навчальні програми та створює за допомогою мережі Інтернет інформаційне освітнє середовище для поширення навчального матеріалу та спілкування учнів і вчителя.

Хоча більшість учителів до оголошення загальнонаціонального карантину вже оволоділа основними ІКТ навичками, ситуація, у якій опинився світ, стала новим викликом, тому відчувалася певна тривога та розгубленість педагогів. Постали питання: які навчальні матеріали треба створити, як моніторити роботу учнів, як і коли надавати їм зворотний зв'язок. На допомогу вчителям у віртуальній спільноті МО УМЛ було запропоновано веб-мікси із зібраними посиланнями для планування та організації дистанційного навчання. Кожного карантинного дня пропонувалися покрокові інструкції роботи з різними освітніми платформами, вебінари та навчальні курси, щоб вчителі мали можливість обрати найзручніший для себе спосіб організації віддаленої роботи з учнями.

Через онлайн-спільноту методист надавала допомогу педагогам у плануванні робочого дня та тижня школярів; підтримку в опануванні інформаційних ресурсів. Крім того, запропоновано цифрові сервіси для онлайн-зустрічей, зворотнього зв'язку з учнями, контролю та оцінювання навчальної діяльності, тестів для самоперевірки, доступу до навчальних матеріалів та завдань, поширено зразки навчальних матеріалів та завдань, подано інструкції та навчальні відео для опанування таких ресурсів, використання їх у дистанційному навчанні та створення власних.

На підставі проведеної роботи можемо зазначити, що дистанційне спілкування в онлайн-спільноті надає значні переваги:

- матеріали доступні в будь-який момент і з будь-якого пристрою;
- кожен новий член спільноти бачить повідомлення, які були надіслані раніше;
- перегляд повідомлень відбувається у зручний для вчителя час;
- викладений матеріал надається з посиланнями, якими можна скористатись за потребою;
- здійснюється опрацювання та обмін різними даними;
- реалізується оперативне інформування та збір даних.

Отже, можливість надавати оперативну підтримку і консультації широкій аудиторії, швидкі повідомлення та оповіщення, розсилка новин, миттєве надання технічної, інформаційної, методичної підтримки педагогічним кадрам, зручний збір зворотнього зв'язку стали можливими саме завдяки роботі онлайн-спільноти вчителів.

Велика увага в методичній роботі з учителями зарубіжної літератури і російської мови приділяється упровадженню дистанційної форми навчання, тому що провідним завданням даного напрямку у професійній діяльності педагогів є підвищення якості підготовки кваліфікованих кадрів у рамках нових організаційних форм навчання, що дозволяє за умови застосування дистанційних технологій розвивати професійну компетентність педагога. Саме тому використовувалися різні методи донесення навчальної, методичної інформації (інтерактивні лекції, заняття online тощо), що забезпечило роботу віртуально-навчальних середовищ педагогів. Результат такої роботи - створення методичного контенту для організації дистанційного навчання учнів. Це електронний посібник (2 частини) «Вивчення творів сучасної літератури на уроці», відеокейси «Експрес-уроки зарубіжної літератури: 5-11-ті класи» (268 експрес-уроків), репозитарій мультимедійних презентацій для 5-11-х класів (65 презентацій), бібліотека

аудіотекстів для 5-11-х класів (100% забезпечення), відеотексти для 5-11-х класів, мистецька галерея, Planing. Календарно-тематичне планування для 5-11-х класів.

З методичної точки зору такі матеріали є ефективним навчальним ресурсом для вивчення предметів гуманітарного циклу і тих галузей знань, що підлягають глибокому структуруванню, для самостійної роботи учнів, дистанційного та екстернатного навчання, на практичних заняттях, аналізу інформації та її інтерпретації.

Не менш успішним є функціонування мережевої педагогічної спільноти вчителів історії м. Миколаїв (координатор Соколова О.П., учитель Миколаївського морського лицю ім. проф. Александрова), яка як інноваційна технологія організації методичної роботи базується на принципах відкритого доступу до інформації; самостійного вибору форм і методів навчання, сприяє підвищенню кваліфікації шляхом мережевого обміну інформацією, співпраці з колегами інших закладів освіти. Така форма методичної роботи стала однією з пріоритетних щодо розвитку професійної компетентності вчителів-предметників у рамках роботи міського професійного об'єднання.

Використовуючи один із ефективних шляхів глобалізації освітнього простору в сучасному світі - дистанційну освіту, за допомогою сучасних інформаційних технологій та комп'ютерних телекомунікацій, комп'ютерної мережі при науково-методичному центрі для вчителів української мови та літератури створено принципово нові можливості для підвищення педагогічної компетентності педагогів, доступу та накопичення необхідної інформації. Важливим кроком у реалізації інноваційного освітнього проєкту «Хмароорієнтоване освітнє середовище навчання української мови та літератури», до роботи в рамках якого було залучено майже 65% українських філологів, стало проведення онлайн-занять «Додатки Google у професійній діяльності вчителя української мови та літератури». Таке навчання має більш індивідуальний характер, є гнучкішим, педагог сам визначає темп навчання тощо. У рамках проєкту з метою розширення використання сучасних технологій в освіті, трансформації освіти, сприяння інноваціям у роботі сучасного вчителя та відповідно до засад Нової української школи розроблено інструкції для вчителів щодо використання комп'ютерних технологій на уроках української мови та літератури. Результатом проведеної роботи є те, що 125 учителів мають власні сайти та блоги. Це активні, творчі вчителі, яким не байдужий стан сучасного освітнього процесу та їх особиста роль у ньому, які активно діляться досвідом роботи з іншими педагогами.

Неформальне спілкування педагогів у соціальних мережах, створення професійних спільнот, робота сайту НМЦ, блогів методистів і педагогів, онлайн-публікації, участь у дистанційних методичних заходах сприяють широкому впровадженню ІКТ в освітній процес, підвищенню професійної майстерності педагогів.

Знання та вміння, здобуті під час навчання у міському освітньому проєкті «Використання хмарних сервісів на уроках суспільних дисциплін» (модератори Соколова О.П., Іртищева О.А., Гладун В.В., Аркуша К.В., Гончаренко Н.В.), допомогли в налагодженні ефективної навчальної взаємодії з учнями, спонукали до подальшої самоосвітньої діяльності.

З метою надання організаційної та методичної допомоги для вчителів проведено вебінари «Як організувати дистанційне навчання за допомогою платформи ZOOM», «Можливості використання Google Classroom в освітньому процесі», підготовлено методичні рекомендації «Організація навчання учнів закладів загальної середньої освіти з предметів суспільного циклу під час карантину», рубрики сайту Кліо-Миколаїв (<https://klio-mukolaiv.at.ua/>) систематично поповнюються методичними та предметними матеріалами.

Накопичений досвід презентовано на семінарі «Організація дистанційного навчання на уроках суспільних дисциплін». Під час заходу вчителі проаналізували переваги та

проблеми організації дистанційного навчання, ознайомилися з досвідом роботи колег: «Організація дистанційного навчання на платформі Moodle» (Мирнінко І.Г., заступник директора ММЛ ім.проф. Александрова), «Використання платформи ZOOM в освітньому процесі» (Гончаренко Н.В., учитель історії ЗОШ №53), «Можливості сервісів Google в організації дистанційного навчання» (Аркуша К.В., учитель Миколаївського юридичного ліцею), «Як оцінити знання школярів за допомогою сервісу OnlineTestPad.» (Стогова Н.А., учитель ЗОШ №20). Цікаві напрацювання, методичні роздинки, продемонстровані доповідчами та учасниками семінару, засвідчили, що ІКТ-компетентності учителів зросли за ці кілька тижнів, адже за короткий час вивчено і досить успішно використовуються в організації освітнього процесу сучасні технології. Важливим стало усвідомлення того факту, що *дистанційне навчання* — це не лише використання сучасних технологій, а, передусім, *інтерактивна взаємодія* всіх учасників освітнього процесу. Тобто 30 хвилин – це не тільки відеоконференції, а наприклад: 15 хвилин відеоконференція із завданням + 15 хвилин самостійної роботи; 10 хвилин самостійного читання уривку тексту (параграфу, документу тощо), а потім 20 хвилин запитань і відповідей; 5-10 хвилин – тематичне відео на YouTube + виконання завдання із зворотним зв'язком.

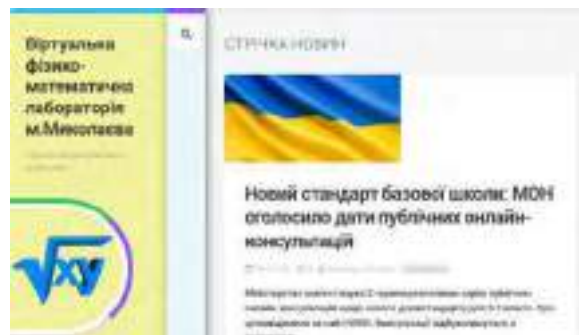

Впровадження дистанційних технологій навчання - логічний крок в ногу із часом, що веде до значного розширення можливостей, відкритості, мобільності, доступності, і, як наслідок, - якості навчання. Інтенсивне впровадження хмарних технологій і онлайн-сервісів у систему освіти вплинуло як на розвиток засобів навчання, так і на інші компоненти технологічної підсистеми методичної служби, на методи та форми організації навчання.

До карантину методична робота з учителями математики, фізики, астрономії була спрямована на впровадження змішаного навчання. Так, ще у вересні 2018 року на базі Миколаївського аграрного університету проведено наукову студію «Практичні аспекти реалізації технології змішаного навчання в ЗЗСО». Працюють творчі групи вчителів математики, фізики з опанування інтернет-сервісу мультимедійних, дидактичних, інтерактивних вправ LearningApps; сучасних методів перевірки й оцінювання знань учнів за допомогою Googleform; використання міжнародної онлайн-платформи VCHY.COM.UA, де учні 5-6-х класів вивчають математику в інтерактивній формі; онлайн-генератора QR-кодів на уроках математики, фізики. Педагоги ознайомлені з ключовими принципами роботи з онлайн-тестами «На Урок». Також три роки на базі Миколаївської ЗОШ №19 функціонує творча група вчителів математики «Формування медіаінформаційної компетентності учасників освітнього процесу». Розглянуто питання запровадження змішаного навчання. Оскільки змішані курси – це результат інтегрування онлайн-курсів з традиційними аудиторними способами навчання, то комбінація різних технологій в один інтегрований підхід надає можливість навчання стати персональним та особистісно-орієнтованим.

У 2019/2020 навчальному році узагальнено досвід директора класичного ліцею Веднікової О.П. «Використання технологій змішаного навчання в освітньому процесі з математики», на базі якого проведено семінар – практикум «Практичне використання веб-сервісу GoogleClassroom для організації дистанційного навчання з математики». Як показав час, цей семінар був надзвичайно актуальним.

Карантин – це виклик всім педагогам, учням, батькам. Тому у квітні проведено онлайн-конференції для вчителів математики, фізики «Як продуктивно організувати навчання під час вимушеного карантину», на яких педагогів ознайомили з методичними рекомендаціями з питань викладання, оцінювання, взаємодії усіх учасників освітнього процесу, оформлення журналів. Також було представлено короткий експрес-огляд можливостей проведення уроків за допомогою сервісу ZOOM, асинхронного режиму навчання на онлайн-сервісі Google Classroom, Moodle. Надзвичайно актуальними були онлайн-інструктивно-методичні наради вчителів математики, фізики щодо проведення підсумкового оцінювання учнів в умовах дистанційного навчання та організованого завершення 2019/2020 навчального року. Педагоги отримали відповіді на актуальні питання.

На допомогу педагогам в організації дистанційного навчання працює сайт методиста Манзарук С.М. «Віртуальна фізико-математична лабораторія м.Миколаєва» <http://infosvita.pp.ua/nmc6/>. Педагоги мають змогу підвищувати свій фаховий рівень, опановувати сучасні онлайн-інструменти для організації дистанційного навчання за допомогою відеоінструкцій, покрокових інструкцій та лайфхаків учителів з усього світу, переглянувши вебінари, освітні серіали тощо.

Метою дистанційного навчання є надання освітніх послуг шляхом застосування у навчанні сучасних інформаційно-комунікаційних технологій відповідно до державних стандартів освіти. Для реалізації цієї мети протягом останніх двох років, на базі Миколаївського морського ліцею ім. Александрова для вчителів хімії і біології працює група «Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) та їх роль в освітньому процесі» (керівники: Мазуркевич Л.І., Герасименко С.П.)

Кожне заняття має відповідну тематику і є цілісним та завершеним:

- «Додатки Google у професійній діяльності вчителя хімії та біології»;
- «Використання хмарних сервісів. Google форми»;
- «Створення власного сайту, блогу»;
- «Використання хмарних сервісів у професійній діяльності педагога. Google Classroom».

Саме отримані знання сьогодні, в період карантину, вчителі використовують у своїй роботі та напрацьовують власний практичний досвід.

Питання формування інформаційно-комунікаційної компетентності вчителів біології, хімії здійснюється на засіданнях школи фахової майстерності, творчої майстерні та лабораторії, на методичних сесіях «Використання сучасних інформаційних технологій у професійній діяльності педагогів». Результатом навчання є:

- проведення онлайн-уроків під час карантину;
- дистанційні лекції;
- віртуальні лабораторії для виконання практичної частини програми;
- створення сайтів, блогів учителів;
- використання тестового контролю знань (Google-форми);
- підготовка до олімпіад, консультування стосовно написання робіт МАН;
- використання онлайн-щоденника для постійного зв'язку з батьками.

В період карантину створено новий блог «Віртуальна хіміко-біологічна лабораторія м.Миколаїв», на сторінках якого розміщуються нормативні документи, інструкції, рекомендації з використання різноманітних

інструментів ІКТ, останні новини, методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу та підготовки до ЗНО в умовах карантину.

Необхідність масового термінового впровадження технологій дистанційного навчання дійсно стала викликом для учителів. Саме тут стали у нагоді знання, які вчителі географії отримували на семінарах з ІТ-технологій, заняттях груп «Хмарні технології», «Можливості сервісів Google», «Google-форми та робота з ними», «Створення ІТ-контенту для дистанційного навчання» тощо.

З першого дня оголошення загальнонаціонального карантину триває робота методиста Шиліної С.Л. по створенню бази даних щодо дистанційного навчання для вчителів географії: налагоджено комунікацію між учителями, визначено платформу для швидкого обміну інформацією; на блозі Шиліної С.Л. «Методичний кейс учителів географії» створено розділ «Дистанційна освіта», де представлено систематизовані матеріали для всіх класів з кожної теми: відеоролики, відеоуроки, презентації, розробки уроків для дистанційного навчання учителів України та нашого міста, тренажери для закріплення, посилання на різноманітні сервіси; проведено дистанційний семінар-практикум щодо використання технологій дистанційного навчання, матеріали якого розміщені у розділі «Педагогічна студія», де відбувається обмін досвідом з даного питання.

Методистом Шиліною С.Л., вчителями Слободян Т.Г. (гімназія №41), Вольтман Є.А. (ЗОШ №20), Горбатюк С.Д. (ЗОШ №35) створено відеоінструкції щодо роботи з власним блогом, Google Classroom, платформою ZOOM, власні електронні моделі практичних робіт, розроблено зразки різних завдань на платформі Google Classroom, у тому числі досить складних практичних робіт, що вимагають опрацювання, крім картографічного, ще й статистичного матеріалу. І це все в досить доступній, наочній, зрозумілій формі, що робить навчання легким і цікавим для учнів!

Для вчителів англійської мови було проведено ряд заходів, спрямованих на інформування педагогів та організацію якісного навчання учнів у режимі онлайн, підготовлено «Методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу під час карантину», де вчителям англійської мови запропоновано шляхи для проведення якісної роботи з учнями за допомогою сервісів Google, Google Classroom, Google Forms, Viber, WhatsApp, Messenger, YouTube, платформи ZOOM для проведення уроків та підтримки двостороннього зв'язку з усіма учасниками освітнього процесу; надано рекомендації щодо формату, обсягів та перевірки домашніх завдань, ведення шкільної документації та створення сприятливих умов для навчання в умовах карантину.

Проведено ZOOM - конференцію з учителями міста, під час якої роз'яснено методичні рекомендації, запропоновано варіанти для проведення навчальної роботи з учнями та представлено ресурси для здійснення самоосвіти вчителями.

На сайті НМЦ представлено покрокову інструкцію для проведення уроків у режимі онлайн за допомогою платформ ZOOM, Hangouts Meet від Google, Class Dojo та Ding Talk. Також надано посилання на навчальні відео про створення акаунту, організацію та проведення відеоуроків, конференцій за допомогою даних безкоштовних платформ, посилання на сервіси Google Presentations, Padlet, AnyMeeting, Prezi, iLearn, Sway, Coursera, Naiku Deck, Todoist, Slides, Emaze, PopkornMaker, мета яких – спростити роботу педагогів у режимі онлайн, зробити процес навчання цікавим та доступним, на вебінари для самоосвіти вчителів, представлено три безкоштовних сайти, за допомогою яких учителі можуть з

легкістю проводити запис власних уроків, а саме: Screenrec, Screencastify та Screencast-O-Matic; представлено 9 безкоштовних сайтів для спілкування англійською мовою: Conversation Exchange, The Mixxer, Italki, Easy Language Exchange, WeSpeak, Mylanguageexchange, Omegle, InterPals, LingQ; мобільні додатки: HiNative, HelloTalk, Tandem, які сприятимуть вдосконаленню мовленнєвих навичок. Також надано інформацію про ресурси від British Council для покращення власного рівня володіння англійською мовою, про безкоштовні курси та тренінги, представлено приклади відеоуроків англійської мови вчителя СЗОШ №22 Челенгірової О.В.

На сайті НМЦ розміщено Інтернет – ресурси для якісної підготовки до ЗНО-2020 з англійської мови, серед яких Prometheus, EdEra, BeSmart Study, iLear, де здобувачі освіти можуть перевірити свої знання, пройти онлайн-тестування, взяти участь у тренінгах з метою відпрацювання лексичного й граматичного матеріалу, формування навичок аудіювання, читання, роботи з текстами та написання листа або есе на задану тему.

Для вчителів проводилися консультації в телефонному та онлайн-режимі, дві відеоконференції на платформі ZOOM з питань: «Щодо проведення підсумкового оцінювання та організованого завершення 2019/2020 навчального року» та «Підготовка до ЗНО – 2020 з англійської мови».

Під час карантину робота зі шкільними бібліотекарями здійснювалась на платформі ZOOM, що дозволило використовувати методику змішаного навчання, коли теоретичний матеріал фахівці опрацьовували самостійно, а потім брали активну участь в онлайн-конференціях: «Планування роботи шкільної бібліотеки на новий навчальний рік», «Ярмарок інноваційних ідей», «Регламентативна документація діяльності шкільної бібліотеки».

Зі шкільними бібліотекарями опрацьовано різноманітні ресурси, серед яких Національна онлайн-платформа з цифрової грамотності «Дія», освітні проєкти «На Урок», «Освіторія», «Відкритий Університет Майдану», сервіси Google.

У методичному кейсі бібліотекарів також участь у вебінарах: «Організація дистанційного навчання у кризових умовах», «Сторітелінг для навчання: комфортний, корисний і різний», «Вебінар здорового глузду: медіаграмотність і критичне мислення», «Ефективний зворотний зв'язок онлайн: правила та інструменти».

Для ефективного впровадження інформаційно-комунікаційних технологій, що має суттєвий вплив на підвищення якості методичного супроводу працівників психологічної служби міста, постійно оновлюється розділ на освітньому порталі НМЦ «Психологічна служба» та сторінці «SMART: лабораторія працівників соціально-психологічної служби міста» у мережі www.facebook.com, розробляються

інтерактивні віртуальні панелі Padlet, які є багатофункціональним сервісом для зберігання інформації, організації спільної роботи, обміну досвідом та дистанційної освіти.

В умовах дистанційного навчання для поширення досвіду роботи серед колег міста, формування позитивної мотивації до підвищення фахової майстерності та здійснення інноваційної діяльності у форматі дистанційного навчання проведено онлайн-

фестиваль «Аукціон професійних знахідок», ZOOM-консультація «Ведення фахової документації», ZOOM-семінар «Арт-терапія у пошуках своїх ресурсів».

Цей навчальний рік поставив учнів та педагогів в умови переходу на дистанційне навчання. Для діяльності у такому форматі була

проведена відповідна робота:

- налагодження співпраці із заступниками директорів з виховної роботи, із педагогами-організаторами у телефонному режимі;
- спілкування, консультації через електронну пошту, у Viber групі, у групі заступників на Facebook;
- розміщення інформації на блозі «Методична підтримка з питань виховання»;
- онлайн-зустрічі, навчання через платформу «ZOOM»;
- рекомендації та посилання на освітні сайти «На Урок», «Освіторія», «НУШ», «Всеосвіта», МСFR Освіта з метою перегляду тематичних вебінарів з питань організації виховання у закладах освіти.

Така діяльність сприяла розвитку у педагогів нових знань, навичок у діджиталізації освітнього процесу, вивченні освітніх Інтернет-ресурсів, проведенні методичних нарад, педагогічних рад організації виховних віртуальних заходів.

Учителі музичного мистецтва та інтегрованого курсу «Мистецтво» активно впроваджують технології дистанційного навчання, створюють

Google Класи, відеоуроки, інтерактивні презентації. За бажанням учні виконують творчі завдання, адже урок мистецтва повинен надихати. Учителі працюють на власних сайтах, розміщують матеріали у блогах, в період карантину спілкуються у створеному методистом НМЦ Google Класі, де отримують поради, рекомендації, зразки наробок та матеріалів колег. Також активно працює група «Мистецька мозаїка» у Facebook, де вчителі мистецтва можуть ознайомитися з новинами в галузі, розробками колег не тільки з Миколаєва, а й усієї країни.

Руханку вчителя фізичної культури Костюченко Ю.В. (ЗОШ №53) було показано по телебаченню в одному з онлайн-уроків.

У зв'язку із введенням на території України карантину з 12.03.2020, з урахуванням рекомендацій Міністерства охорони здоров'я України та Кабінету Міністрів України спеціалісти центрів працювали дистанційно, у тому числі проводили корекційно-розвиткові заняття онлайн, надавали консультації онлайн та по телефону, підготували практичні кейси для отримувачів послуг ІРЦ та спеціалістів закладів освіти. Кожним інклюзивно-ресурсним центром знято низку відеороликів, в яких психологи, реабілітологи, логопеди, дефектологи поділились досвідом, запропонували батькам та фахівцям комплекси вправ, розвивальні ігри, надали рекомендації щодо роботи з дітьми з ООП під час карантину. Відео розміщені на сайтах ІРЦ, фейсбук-сторінках, фейсбук-спільнотах батьків дітей з ООП, фахівців ІРЦ України. Інклюзивно-ресурсні центри отримали письмові подяки від батьків дітей з ООП за роботу і підтримку під час карантину.

Під час дистанційного навчання уроки основ здоров'я повністю трансформувалися, щоб бути цікавими й конкурувати з іграми та медіарозвагами, на які учні можуть відволікатися.

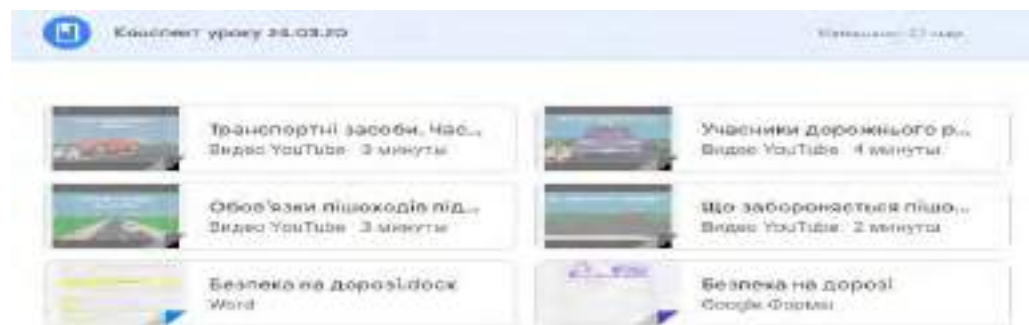
Саме тому з перших днів карантину учителі почали організовувати дистанційний освітній процес за допомогою сервісу GoogleClassroom. Він досить зручний, як для вчителів, так і для здобувачів освіти, адже є можливість навчати, заохочувати учнів до спільної роботи та підтримувати з ними зв'язок на відстані.

Класна кімната від Google корисна тим, що діти можуть у будь-яку хвилину долучитися до онлайн-класу з предмету «Основи здоров'я» за наявності комп'ютера, ноутбука або мобільного пристрою з доступом до Інтернету.

У вкладці «Завдання», яка є своєрідною дошкою, вчитель залишає матеріали, які мають опрацювати учні, зберігає заздалегідь підготовлені завдання, навчальні матеріали (презентації, статті, уроки, посилання та відеоролики відповідно до теми заняття, онлайн-тестування, різнорівневі та творчі завдання).

У стрічці курсу учні публікують власні повідомлення та додають коментарі, що забезпечує двостороннє спілкування.

Gmail надає вчителю можливість надсилати індивідуальні електронні листи до учнів у інтерфейсі Google Classroom, в яких він повідомляє оцінки та надає рекомендації до виконаних завдань.

Під час роботи в Classroom для вчителів розроблено певні правила:

структуруйте матеріали для учнів, щоб дитина в будь-який час могла переглянути

його, не витрачаючи час на пошуки;

- добирайте матеріал, доречний саме вашим учням, не рекомендовано надсилати всі посилання, які ви знайшли в мережі для уроку, щоб не перевантажувати учнів, краще додайте руханку або вправи для очей, щоб діти перепочили;
- зважайте на технічні можливості дітей та батьків, створюйте для всіх максимально комфортні умови і не наполягайте, щоб учні виконували завдання вчасно, дайте дитині більше часу, адже саме головне – здоров'я.

Ім'я учня	Виконано	Оцінка	Статус	Відсоток
Харченко Євген	12	12	100%	100%
Савченко Анастасія	11	11	100%	100%
Анна	11	11	100%	100%
Савченко Софія	11	11	100%	100%
Савченко Тарас	11	11	100%	100%

Тому Google Classroom – це дієва можливість для учнів дистанційно навчатися, отримувати необхідні знання цікаво та у незвичній формі, віддалено від закладу освіти.

Урізноманітненню онлайн-навчання сприяють освітні ресурси, портал превентивної

освіти, «Всеосвіта», «На Урок», LearningApps.org та інші, які дають можливість використовувати створені або розробляти власні тести, онлайн-опитування, інтерактивні вправи швидко та зручно.

На уроках основ здоров'я дуже важливий зворотній зв'язок, який залишається актуальним і під час дистанційного навчання. Для цього можна використовувати не лише Google-форми, а й веб-ресурс Padlet.

- як майданчик для організації групової роботи під час проведення «мозкового штурму», знайомства, узагальнення й систематизації знань, рефлексії, розміщення навчальної інформації або завдань для її пошуку, організації спільного виконання домашнього завдання.

Для спілкування із учнями та зорового контакту доцільно застосовувати програму ZOOM, яка дає можливість провести повноцінний урок з використанням вище зазначених сервісів. Під час трансляції вчитель або учні можуть демонструвати екран із виконанням або поясненням завдань. А найголовніше – кожен учасник відеоконференції може скористатися цим сервісом на будь-якому зручному для себе пристрої: телефоні, планшеті, комп'ютері чи ноутбучі.

На початку дистанційного навчання пам'ятайте про необхідність провести інструктаж для учнів щодо використання онлайн-інструментів дистанційного навчання, які ви вирішили застосовувати, про ефект камери та говоріння в монітор.

При здійсненні дистанційного навчання методист НМЦ радить вчителям основ здоров'я оцінювати всі види робіт учня: робота з тестами, створення презентацій, розробка пам'яток та

алгоритмів дій, робота в зошиті тощо. Сучасні пристрої зв'язку дозволяють учням знімати відео. Тому, як варіант мотивації до виконання завдань та їх оцінювання, може бути відеоінсценізація певної ситуації, її моделювання спільно з батьками, бабусяю чи дідусем, братом чи сестрою, відеоруханок (наприклад, моделювання ситуації надання допомоги постраждалому при тепловому або сонячному ударі).

Підготовка до ЗНО в умовах карантину

Цьогоріч незвичайна ситуація склалася в усьому світі й в Україні зокрема: через пандемію коронавірусу COVID-19 заклади загальної середньої освіти перемістились у віртуальний простір, в якому навчання здійснюється за допомогою інтернет-технологій.

Перевагою дистанційного навчання є його продуктивний характер, створення особливої мотивації на саморозвиток і самореалізацію учня, розвиток аналітичного мислення, спрямованість на самостійне оволодіння знаннями.

Вчителі міста, випускники прийняли виклик сьогодення.

Як це відбувається, розповіла заступник директора ЗОШ №19 Калабуха О.В.: «Сьогодні, звичайно, найбільший тягар в емоційному та організаційному плані ліг на плечі одинадцятикласників. Вони стоять на порозі достатньо серйозного випробування - ЗНО та вступу до ЗВО. Тому було дуже важливо створити комфортні умови для дистанційного навчання.

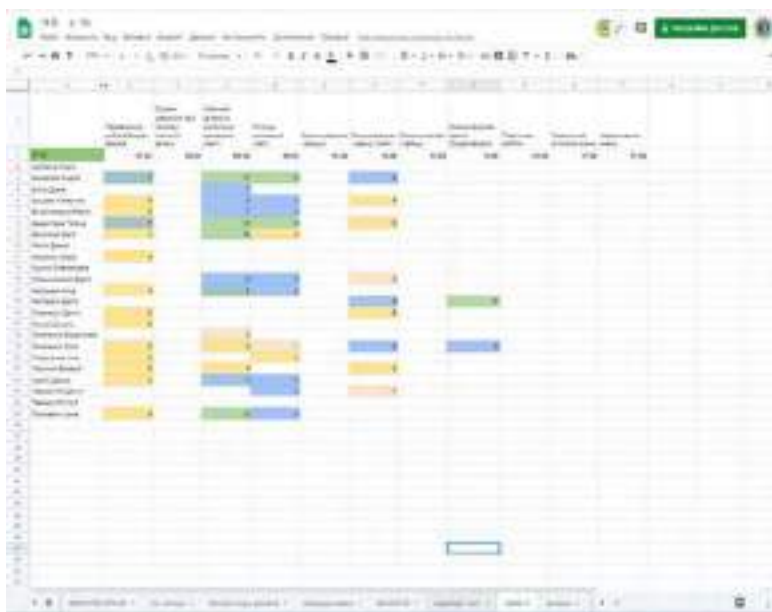
Для учасників освітнього процесу на сайті школи було створено сторінка «Дистанційне навчання», надано посилання на відеоуроки, які організовані вчителями України, та надано інструкції для учнів.

Здобувачі освіти МЗОШ №19 працюють із GoogleClassroom. Класні керівники створили класи та надали код доступу учням, а також приєднали вчителів-предметників до класу. Учні у GoogleClassroom, доступні предмети додані до них завдання із кінцевими термінами виконання. Також є можливість орієнтуватися у класі за допомогою Google Календаря, де висвітлюються терміни виконання завдань та запланованих зустрічей.

Учні отримують завдання та оцінку своєї роботи на електронну пошту, вчителі мають змогу відразу оцінити, прокоментувати помилкові відповіді, а також відповісти на запитання учнів. Така система організації дозволяє контролювати роботу, як з боку вчителя, класного керівника, так і з боку адміністрації закладу. Паралельно з роботою GoogleClassroom для одинадцятикласників вчителі організують онлайн-зустрічі, записують відеолекції, які за допомогою сервісу Edpuzzle перетворюють в опитувальники, що дає можливість отримувати зворотній зв'язок. На час карантину за допомогою Google Таблиць сформовані електронні журнали на кожен клас. Педагоги отримали доступ до таблиць, в яких фіксують проведені уроки та досягнення учнів. Така система дозволяє контролювати освітній процес класними керівниками та адміністрацією закладу, а також надавати об'єктивну інформацію батькам про успішність школярів.

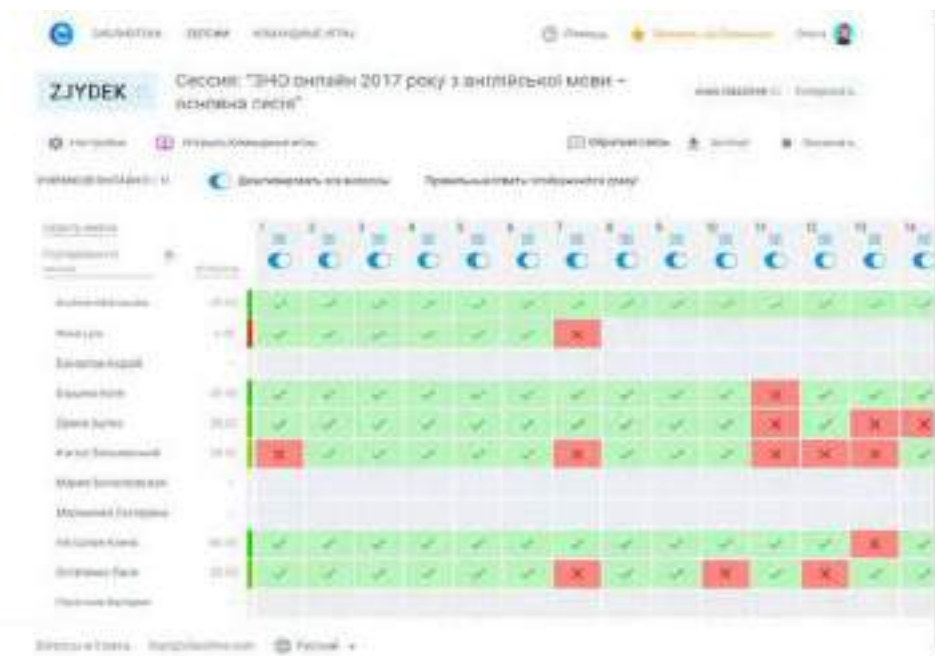
Вчителі школи проводять онлайн-консультації для випускників щодо підготовки до ЗНО, також учням запропоновані освітні платформи для самопідготовки та самоконтролю. Це Prometheus, iLearn - онлайн-курси, Classtime - платформа, яка має велику бібліотеку тестів для підготовки до ЗНО та дозволяє вчителю у режимі онлайн відслідковувати правильність виконання завдань, регламентувати терміни їх виконання, перемішувати завдання та

відповіді, редагувати і створювати власні тести, враховуючи потреби учнів щодо повторення й узагальнення певних тем. Сервіс "Мій клас" забезпечує можливість повторювати необхідний матеріал та виконувати інтерактивні вправи, які мають функцію відпрацювання та пояснення помилок, а також розробляти вправи для контролю знань.

Отже, для випускників школи №19 створено максимально комфортні умови, надано всі можливі варіанти для підготовки до ЗНО.

Заступник директора Миколаївської гімназії №41 Мельник В.І. зазначає, що перехід на дистанційний графік навчання не є проблемою: у закладі створений онлайн-розклад уроків, віртуальні зошити, класні журнали; учителі й учні працюють в соціальних мережах: Viber, ZOOM, Skype, на освітніх платформах: «На урок», «Всеосвіта»,

The image shows a screenshot of the ZJYDEK online session interface. At the top, there is a header with the ZJYDEK logo and session details: "Сесія: ЗНО онлайн 2017 року з англійської мови - 11-х класів". Below the header, there is a navigation bar with options like "Питання", "Відповіді", "Сесія", and "Профіль". The main part of the interface is a calendar grid for the month of June. The grid has columns for days of the week and rows for different subjects or sessions. Green cells with checkmarks indicate active sessions, while red cells with 'X' marks indicate sessions that are not taking place. The subjects listed on the left include: Англійська мова, Математика, Історія України, Біологія, Хімія, Фізика, Інформатика, Українська мова, Література, Мистецтво, Релігія, Основи здоров'я, Трудове навчання, Зовнішнє незалежне оцінювання.

Googleclassrom, використовують відеоуроки (YouTube), для перевірки знань одинадцятикласники проходять тестування Testpad, GoogleForms, GoogleKlass, bookcretor, LearningApps, Kachoot, тести ЗНО-онлайн.

На думку Ордан Т.М., заступника директора ЗОШ №11, є й такі випускники, котрим не все під силу. Вона вважає, що міністерство це розуміє, адже намагається різними способами централізувати процес підготовки учнів до ЗНО. Зокрема, запустило онлайн-курси з підготовки до ЗНО, які транслюють на телеканалі «Рада» та «YouTube»-каналі профільного відомства, організувало телеуроки.

В межах підготовки до ЗНО вчителями ЗОШ №11 створені групи для випускників 11-х класів у вайбері. Наприклад, «Українська мова. ЗНО. 11-А», «ЗНО. Фізика». Учителі ведуть роботу в системі протягом навчання в 10-11-х класах, розробляють авторські опорні конспекти, схеми, таблиці, тести, презентації, аудіоуроки, відеоуроки, аудіодиктанти, конференції (в ZOOM). Використовуються онлайн-платформи: zno.osvita.ua; BeSmart; онлайн-студії: EdEra; ILeara (Освіторія); Prometheus. Учні з цікавістю виконують завдання на ресурсі «Онлайн-курс з підготовки до ЗНО. Лайфхаки з української літератури». На уроках англійської мови активно використовуються GoogleClassroom та GoogleForms.

Однак, заступників хвилює існуюча низка проблем, складнощів та незручностей: незадовільний психологічний супровід в умовах дистанційного спілкування (висока психологічна напруженість випускників), негативний вплив соціальних мереж на здоров'я здобувачів освіти, низька самоорганізація учнів; відсутність у деяких одинадцятикласників мотивації до навчання. Підвищити мотивацію може батьківський контроль, але не всі батьки через різні обставини можуть проконтролювати «карантинне» навчання своїх дітей.

Болючим було питання невизначеності термінів та особливостей проведення пробного ЗНО, основної сесії зовнішнього незалежного оцінювання.

А як наші випускники готуються до ЗНО в умовах карантину?

На це питання відповіла учениця 11 класу Миколаївської гімназії №41 Кошелева Олександра:

«Карантин дуже несподівано з'явився у нашому житті. В умовах пандемії нам довелось змінити свій спосіб життя, у тому числі й навчання. А підготовка до тестування тепер відрізняється від звичної.

На сьогоднішній день неможливо визначити конкретні плюси й мінуси дистанційного навчання і підготовки до ЗНО. Це як два боки однієї медалі. Розповім про свої спостереження. Найскладнішим для мене було привчити себе працювати вдома. Все-таки школа створює атмосферу навчання, а дім ми звикли вважати місцем для відпочинку. Через різку зміну місця для навчання мені довелось привчати себе до стабільної роботи близько 2-3 тижнів.

Наступною проблемою для мене став розпорядок дня, і ця проблема впливає з попередньої. Багато часу пішло на те, щоб встановити власний графік. Здавалося б, це не так складно, але не тоді, коли твій спосіб життя змінився миттєво та несподівано.

Складність шкільного дистанційного навчання полягає у відсутності прямого контакту з вчителем. Це, звичайно, суб'єктивна думка, але мені здається, що все ж таки це впливає на сприйняття нового матеріалу.

І, напевно, ще одна проблема, яка стосується здоров'я. Кількість часу, проведеного перед екраном комп'ютера, значно збільшилась в умовах карантину, відповідно - напруга на зір теж. Спочатку нам потрібно відсидіти уроки біля екрану, а потім виконати домашнє завдання, а ще й додатково готуватися до випробувань.

Однак більшість мінусів сформували плюси. Я стала більш організованою, навчилась планувати свій день.

Наступний, на мою думку, вагомий плюс — це знаходження нових, гідних ресурсів для підготовки до ЗНО в мережі Інтернет. Виявилось, що існує багато недооцінених платформ, які не користуються попитом, хоча виклад матеріалу досить простий і зрозумілий, а теоретичний виклад підкріплюється тестами.

Врешті покращився мій фізичний стан. Наприклад, я почала висипатися і загалом це досить якісно вплинуло на мій рівень продуктивності протягом дня.

Слід сказати, що ЗНО - це знання, набуті протягом 11 років навчання. На мою думку, 11-й клас підсумовує усе вивчене, тому в більшості випадків результат буде залежати від того, як ти вчився всі одинадцять років».

Незважаючи на нестандартну ситуацію, всі зусилля колективів закладів загальної середньої освіти, випускників міста спрямовані на організацію якісного навчання та підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання.

Застосування Інтернет-ресурсів в освітньому процесі (з досвіду роботи закладів освіти)

Сприяння сталому розвитку суспільства шляхом підготовки конкурентоспроможного людського капіталу та створення умов для освіти протягом життя; доступність вищої освіти; міжнародна інтеграція та інтеграція системи вищої освіти України у Європейській простір вищої освіти є пріоритетними завданням державної політики України в сфері освіти.

Популярність і затребуваність дистанційного навчання на основі Інтернет-технологій (e-learning) зростають з кожним роком. Це пов'язано з економією ресурсів і часу, можливістю отримувати освіту в будь-який час, розширенням сфери додаткової, у тому числі післядипломної освіти, коли мотивацію учнів формують не стільки дипломи й сертифікати, скільки конкретні знання й компетенції.

Закладами загальної середньої освіти міста Миколаєва накопичено певний позитивний досвід роботи з використанням елементів дистанційної освіти.

Педагогічному колективу **Миколаївської спеціалізованої школи «Академія дитячої творчості»** вдалось очний освітній процес, відповідно до розкладу навчальних занять, перевести в дистанційний режим за допомогою ресурсів глобальної мережі Інтернет, а також реалізувати основні засади Положення «Про інституційну форму здобуття загальної середньої освіти».

Адміністрацією закладу було чітко сплановано систему роботи педагогів щодо вибору форм, методів та технологій впровадження дистанційного навчання через використання хмарних технологій (*GoogleClassroom, GoogleDisc*), ресурсів YouTube каналу, мережевих систем миттєвого обміну інформацією (*Viber, Messenger, Telegram*), електронної пошти, інформаційного ресурсу сайту школи, систем синхронних та асинхронних тестів, соціальних спільнот та груп соціальних мереж Інтернету (*Facebook, Instagram*), ресурсу «Всеукраїнська школа онлайн» на сайті МОН України, проведення відеоконсультацій та відеоуроків (*Google-Duo, ZOOM, Skype*);

Майже 100% учнів МСШ «Академія дитячої творчості» залучено до навчання в дистанційному режимі. Завдяки вчителям, які протягом останніх п'яти років впроваджували в свою педагогічну практику ІТ-технології, більшість здобувачів освіти середньої та профільної школи мають досвід роботи з використання онлайн-платформ хмарних сховищ (*GoogleClassroom, GoogleDisc*). Для швидкого опанування технологій співпраці у хмарному

просторі для учнів 6-7-х класів запроваджений проєкт «IT-SOS». У межах проєкту з метою засвоєння методів роботи з хмарними середовищами учні 10-х класів створили та надіслали школярам середньої ланки відеоконтенти для роботи в просторі *GoogleClassroom*.

Також у дистанційний режим навчання було переведено роботу факультативів та спецкурсів, сплановано роботу школи щодо підготовки випускників до ДПА (ЗНО). Учителі математики, української мови, історії та іноземної мови працювали з групами учнів 11-го класу засобами онлайн-сервісів відеозв'язку *ZOOM* та *Skype*.

Реалізація індивідуальних навчальних програм учнів школи, які отримують освіту за інклюзивною формою навчання, відбулась завдяки ретельно спланованій співпраці учителів та помічників учителя шляхом застосування технології дистанційного навчання у синхронному та асинхронному режимах.

Інформування та співпраця з батьківською громадськістю МСШ «Академія дитячої творчості» відбувалась через сайт закладу, офіційні сторінки в соціальних мережах *Facebook* та *Instagram*, групи батьків у *Viber*. Батьківські збори в закладі освіти з січня 2020 року проводяться за допомогою онлайн-сервісів відеозв'язку *ZOOM* та *Skype*.

Під час карантину заступників директора з НВР було під'єднано до всіх хмарних просторів

класів школи, що надавало можливість постійного контролю за здійсненням освітнього процесу в дистанційному режимі. Для зворотнього зв'язку з батьківською спільнотою на сайті закладу розміщено номери мобільних телефонів адміністрації з вказаними сферами їх контролю. У кожному хмарному просторі класу в загальному доступі було вказано електронну адресу заступника директора з НВР для зворотнього зв'язку між батьками та адміністрацією школи.

З метою мобільного управління та швидкого реагування на нестандартні події, що виникали під час дистанційної роботи, заступниками директора було створено в мережесистемах миттєвого обміну інформацією закриті спільноти вчителів, представлено для них алгоритм дій. Під час роботи працівників закладу у форматі віддаленого доступу на сайті школи розміщено графік чергування шкільної адміністрації, інформацію про індивідуальні онлайн-консультації з педагогами. На офіційній сторінці Facebook запущений шкільний проєкт «Постав питання вчителю».

Для надання допомоги учням та батькам під час навчання в дистанційному режимі було організовано онлайн-консультації соціально-психологічної служби школи.

З метою здійснення неперервного підвищення професійної майстерності вчителям, керівникам закладів освіти України була надана можливість участі в дистанційній формі у Міжнародній школі «Академія педагогічної творчості».

Тривав і виховний процес. Проведено засідання методичного об'єднання класних керівників в онлайн-режимі (конференція ZOOM), на якому обговорювались питання організації виховної роботи з учнями:

- * Класне керівництво в умовах карантину: що змінилося?
- * Організація активу класу дистанційно. Використання сервісу LinkChat.
- * Соціальні мережі як помічники у виховній роботі (Instagram, Facebook, TikTok, Discord).
- * Реалізація виховної години в онлайн-режимі.
- * Учитель – учень – батьки: як налагодити контакт під час карантину?

Запам'яталися заходи, проведені під час карантину:

- відеофлешмоб до 90-річчя Ліни Костенко «Вічні істини корифея української літератури Ліни Костенко» за участю волонтерів, учителів, випускників (19 березня);
- організація дистанційної участі учнів у проєкті, присвяченому 75-річчю Перемоги над нацизмом у Другій світовій війні (онлайн-флешмоб поезій «Поступ Перемоги»);
- конкурс малюнків від поліції «Право на щасливе дитинство» (мережа Фейсбук);
- онлайн-флешмоб «Цінууй українське» (до Дня вишиванки);
- усеукраїнський проєкт «Meetur_online» (створення ресурсної платформи для об'єднання та підтримки учнів, батьків, учителів під час карантину);
- онлайн-флешмоб до Дня Європи (створення відеопривітань, онлайн-вікторина від представництва ЄС в Україні);
- «Міс Академія - 2020» (в мережі Інстаграм та Фейсбук);
- «ПРОВТИК» - 10-денний онлайн-курс, розрахований на підлітків 14-16 років для подолання страху помилятися (взяли участь учні 10-11-х класів);
- родинний челендж до Дня родини та Дня матері;
- тиждень онлайн-екскурсій музеями України (до Міжнародного дня музею);
- онлайн-свято «Останнього дзвоника»: створення кожним класом відеоролику зі спогадами та враженнями про цей

навчальний рік, побажаннями для випускників (публікація цих матеріалів та привітань у соцмережах школи).

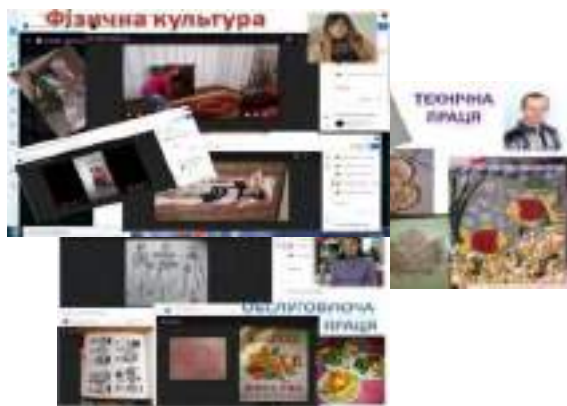
Педагогічний колектив МСШ «Академія дитячої творчості» напрацював загальні методичні рекомендації для здійснення дистанційної форми навчання в закладах середньої загальної освіти:

- предметна навчальна програма повинна мати для реалізації свого змісту не тільки підручник, методичний посібник з рекомендаціями, а й обов'язковий дистанційний курс, який пройшов апробацію перед впровадженням на державному рівні;
- на рівні держави повинна бути створена загальнодержавна платформа (або платформи) для здійснення дистанційної форми навчання в ЗЗСО;
- на дистанційній формі можуть навчатися тільки учні 8-11-х класів у зв'язку з тим, що в учнів 1-7-х класів відповідно до вікових психологічних особливостей не сформовані на достатньому рівні навички самомотивації до навчання, самооцінки своїх дій, самоорганізації процесу навчання, а також на початковому рівні сформовані ІТ-компетенції;
- будь-які онлайн (синхронні)-сервіси відеозв'язку не можуть бути задіяні для проведення уроків, а тільки для індивідуальних консультацій, здійснення педагогічного патронажу (за необхідністю), конференцій; доцільне використання асинхронних відеоконтентів, що створені для опанування навчальним матеріалом;
- у закладах освіти за державні кошти повинні утримуватися технології здійснення дистанційної форми навчання: «хмарні сховища» великих інформаційних об'ємів; послуги Інтернет-зв'язку; обслуговування та утримання шкільного сайту; придбання, ремонт та обслуговування мережевого та комп'ютерного обладнання; ліцензоване програмне забезпечення для здійснення дистанційного навчання.

Досвід роботи ЗОШ №28 у дистанційному режимі, набутий під час карантину, сприяв модернізації освітнього інформаційного простору школи та вдосконаленню навичок роботи із сучасними засобами інформатизації, телекомунікації та соціалізації. Цілісна система методичної роботи ЗОШ №28 була спрямована на налагодження онлайн-взаємодії педагогічної спільноти, вдосконалення фахової компетентності учителів, розширила можливості надання освітніх послуг з використанням різних форм дистанційного навчання (телекомунікаційних, мережевих, кейсових).

Онлайн-платформа, веб-сайт закладу активно використовувалися з метою надання якісних освітніх послуг шляхом організації асинхронного та синхронного онлайн-навчання, роботи в Google-класах; надання консультативної індивідуальної допомоги школярам через Twitch, ZOOM, Skype, Viber, WhatsApp; розміщення в мережі INTERNET (на Google Диску) мультимедійних матеріалів (презентацій, відеороликів). Інтерактивні вправи, спільні презентації, буктрейлери, ігрові форми роботи, проекти, конкурси різних рівнів сприяли якісному засвоєнню знань, допомогли розвинути креативність, ключові компетентності, здійснити інноваційні підходи щодо формування життєтворчої особистості педагога та здобувача освіти.

У період карантину педагоги початкових класів широко використовували онлайн-ресурси: GoogleClassroom, «Мій клас», ZOOM, Viber, YouTube, Kahoot, Hangouts, Classdojo, які були обрані шляхом анкетування батьківської громадськості. Педагоги щодня проводили відеоранкові зустрічі, відеоуроки, онлайн-майстер-класи, онлайн-майстерні, консультації для батьків, здійснюючи зворотній зв'язок через месенжери, соцмережі, освітні ресурси Google (письмові роботи, тестування, опитувальники, форми з тестами і презентування роботи через відеозв'язок), використовували Інтернет-портали «Всеосвіта», «На урок» та власні блоги. В умовах дистанційного формату важливе місце у роботі закладу посідає виховний процес, спрямований на формування у школярів загальнолюдських та загальнокультурних цінностей, патріотичних почуттів, орієнтації на здоровий спосіб життя, виховання свідомого громадянина України. З цією метою класоводами та класними керівниками через соціальні мережі «Viber», «Телеграм», «Facebook», інтернет-платформу ZOOM та сайт закладу проводилась постійна робота зі здобувачами освіти та батьками.

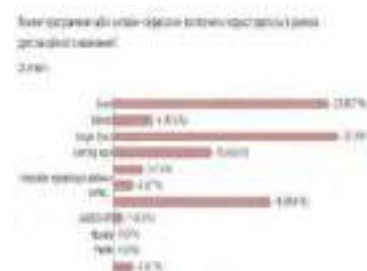
Так, протягом березня-травня 2020 року класні керівники через сайт закладу долучали здобувачів освіти 1-11-х класів до підготовки та проведення відео- та аудіолінійок, онлайн-вікторин «Історія писанки», «Друга світова війна в нашій історії», онлайн-проектів «10 кроків доброти», «Як бути здоровим?», «Пам'ять про Чорнобиль», створення мультимедійного дидактичного матеріалу SonyVegas до Дня Перемоги, відеобатлу «Мій зірковий

талант», онлайн-чату в Discord «Чорнобиллю біль довічний», розробки відеопроєкту іноземними мовами «Що для мене вишиванка?», арт-біснале робіт до Великодня «Великодні традиції моєї родини», онлайн-майстер-класи до Дня Землі, Великодня, Дня Пам'яті та Примирення, Дня вишиванки, інстаграм-постів «Це цікаво всім», Інтернет-квестів музеями України та світу. Учнівська та батьківська громадськість брали активну участь у реалізації загальношкільних проєктів та конкурсів: онлайн-проект ДОБРОДВІЖ, мета якого – заохочення молоді до волонтерства і підтримки тих, хто цього потребує; онлайн-спортмарафон до Дня Здоров'я, «Екомішечок», «Право на щасливе дитинство», громадський міський проєкт «Сучасний спортивний майданчик – щасливе і здорове дитинство».

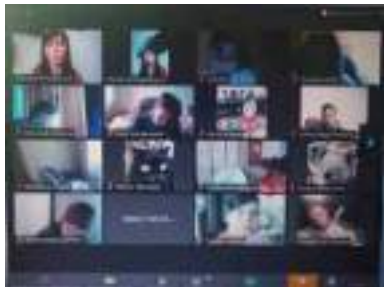

Класоводи та класні керівники постійно ведуть роботу з профілактики правопорушень, бездоглядності, травматизму та нещасних випадків: проводяться онлайн-бесіди, онлайн-консультації для батьків та школярі; на сайті закладу у рубриці «Поради батькам» розміщено пам'ятки, відеоматеріали, брошури та порадики; пам'ятки-попередження представлено в групах класів у соціальних мережах, надіслано кожному школяреві на електронну

пошту. Проводяться онлайн-батьківські збори через платформу ZOOM.

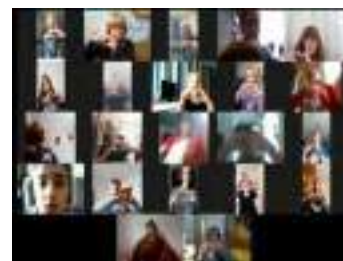

Педагогічний колектив **Миколаївської гімназії №3** онлайн-навчання розпочинав, як і більшість закладів освіти, у групових чатах месенджерів. Проте, з'ясувалось, що такий підхід не забезпечує головного – якісного освітнього процесу у повному обсязі. Альтернативою стали ZOOM-уроки у 5-11-их класах, що проводяться за постійним, спеціально створеним на період карантину, розкладом; робота вчителів-предметників у GoogleClassroom, а також використання освітніх сервісів і платформ, які можуть

урізноманітнити процес навчання і забезпечити формування необхідних компетентностей сучасного учня (за підсумками онлайн-опитування, вчителі гімназії опанували за час карантину, крім вище названих, ще й Kahoot, Learningapps, Inspiration, quizziz, Padlet, Worksheets тощо).

Дистанційне навчання, яке здійснюють сьогодні вчителі гімназії, стало для здобувачів освіти можливістю живого спілкування один з одним, забезпечило здійснення індивідуального підходу до кожного здобувача освіти, мотивувало педагогів до освоєння нових освітніх сервісів і платформ, розвинуло в усіх учасниках освітнього процесу креативність, сформувало нові компетенції. На думку вчителів, рівень навчальних досягнень деяких учнів в умовах дистанційного навчання навіть підвищився.

Освітній процес у **Миколаївському економічному ліцеї №1** на період карантину здійснювався із використанням технології дистанційного навчання за такими напрямками:

- усіх здобувачів освіти та вчителів було зареєстровано на єдиному ЕОР МійКлас, який забезпечує підготовку учнів з різних предметів та пропонує широкий спектр матеріалів — завдання, теорію та тести;

- враховуючи специфіку різних предметів, здійснено індивідуальний підхід у викладанні, кожен учитель обрав для себе додаткові освітні ресурси: освітні проекти «Всеосвіта», «На урок», освітні платформи EdEra, GIOS school, сервіси GoogleClassroom, ZOOM, соціальні мережі Viber, Messenger, Facebook, та особисті сайти учителів (біологія, географія);

- усім учасникам освітнього процесу було запропоновано вивчати програмовий матеріал у телеформаті, під час трансляції відеоуроків Всеукраїнської школи онлайн [YouTube МОН](#);

- для здійснення зворотнього зв'язку було організовано взаємозв'язок між усіма учасниками освітнього процесу (в телефонному, онлайн-режимі, групі класу у Viber тощо);

- з метою інформування батьків про результати навчальних досягнень їх дітей, для ведення електронного журналу та електронного щоденника усіх учнів та учителів було зареєстровано на ресурсі <https://atoms.com.ua/>;

- було забезпечено опанування здобувачами освіти навчального матеріалу в зручний для них спосіб; при виникненні проблем, проводилось спілкування з дітьми та їхніми батьками, здійснювалась відповідна роз'яснювальна робота;

- постійно здійснювався моніторинг, учителям надсилались пам'ятки для роботи дистанційно, обговорювались проблеми, приймалися колегіальні рішення.

Поряд з тим, під час дистанційної освіти окреслилась низка проблем:

-матеріально-технічні можливості усіх учасників освітнього процесу не відповідають вимогам роботи в дистанційному форматі;

- виникали проблеми зі швидкістю Інтернету, перевантаження освітніх платформ, електронних систем;
- певна частина батьків є неосвіченими у використанні інформаційно-комунікаційних технологій та не мають змоги допомогти своїм дітям технічно (збій програми, реєстрація, вхід) або здійснювати контроль за їх освітнім процесом;
- здобувачі освіти здебільшого не можуть навчатися самостійно, потрібен обов'язковий контроль з боку вчителя або батьків;
- недотримання академічної доброчесності з боку учнів, в освітній процес втручаються батьки і виконують завдання;
- для якісного опанування навчальним матеріалом з різних предметів кожному учневі доводиться працювати з багатьма електронними ресурсами, тому виникають проблеми в роботі, учням важко запам'ятати, де виконувати завдання;

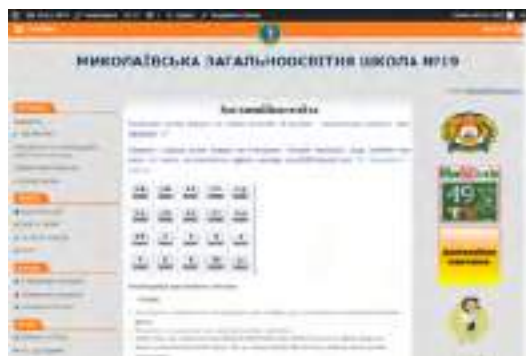

- єдиних освітніх платформ, а не файлообмінників, з усіх навчальних предметів не існує, а ті, що є якісними, зазвичай платні.

Для вирішення зазначених проблем педагогічним колективом ліцею запропоновано у наступному навчальному році:

- створити єдину освітню платформу для дистанційного навчання (наприклад, Всеукраїнського рівня); електронний освітній ресурс МійКлас доповнити історією, іншими предметами, зробити його безкоштовним;
- опрацювати єдині методичні рекомендації щодо використання дистанційної форми навчання з викладання кожного предмета, враховуючи його особливості;
- розробити єдині вимоги щодо виконання практичної частини програми з кожного предмета;
- провести навчання, тренінги з учителями щодо визначення переваг і недоліків в роботі з різними освітніми платформами, здійснення систематичного моніторингу та контролю за допомогою електронного журналу; навчання, тренінги з батьками стосовно користування освітніми платформами, електронним щоденником;
- розробити систему поєднання Online та Offline навчання.

Вже декілька років поспіль у **ЗОШ №19** працює Академія педагогічного розвитку, мета якої полягає в ознайомленні вчителів з інноваційними педагогічними технологіями та застосуванні набутих навичок у практичній діяльності. Робота стосовно використання технологій онлайн-навчання, змішаного та перевернутого навчання проводилась на засіданнях лабораторій: гейміфікації та менеджменту, інтеграції, On-line, робототехніки та технічних засобів.

Вчителі 1-4-х класів створили власні блоги у Blogger. Кожне повідомлення у блозі - це план дій учня на один день, який відповідає звичайному розкладу. Матеріал подається за допомогою навчальних відео та онлайн-уроків, які проводять учителі. Закріплення матеріалу відбувається за допомогою виконання інтерактивних вправ, творчих завдань, дослідницьких робіт. Обов'язковою умовою є зворотній зв'язок. Вчителі використовують Google-форми, сайт «На урок», сайт «Мій клас», інтерактивні листи Liveworksheets.com, дошки Padlet, Linoit, Jambord тощо.

Перехід за посиланням на блоги здійснюється через сайт закладу, на якому створено швидкий доступ на сторінку Дистанційне навчання.

Здобувачі освіти 5-11-х класів та вчителі працюють з GoogleClassroom. Класні керівники створили класи та надали код доступу учням, а також приєднали інших вчителів до класу. Учні отримують завдання та оцінку своєї роботи на власну пошту: вчителі мають можливість відразу оцінити, прокоментувати помилкові відповіді, а також відповісти на запитання учнів. Всі питання, які виникають в учнів або в батьків, допомагає вирішувати ще і класний керівник, так як він бачить загальну картину роботи кожного здобувача освіти в дистанційному режимі.

У закладі створена єдина система для ведення журналів під час карантину. Кожен педагог отримав доступ до електронних таблиць, в яких фіксує проведені уроки та досягнення учнів. Така система дозволяє отримувати контроль із боку класних керівників та адміністрації закладу, а також доносити інформацію щодо оцінювання до батьків та вирішувати питання, які виникають.

Зі здобувачами освіти з особливими освітніми потребами під час карантину також здійснювалися корекційні, індивідуальні заняття практичним психологом, асистентами учителя школи в режимі онлайн.

Вчителі, які викладають в 11-х класах, не припиняли підготовку здобувачів освіти до ЗНО. Вони проводили індивідуальні консультації, надавали посилання на платформи, на яких можна перевірити свої знання, здійснювали підготовку до ЗНО, використовуючи соціальні мережі. Відповідна сторінка в Instagram має 917 підписників, щодня публікує навчальний матеріал, який стане у нагоді під час іспитів. Така робота колективу ЗОШ №19 сприяла створенню умов для здійснення гнучкої безперервної освіти та взаємодії школи з сім'єю через єдиний інформаційний простір; удосконаленню інформаційно-цифрової компетентності учителів й здобувачів освіти, навички їх самоорганізації та самодисципліни.

Отже, досвід роботи зазначених закладів освіти показує, що дистанційне навчання надає здобувачам освіти доступ до нетрадиційних джерел інформації, підвищує ефективність самостійної роботи, дає абсолютно нові можливості для творчого самовираження, знаходження та закріплення різних навичок, а учителям, в свою чергу, дозволяє реалізовувати абсолютно нові форми і методи навчання.

Дистанційне навчання: його можливості (з досвіду роботи педагогічних працівників)

Можливості сервісу ZOOM для проведення онлайн-уроків історії

*Гончаренко Н.В., учитель історії
Миколаївської ЗОШ №53*

Зараз існує значна кількість сервісів, які можуть забезпечити зв'язок між вчителем та учнівським колективом, проте далеко не всі програми надають можливість демонструвати різноманітні матеріали, необхідні під час проведення заняття. А ZOOM дає таку можливість, і не тільки. Проаналізуємо недоліки й переваги сервісу.

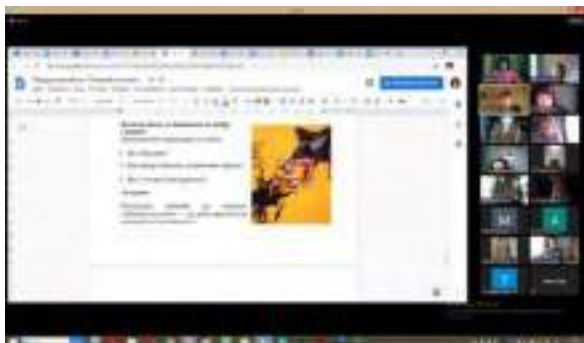
Розпочнемо з недоліків, виявлених під час особистої практики.

- ✓ Проблеми із зв'язком виникають, але рідко та не є суттєвими. Часто поганий зв'язок є наслідком слабого Інтернет-сигналу.
- ✓ Конференція триває 40 хвилин, проте ця проблема має вирішення. У функціях обираємо «запланувати конференцію». При плануванні ставимо позначку навпроти «повторююча конференція». Тоді посилання цієї конференції будуть діяти постійно. У випадку завершення часу, організатор знову розпочинає ту саму конференцію, а учасники повторно долучаються до неї за попереднім посиланням.
- ✓ Відсутня можливість транлювати відеоджерела. Ця проблема вирішується дуже просто. Посилання на відео додає до чату програми та надсилає слухачам конференції, демонструє завдання до відео, визначає час на перегляд. Після закінчення відведеного часу проводите опитування.

Переваги сервісу ZOOM:

- мобільність. Програмою можна користуватись на будь-якому гаджеті (персональний комп'ютер, ноутбук, планшет, смартфон);
- велике охоплення. В одній конференції може брати участь до ста осіб. Вчитель може охопити цілу паралель;
- безкоштовність. Хоча є можливість купити повну версію без будь-яких обмежень;
- демонстрація екрану. Під час заняття вчитель може демонструвати учням різні зображення, презентації, вебсайти тощо. Аналогічна функція є у програмі Skype;
- спільне використання екрану. Саме ця функція виділяє ZOOM серед інших аналогічних програм. Вона полягає у тому, що всі учасники конференції можуть у режимі реального часу ставити позначки, друкувати текст, позначати об'єкти на

спільному екрані. Такий функціонал дозволяє перетворити учнів із звичайних слухачів у активних учасників освітнього процесу.

Пропонуємо кілька варіантів застосування функції спільного використання екрану.

1. Робота з картою. Всесвітня історія 9 клас «Міжнародні відносини наприкінці XIX – на початку XX ст.». Демонструємо карту світу і просимо учнів вказати країни, які входили до

Троїстого союзу, Антанти. Учні можуть ставити позначки на території цих країн, обводити їх кордони (вчитель обирає спосіб виконання).

2. Вправи на відповідність. 6 клас «Культура Давнього Риму». На слайді розташована таблиця з іменами римських богів та їх характеристикою. Праворуч розміщені грецькі боги. Учні необхідно встановити відповідність між грецькими та римськими богами, з'єднавши їх стрілками.

3. Заповнення таблиці. Всесвітня історія 8 клас «Міжнародні відносини XVIII ст.». Під час розгляду питання поділів Речі Посполитої діти виконують стандартне завдання: аналізують пункт параграфа, після чого вписують у таблицю території, що відійшли до Австрії, Пруссії та Росії. Це завдання можуть виконувати кілька учнів паралельно, інші спостерігають за правильністю виконання цього завдання та можуть корегувати відповіді однокласників.

4. Проблемні питання. Історія України 8 клас «Заселення і розвиток Слобідської України. Запорізьке козацтво. Іван Сірко». На початку уроку учні отримують завдання:

«Визначте, яким був внесок запорізьких козаків у розвиток української державності кінця XVIIст.». У кінці уроку повертаємось до цього питання. На екрані зображена шкала із позначками: тільки шкодили; більше шкодили, ніж допомагали; 50 на 50; більше допомагали, ніж шкодили, тільки допомагали. Учні повинні поставити зірочки біля відповідних позначок та аргументувати свій вибір.

Таким чином, сервіс ZOOM є чудовим помічником для вчителя під час карантину, адже він допомагає урізноманітнити процес дистанційного навчання.

Організація дистанційного навчання у Миколаївському морському ліцею ім. проф. М. Александрова в умовах карантину

*Мирнінко Ірина Григорівна, заступник
директора з навчально-виховної роботи
Миколаївського морського ліцею ім. проф.
М. Александрова*

Карантин став справжнім викликом для освітньої та інших сфер життя українського суспільства, утім виклики очікуваними і не бувають. Слід було оперативно відреагувати на ситуацію, що склалася, та здійснити перехід у новий формат життя – дистанційний, що передбачає широке використання комп'ютерних навчальних програм різного призначення та створює за допомогою сучасних телекомунікацій інформаційне освітнє середовище. Нагальним стало і вивчення питань щодо технічних можливостей, психологічної готовності до кардинальних змін з боку всіх учасників освітнього процесу.

Організація роботи в Миколаївському морському ліцею ім. проф. М.Александрова була розпочата за декількома напрямками.

На управлінському рівні:

- з оголошенням карантину було проведено педагогічну раду «Про структуру, форми, організацію дистанційного навчання в умовах карантину». Під час обговорення тактики та стратегії роботи ліцею адміністрація намагалась дотримуватися балансу між колегіальним та автономним підходами: з одного боку, було визначено *єдину* платформу Moodle для забезпечення дистанційного навчання, тобто введені обмеження для вчителів у виборі засобів комунікації з орієнтацією, у першу чергу, на потреби ліцеїстів. З іншого боку, - з педагогами було досягнуто домовленості про свободу у виборі різних платформ, сервісів під час проведення відеоконференцій, онлайн-уроків і консультацій та позакласних заходів;

- видано наказ «Про перехід на дистанційну форму навчання», де закріплювались зміни у правилах внутрішнього розпорядку закладу у зв'язку з переходом на новий формат навчання;

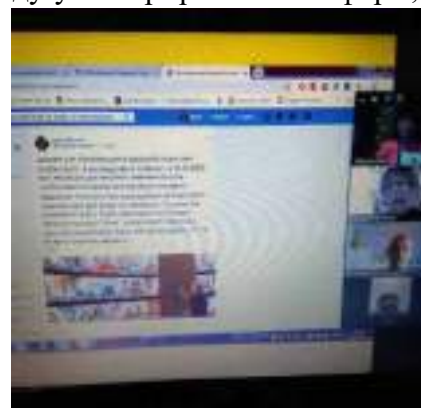
- визначено коло обов'язків членів адміністрації щодо координації роботи під час карантину;

- проведено організаційну роботу щодо збору e-mail учнів, учителів і створення їх аккаунтів на платформі, що дозволило вже через декілька днів після оголошення карантину залучити понад 85% учасників до дистанційного навчання;

- на сайті (<http://ml-nikolaev.at.ua/>) і сторінці Facebook (<https://www.facebook.com/groups/727489490960387/?ref=bookmarks>) ліцею розроблені та розміщені інформація й інструкції для ліцеїстів та їх батьків щодо організації освітнього процесу і використання ресурсів у нових умовах;

- систематично проводяться робочі та методичні наради педагогічного колективу (у сервісі ZOOM) з аналізом ефективності освітнього процесу та виявлення «критичних зон»;

- здійснено корекцію календарно-тематичних планів в умовах карантину;

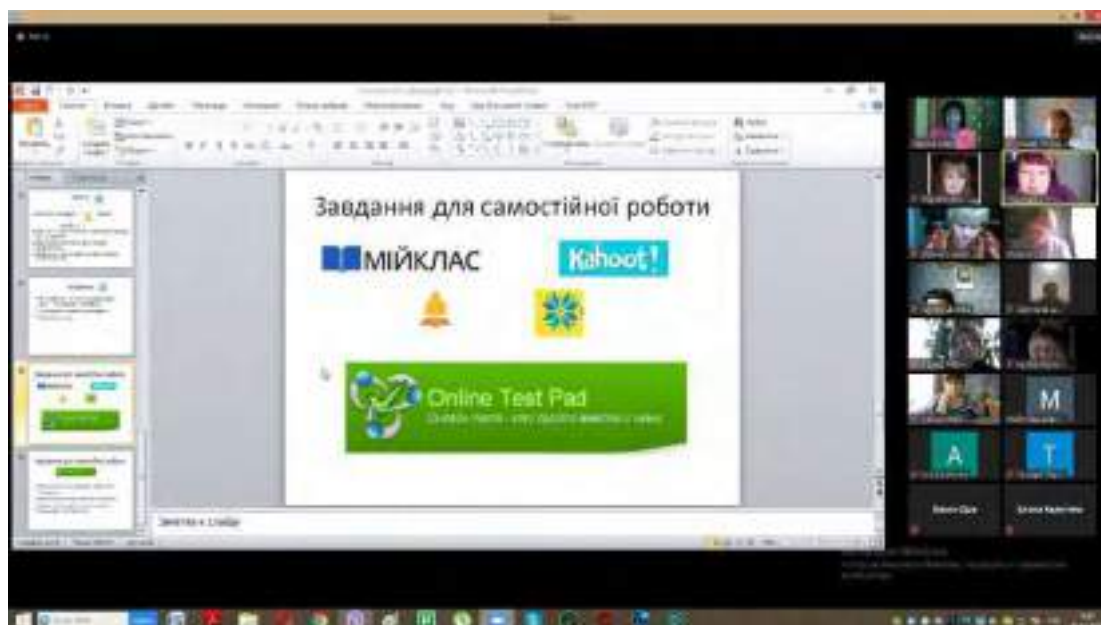

- оптимізовано розклад занять: складається щотижня, є динамічним, оскільки змінюється режим викладання (синхронний/асинхронний), онлайн- уроки не перевищують 30 хвилин (намагаємось врахувати побажання ліцеїстів: за можливості, зміщуємо перші синхронні пари або підсумкові роботи на більш пізній час); освітній процес переведено з 6-денного на 5-денний за рахунок ущільнення поділу на підгрупи;

- у закритому хмарному файловому хостингу OneDrive з правом спільного доступу, в якому вже декілька років розміщуються актуальні документи нормативно-правового та локального змісту, методичні матеріали, психологічні дослідження, напрацювання предметних кафедр, створено окремий розділ для дистанційного навчання, в якому розміщено *форум* для обговорення актуальних питань навчання та виховання ліцеїстів, внесення пропозицій вчителями тощо; *електронні журнали* (за аналогом з паперовими); дистанційні *розклади* занять; *щоденники взаємодії* між класними керівниками та вчителями-предметниками щодо супроводу ліцеїстів, які складно адаптуються до дистанційного навчання (учителі після опрацювання певної теми надають інформацію кураторам щодо проблем із окремими ліцеїстами для налагодження зворотнього зв'язку як з учнями, так і з їх батьками з метою усунення перешкод в освітньому процесі);

- для моніторингу результативності дистанційної форми навчання за участю психологічної служби у Google Forms проводиться анкетування батьків, учнів щодо виявлення актуальних проблем;

- адміністрацією ліцею в режимі онлайн постійно здійснюється оперативний обмін робочою інформацією з учителями, батьками, учнями через додаткові комунікаційні канали, чати, групи (у Viber, Messenger) тощо.

На методичному рівні

Маємо зазначити, що на початку карантину ми опинились у більш сприятливих умовах, аніж інші заклади освіти, оскільки ліцей вже декілька років має доступ на сервері Миколаївського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти до платформи Moodle (<https://moodle.org/>) – відкритої системи управління дистанційним навчанням. Важливо, що серед інших інструментів, Moodle є найпотужнішим і надає можливість подавати навчальний матеріал у різних форматах (текст, презентація, відеоматеріал, веб-сторінка; урок як сукупність веб-сторінок із можливим проміжним виконанням тестових завдань); здійснювати тестування й опитування школярів із використанням питань закритого (множинний вибір правильної відповіді та зіставлення) і відкритого типів; учні можуть виконувати завдання з можливістю пересилати відповідні файли. Крім того, система має широкий спектр інструментів моніторингу навчальної діяльності учнів.

Наприклад, щодо загального часу роботи учнів із конкретним навчальним предметом, відповідними темами або складниками навчального матеріалу, загальної успішності окремих учнів або класу в процесі виконання тестових завдань тощо. Також дозволяє встановлювати дедлайни, що є вкрай важливим під час дистанційного навчання.

Отже, окремі навчальні дисципліни вже викладались нашими вчителями з використанням зазначеної платформи. Проте виникло питання щодо залучення до оволодіння навичками роботи на платформі всіх педагогів закладу. Одним із сприятливих факторів стала психологічна готовність наших учителів до дій у дистанційному середовищі: більшість уже працювала із «зручними» для них ресурсами (GoogleClassroom, Google Форми, Padlet, LearningApps, Kahoot тощо). Протягом перших декількох днів учителями інформатики були проведені навчальні семінари, індивідуальні консультації, що дозволили педагогам успішно ознайомитися з набором інструментів для освітньої взаємодії з учнями та розпочати використовувати їх у практиці викладання.

Окрім технічно-організаційних моментів, виникла необхідність опанування методики викладання у форматі дистанційного навчання. На початку – в офлайн, а поспіль – в онлайн режимах проводились методичні семінари, наради щодо особливостей методики, психологічних складових дистанційного навчання. Серед ключових питань – методичні рекомендації щодо використання педагогічно-психологічних та інформаційно-комунікаційних технологій дистанційного навчання (маємо досвід розробки та реалізації індивідуальної траєкторії розвитку ліцеїстів через впровадження «технології зустрічних дій»); критерії, засоби і системи контролю якості дистанційного навчання (ще в попередньому навчальному році почали опрацьовувати питання формуального оцінювання, спираючись на рекомендації НУШ та адаптуючи їх до старшої школи); змістовне, дидактичне та методичне наповнення дистанційних курсів із навчальних дисциплін тощо.

Протягом карантину вчителі ліцею використовували:

у режимі синхронного навчання: сервіси ZOOM, SkypeMeetNow, GoogleMeet для проведення онлайн-уроків, онлайн-консультацій; дошку Padlet – для виконання навчальних завдань і коментарів у спільному доступі як додатковий інструмент;

у режимі асинхронного навчання: розробили чіткі інструкції щодо виконання робіт; завдання з надлишком та правом вибору; різнорівневі, диференційовані, творчі, проєктні; онлайн-тести, тести з самоперевіркою, взаємоперевіркою; створили низку відеоуроків;

для налагодження зворотнього зв'язку: використовують пояснення критеріїв оцінювання до різних видів навчальних завдань; коментування відповідей учнів на дистанційній платформі; переписку в чатах, обговорення на сторінках «Форумів»; складання «зразків», «еталонів» відповідей для подальшого порівняння учнями з власними навчальними роботами; використання презентацій-післямов, в яких аналізуються типові помилки, недоліки та здійснюється їх корекція; організують проведення членів за участі учнів (розпочинали з перших вражень ліцеїстів про карантин, а з часом перейшли до створення міні-уроків «#навчаючисьвчусь»).

На рівні комунікації «учитель – учень»

З технічного боку, завдяки універсальному інструментарію платформи Moodle, для всіх учасників освітнього процесу створені широкі можливості.

Для учнів:

- 1) доступність навчальних матеріалів (тексти лекцій, завдання до практичних/лабораторних та самостійних робіт; додаткові матеріали (книги, довідники, посібники, методичні розробки) та засобів для спілкування і тестування «24 на 7»;
- 2) наявність засобів для групової роботи (Вікі, форум, чат, семінар, вебінар);
- 3) можливість перегляду результатів проходження дистанційного курсу учнем;
- 4) можливість перегляду результатів проходження тесту;
- 5) спілкування з учителем через особисті повідомлення, форум, чат;
- 6) завантаження файлів із виконаними завданнями;

7) використання нагадувань про події у курсі.

Для вчителів:

1) надання інструментів для розробки авторських дистанційних курсів;

2) розміщення навчальних матеріалів (тексти міні-лекцій, завдання до практичних/лабораторних та самостійних робіт; додаткові матеріали (книги, довідники, посібники, методичні розробки) у форматах .doc, .odt, .html, .pdf, а також відео, аудіо і презентаційні матеріали у різних форматах та через додаткові плагіни;

3) можливість додавання різноманітних елементів курсу;

4) швидка модифікація навчальних матеріалів;

5) можливість використання різних типів тестів;

6) автоматичне формування тестів;

7) автоматизація процесу перевірки знань, звітів щодо проходження учнями курсу та звітів щодо проходження ліцеїстами тестів;

8) можливість додавання різноманітних плагінів до курсу дозволяє вчителю використовувати різні сторонні програмні засоби для дистанційного навчання.

На рівні партнерства «учителі – батьки»

Маємо констатувати, що використання платформи Moodle виявилось корисним та інформативним і для батьків, які могли відвідувати відкриті курси, бачити домашні завдання, що пропонуються дітям в їхніх особистих кабінетах, а також переглядати результати проходження дистанційних предметних курсів власної дитини через її особистий аккаунт.

Класні керівники ведуть спільні групи з батьками через чати й особисту переписку (Viber, Messenger), надають актуальну інформацію щодо успішності їх дітей, спільно з психологом обговорюють нагальні проблеми та намагаються визначити оптимальні шляхи для їх подолання в умовах карантину.

На другому тижні дистанційного навчання у GoogleForms адміністрацією та психологічною службою було запущено анкетування серед батьків (а пізніше – серед дітей) із метою організації співпраці під час карантину та вивчення процесу адаптації наших учнів до нового формату навчання. Наявність проблем вивчалась по кожній окремо взятій групі, а після аналізу були визначені типові труднощі, серед яких:

- проблеми адаптації до нової форми навчання як у батьків, так і у дітей (відповідно, близько 57% і 34%);
- виявлено групу учнів, що не мали технічних можливостей для дистанційного навчання (усього 9 осіб, надалі ситуацію вирішено позитивно);
- вивчення питання контролю з боку батьків продемонструвало достатню свідомість дорослих (близько 23% і 68%, відповідно, зазначили, що контролюють чи частково контролюють своїх дітей під час роботи на платформі).

У відкритих відповідях батьки та діти називали переважно труднощі технічного характеру («зависання» платформи, робота Інтернету), психофізіологічного (проведення багато часу дітьми за комп'ютером, нездатність їх до самоорганізації), педагогічного («дуже важко засвоїти матеріал без живого спілкування з учителем», «прохання зменшити обсяг домашніх завдань», «недостатньо часу на виконання тестових завдань», питання дедлайнів тощо). Діти мали змогу «поскаржитись» на предмети, за якими «задають більше домашніх робіт», а також на «нестачу живого спілкування» тощо.

Значущою для нас стала позитивна оцінка батьками можливості мати зворотній зв'язок із класними керівниками щодо результатів навчання дітей (91%) та їх оцінювання з навчальних предметів (близько 85%).

Звісно, що вивчення думок та ставлень учасників освітнього процесу до організації дистанційного навчання є важливим для подолання педагогічним колективом виявлених перешкод і труднощів. Для вчасного реагування адміністрацією на проблемні ситуації, що стосуються ліцеїстів та їх батьків, у хмарному хостингу OneDrive ліцею в спільному

доступі створено документ, в якому вчителі-предметники або класні керівники фіксують суть ситуації та прикріплюють контактні дані для налагодження відповідного зворотнього зв'язку.

Так протягом невеликого часу ми змогли налагодити достатньо ефективний зв'язок з батьками.

Що нам вдалося:

- виробити та намагатися реалізовувати однакові процедури і принципи дистанційного навчання в закладі;
- забезпечувати зворотний зв'язок – конструктивний, раціональний, формувальний, що сприяє розумінню навчального матеріалу, опануванню ключовими компетентностями нашими ліцеїстами;
- постійно моніторити освітній процес, що важливо для учителів, учнів і батьків;
- налагоджувати взаєморозуміння між усіма учасниками освітнього процесу.

Чи є у нас проблеми? – так.

Зокрема:

- узгодження базових засад взаємодії серед педагогів;
- оптимізація навчального матеріалу та домашніх завдань;
- упровадження академічної доброчесності в освітній процес;
- реалізація формульованого оцінювання;
- налаштування більш ефективного зворотнього зв'язку між педагогами, учнями, батьками;
- проблеми технічного характеру («зависання» платформи, відсутність якісного Інтернету, нерівні технічні можливості).

Проте, ми намагаємося їх позитивно вирішувати з урахуванням інтересів усіх учасників освітнього процесу.

STEM-заходи в онлайн-просторі: нові ідеї та способи втілення

Методична робота, спрямована на формування основних ключових компетентностей Концепції «Нова українська школа», а саме: спілкування державною та іноземними мовами, математичну, інформаційно-цифрову, загальнокультурну та екологічну грамотність, компетентності в природничих науках і технологіях, уміння навчатися впродовж життя, соціальну, громадянську, здоров'язберезувальну компетентності, підприємливість, гармонійно узгоджуються із системою STEM-освіти, створюючи основу для успішної самореалізації особистості і як фахівця, і як громадянина.

У місті Миколаїв функціонує мережа профільних ліцеїв, гімназій, муніципальний колегіум ім. В. Д. Чайки, випускники яких демонструють високі результати ЗНО з природничо-математичних дисциплін, вступають до

закладів вищої освіти на STEM-професії; створена розгалужена система закладів позашкільної освіти, в яких для учнів середнього віку працюють гуртки судно-автомобільного моделювання, радіоелектронного конструювання, фотоаматорства тощо. Поряд з традиційними технічними гуртками в закладах позашкільної освіти відкрито гуртки за інноваційними напрямками: анімація, основи робототехніки, архітектурне моделювання; працюють секції МАН з

математики, фізики, астрономії. У поточному році відкрито більше 15 гуртків з інформаційних технологій, переважна більшість яких працює на базі шкіл. Це і основи програмування, і WEB-дизайн, і основи інформаційних технологій.

Науково-методичним центром разом з Міжнародним класичним університетом ім. Пилипа Орлика запроваджено базовий курс «Алгоритмічні основи програмування» для учнів 9-11-х класів, продовжує роботу спецкурс для учнів старшої школи «Mathematics in English» («Математика англійською мовою»).

З метою залучення педагогів до розробки нового змісту освіти, впровадження новітніх педагогічних технологій, розповсюдження перспективного досвіду учителів та педагогічних колективів, розширення сучасного освітнього середовища, підвищення ефективності впровадження та використання STEM – технологій вперше в Україні проведено Web-фестиваль «STEM-освіта Миколаєва - 2019» та онлайн-конкурс-презентація педагогічного досвіду освітян міста», на який було представлено 63 роботи із 20 закладів освіти.

Заслуговує на увагу інтерактивна STEM-мапа Миколаєва: відео, слайд-шоу, фотоматеріали про досвід впровадження STEM-освіти у закладах: Миколаївському науково-методичному центрі, Миколаївських школах №3, 12, 19, 28, 31, 42, 60, 57 імені Т.Г.Шевченка. Заклади освіти представили систему роботи з даної теми, індивідуальні особливості роботи колективів, сучасні та авторські форми й методи вирішення проблеми. Роботи учасників фестивалю та конкурсу вирізняються цікавістю й оригінальністю змісту, застосуванням традиційних та інтерактивних форм навчальної діяльності, практичною спрямованістю завдань і доцільним чергуванням різних видів діяльності здобувачів освіти під час освітнього процесу.

Отже, впровадження STEM-освіти є досить різноманітним і забезпечує сучасність, інноваційність, креативність, диференціацію і міждисциплінарність у навчанні, формує актуальні навички XXI століття.

Сьогодення природничої освіти Миколаєва

Модернізація системи освіти, інформатизація суспільства та розвиток науково-технічного прогресу, підвищення конкурентоспроможності економіки визначають якісно нові підходи до організації освітнього процесу. Підвищення мотивації учнівської молоді до вивчення предметів природничо-математичного циклу зумовлюється високим запитом виробничої сфери на працівників, що володіють компетентностями для постановки і виконання завдань у сферах інженерії, медицини, екології, ІТ, фармацевтики, нанотехнологіях, авіабудуванні та інших. Шкільна природнича освіта - одна з важливих гарантій реалізації людиною свого інтелектуального потенціалу, а створення умов для фахового зростання кожного вчителя, забезпечення сучасного рівня освіти – основне завдання міського професійного об'єднання вчителів природознавства, біології, хімії.

Реалізація цих завдань здійснюється через організацію методичного супроводу освітнього процесу. Це робота методичної сесії «Використання хмарних сервісів у професійній діяльності педагога». Спільно з методистом Герасименко С.П. проводяться заняття щодо оволодіння певними навичками та їх подальшого використання в освітньому процесі: «Додатки Google у професійній діяльності вчителя хімії та біології»; «Використання хмарних сервісів для викладання природничих дисциплін»; «Створення

власного сайту»; «Використання різних типів смарт-дошок в освітній діяльності педагога»; «Google Classroom».

Системна робота на цих заняттях протягом двох років допомогла педагогам в організації дистанційної форми навчання під час карантину. Освітні сайти, віртуальні лабораторії, імітаційні тренажери, інтерактивні музеї забезпечують доступність експериментів. Так, використання якісних освітніх інтернет-ресурсів, з одного боку, створює позитивну мотивацію до опанування учнями STEM-дисциплін, з іншого, - сприяє колективній навчальній діяльності всіх суб'єктів освітнього процесу.

Творчі групи вчителів біології і хімії: «Використання цифрових вимірювальних комплексів «Einstein» у професійній діяльності вчителя хімії» та «Компетентнісно-діяльнісний підхід у забезпеченні якості біологічної освіти завдяки використанню сучасного цифрового обладнання» знайомлять педагогів з можливостями використання даного цифрового обладнання для здійснення різноманітних вимірів, досліджень, що можуть бути основою для написання робіт МАН, проведення інших наукових досліджень. На засіданнях районних шкіл професійної майстерності вчителі біології, хімії опрацювали такі питання: «Освітня і самоосвітня діяльність учителя в контексті розвитку його інноваційного потенціалу», «Прийоми педагогічної техніки. Свобода вибору. Відкритість. Зворотній зв'язок», «Особливості викладання біології та екології в 10-11-х класах на рівні стандарту», «Реалізація наскрізних змістових ліній, їх кореляція з ключовими компетентностями», «Трансдисциплінарні навчальні проекти».

Відповідно до Концепції Нової української школи вчитель повинен оволодіти методами і прийомами, що дозволяють оцінювати не тільки предметні, а й міжпредметні, й особистісні освітні результати учня на різних етапах освітнього процесу. Саме ця оцінка має стати засобом мотивації учня для досягнення високих освітніх результатів. Одним з найбільш ефективних інструментів розв'язання цієї актуальної проблеми є використання формульованого оцінювання, з яким вчителі біології познайомитися на занятті школи професійної майстерності. Розвитку фахової компетентності педагогічних працівників сприяє участь у різнопланових заходах регіонального, всеукраїнського, міжнародного рівнів: науково-практичні конференції, семінари, вебінари, фестиваль «STEM-освіта», «Марафон STEM-уроків», конкурси, навчання у «STEM-школі» тощо. На таких заходах освітяни не тільки отримують нові знання, доступ до нових ресурсів, але й презентують власні напрацювання та обмінюються новими ідеями, досвідом.

Ознайомитися з досвідом педагогів-новаторів, які здійснюють освітній процес на засадах інтеграції, можна в матеріалах STEM-школи (режим доступу: <http://yakistosviti.com.ua/uk/Video>).

Конкуренція на ринку праці вимагає посилення підготовки учнівської молоді з предметів природничо-математичного циклу і технічної творчості в усіх ланках освіти, що передбачає збільшення кількості закладів, у яких запроваджується STEM-навчання та створення науково-дослідних STEM-лабораторій/центрів.

Одним із шляхів формування освітнього STEM-простору в нашому місті стало проведення STEM-фестивалів, які сприяють реалізації концептуальних засад Нової української школи щодо посилення розвитку освіти наукового спрямування, що базується на дослідно-орієнтованому навчанні, поглибленому вивченні окремих предметів і набутті молоддю компетентностей, необхідних для подальшої дослідно-експериментальної, конструкторської, винахідницької діяльності.

Дана форма об'єднує школярів, учителів, керівників гуртків для обміну досвідом та ідеями проектів в області науки, технологій, інженерії.

Перший наш STEM-фестиваль відбувся у квітні 2018 року. В цьому році ми готуємось до III фестивалю «STEM-освіта Миколаєва - 2020».

STEM-фестивалі є тим інтерактивним освітнім майданчиком для учасників, де вони мають змогу презентувати найбільш ефективні та прогресивні напрацювання, інноваційні підходи та форми навчання у сфері STEM-освіти. Форма фестивалю надає можливості

для реалізації різноманітних ідей. Це унікальний досвід поєднання різних сфер – науки та інновацій, що дозволяє дітям та підліткам обирати види діяльності, комбінувати різні сфери навичок та знань. Учасники фестивалів відвідуючи виставку, беруть участь у майстер-класах, квестах.

Учні міста - активні учасники інтерактивних STEM-майданчиків у науковому містечку «Паркінг науки» («Цікава наука на вулицях міста») та фестивалі творчості «Молодіжна хвиля», де для всіх бажаючих цікаву науку презентували учні освітніх закладів та здобувачі вищої освіти Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського. Після міського фестивалю аналогічні заходи відбувалися в освітніх закладах.

До заходів III всеукраїнського фестивалю «STEM-освіта» долучилися учні ЗЗСО №3, 19, 37, економічного ліцею №2.

Одним із шляхів формування у випускника української школи природничо-наукової картини світу ми вбачаємо в інтеграції природничих дисциплін. Інтегрування не як механічне об'єднання предметів, а наближення змісту освіти до особливостей сприймання дитиною нової інформації. Інтегрування, як свідчать результати досліджень українських та зарубіжних науковців, дає змогу відображати цілісну картину світу, максимально наближену до життя, бачити його зв'язки та розмаїття, позбутися фрагментарності засвоєння знань.

Особливим видом педагогічної діяльності, що має низку відмінностей від традиційних методів викладання загальноосвітніх дисциплін, є науково-дослідна діяльність учнів, яка сприяє розвитку творчих здібностей, вмінь і навичок, підвищенню мотивації дітей до вивчення наук, встановленню міждисциплінарних зв'язків.

У Миколаївському юридичному ліцеї, де два роки впроваджується інтегрований курс «Природничі науки», ліцеїсти отримують нові знання, вчать застосовувати їх у практичній діяльності. Важливим є не тільки сам процес дослідження, а й уміння описати свою роботу, оформити й презентувати її.

У ліцеї розроблена власна система роботи по формуванню умінь і навичок науково-дослідницької діяльності. Це складний і довготривалий процес. З метою теоретичного обґрунтування дослідницької роботи та її практичної реалізації в ліцеї викладається за авторською програмою курс за вибором «Теорія і методика наукового дослідження». В процесі науково-дослідницької роботи учні ліцею спілкуються з науковцями, фахівцями музеїв, архівів, юристами-практиками, науково-педагогічними працівниками. Учителю у ході всіх етапів підготовки виступає не стільки як наставник і керівник, скільки як радник, тим самим створюючи атмосферу співробітництва. Адже тільки в такій атмосфері відбувається творче зростання школярів, з'являється прагнення до пошуку, дослідження, успіху. У проектній роботі IT і STEM-підходи можуть використовуватися не тільки в процесі вивчення природничо-математичних дисциплін, а й суспільно-гуманітарних.

За рахунок інтеграції у вчителів є час на вивчення сучасних технологій виробництва, генної інженерії, біохімії, медичної хімії, фармацевтики, сучасних технологій, створення матеріалів з наперед заданими властивостями, основ дієтології та екології людини, формування цілісності сприйняття природи. Викладання матеріалу підвищує інтерес учнів до навчання, стимулює до пізнання світу та самого себе, дозволяє використовувати міжпредметні зв'язки, формувати ключові компетентності.

Дослідницька робота спонукає школярів до пошуку нових знань, самовдосконалення, до нових відкриттів, робить освітній процес продуктивним.

Формування предметних компетентностей на уроках мистецтва

Учителі музичного мистецтва та інтегрованого курсу «Мистецтво» міста Миколаєва спрямовують свою діяльність на розвиток емоційно-почуттєвої сфери учнів, формування їхнього художньо-образного, асоціативного, критичного мислення;

створення сприятливих умов для продукування креативних ідей, реалізацію власних творчих потреб у художній діяльності та пізнанні.

Педагоги постійно підвищують рівень своєї кваліфікації, беруть участь у різноманітних вебінарах. Вже третій рік поспіль стають учасниками всеукраїнського науково-практичного семінару «Мистецька освітня галузь: методика, технології», який проводить Миколаївський національний університет імені В.О.Сухомлинського, де можуть поділитися досвідом з колегами з різних міст України та долучитися до обговорення нагальних питань мистецької галузі.

Щорічно вчителі НУШ мають змогу не тільки ознайомитися із зразками підручників, вибрати підручник інтегрованого курсу «Мистецтво», а й поспілкуватися з автором - Аристовою Л.С.

Учитель Миколаївської ЗОШ I-III ступенів №31 Улицька Г.М. є авторкою пісень, які входять до підручників інтегрованого курсу «Мистецтво» та «Музичне мистецтво».

Сучасній школі – сучасну бібліотеку!

Кардинальні зміни в суспільстві, посилення демократичних процесів у житті країни, впровадження інформаційно-бібліотечних технологій визначили нові пріоритети та орієнтири в діяльності шкільних бібліотек.

У реалізації наших планів ми намагаємось знайти компроміс між традиціями та інноваціями. Упродовж року робота будувалась на принципах формування єдиної командної думки у різних групах бібліотечних спеціалістів: від завідувача бібліотекою до молодого спеціаліста.

Сьогодні методична служба в роботі зі шкільними бібліотекарями використовує цілий комплекс заходів, які направлені на досягнення поставлених цілей. І це, перш за все, формування пакету професійних знань, підвищення кваліфікації бібліотечних працівників шляхом проведення засідань професійного об'єднання, роботи шкіл медіапросвіти, бібліотекаря-початківця, лабораторії професійної творчості, творчої групи, семінарів та майстер-класів. Професійні вміння та навички інноваційної роботи з дітьми шкільні бібліотекарі демонстрували на методичних заходах, які проводилися у ЗЗСО №11, 15, 17, 34, 42, 45, 54, 56, 57 ім. Т.Г. Шевченка, економічному ліцеї №2, Першій українській гімназії ім. М. Аркаса, муніципальному колегіумі ім. В.Д. Чайки, гімназії №3.

Протягом жовтня 2019 року у закладах освіти проведено Всеукраїнський місячник шкільних бібліотек «Бібліотека Нової української школи – простір для освітніх можливостей кожного учня», в якому взяли участь 50 шкільних бібліотек. Робота в рамках Місячника була спрямована на активізацію діяльності з даної теми, що сприяло проведенню цікавих, інтерактивних та різнопланових заходів: конкурсів, майстер-класів, заходів для батьків та учителів, зустрічей з місцевими письменниками та видатними людьми, через популяризацію літератури.

Семеро шкільних бібліотекарів взяли участь у Всеукраїнському конкурсі «Шкільна бібліотека - 2020» у номінаціях: «Модель бібліотеки Нової української школи» - 1 (Лебедева В.І., ЗОШ №40); «Медіакультура у бібліотечному просторі» - 2 (Михайленко Н.І., Перша українська гімназія ім. М. Аркаса; Таранова О.М., економічний ліцей №2); «Бібліотека – територія читання» - 3 (Лемба І.В., ЗОШ №15; Войцеховська М.В., Березіна Л.М., ЗОШ №54; Бондар С.В., СЗОШ №22). Переможцями міського етапу стали Лемба І.В. (ЗОШ №15) та Михайленко Н.І. (Перша українська гімназія ім. М. Аркаса).

Щоб допомогти бібліотекарям швидко та легко адаптуватися в інформаційному середовищі та сформувати навички активного користувача проведено низку методичних заходів, на яких розглядалися питання використання веб-технологій, онлайн-сервісів, електронної пошти, соціальних мереж, сервісів Google. Знання, які бібліотекарі отримали, дали їм можливість брати участь у дистанційному навчанні.

Психологічна служба в дії

У системі освіти Миколаєва функціонує потужна психологічна служба, метою діяльності якої є сприяння створенню умов для соціального та інтелектуального розвитку здобувачів освіти, охорони психічного здоров'я, надання психологічної та соціально-педагогічної підтримки всім учасникам освітнього процесу відповідно до цілей та завдань системи освіти.

Психологічне забезпечення освітнього процесу в закладах освіти здійснюють практичні психологи, соціально-педагогічний патронаж - соціальні педагоги.

На кінець 2019/2020 навчального року у закладах загальної середньої освіти міста працювало 158 практичних психологів і 71 соціальний педагог.

Протягом року вони активно ділилися своїм досвідом з

колегами: майстер-клас «Казкотерапія як засіб вирішення психосоматичних розладів дошкільників» (ЗДО №115), семінар-практикум «Вплив рухової активності на інтелект дитини» (ЗДО №12), «Психологічне консультування у роботі практичного психолога ЗДО» (ЗДО №22, 29), семінар-практикум з пісочної терапії «Пісочні перлини» (ЗЗСО №12, 49), тренінг «Використання арт-терапії у профілактиці професійного та емоційного вигорання» (ЗДО №78), презентація психологічної гри-консультації

«Дослідження дитячого психосоматичного симптому «Історія хвороби моєї дитини» (гімназія №2), тренінг з впровадження просвітницької програми «Рівний-рівному» (ЗОШ № 3, МЮЛ), «Основи роботи з метафоричними асоціативними картками» (гімназія №4),

круглий стіл «Взаємодія фахівців ІРЦ із закладами освіти щодо ефективного супроводу дитини з особливими освітніми потребами» (ІРЦ №1, 2).

Надання реальної методичної допомоги працівникам психологічної служби, активізація творчого потенціалу кожного фахівця, розкриття і розвиток їх інноваційного потенціалу - пріоритетні завдання в сучасних умовах.

Відділом практичної психології і соціальної роботи НМЦ проведено фестиваль інноваційних технологій «Барви життя», в якому взяли участь психологи-науковці та практики.

За ініціативи психологічної служби НМЦ у м. Миколаїв вже другий рік проводиться дитячий фестиваль «Її величність гра». Мета заходу полягає у профілактиці комп'ютерної залежності, підвищенні інтересу школярів до настільних соціально-психологічних ігор, розвитку особистісних якостей учнів під час ігрової діяльності, формуванні навичок працювати в команді, домовлятися та відстоювати власну позицію, активізації позакласної роботи з працівниками психологічної служби закладу освіти та лідерами учнівського самоврядування. Учасниками фестивалю стали 299 учнів із 43 шкіл міста.

Заходу передувала велика кропітка робота, результати якої були представлені у жовтні 2019 року на XI-й Міжнародній виставці «Інноватика в сучасній освіті» (роботу «Психологічні настільні ігри як засіб всебічного розвитку дитини» відзначено золотою медаллю).

Для ефективного впровадження інформаційно-комунікаційних технологій, що має суттєвий вплив на підвищення якості методичного супроводу працівників психологічної служби міста, постійно оновлюється розділ на освітньому порталі НМЦ «Психологічна служба» та сторінці «SMART: лабораторія працівників соціально-психологічної служби міста» у мережі www.facebook.com. Розробляються інтерактивні віртуальні панелі Padlet, які є багатофункціональним сервісом для зберігання інформації, організації спільної роботи, обміну досвідом та дистанційної освіти.

Організація психологічного супроводу освітнього процесу та соціально-педагогічний патронаж у закладах освіти міста.

З метою подолання дитячої бездоглядності, проявів булінгу, сімейного неблагополуччя, запобігання соціальному сирітству, домашньому насильству та насильства за ознакою статі, закладами освіти міста протягом навчального року налагоджено взаємодію з міським центром соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, міською та районними службами у справах дітей, Національною та патрульною поліцією щодо забезпечення соціально-психологічного супроводу дітей із сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах, потерпіли від будь-яких форм насильства. Педагогічні працівники беруть участь у соціальних інспектуваннях сімей; батькам та дітям надається необхідна психолого-педагогічна допомога. На постійному контролі адміністрацій закладів перебуває питання відвідування учнями із сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах, занять, організації змістовного дозвілля.

Протягом 2019/2020 навчального року районними службами у справах дітей спільно із закладами освіти здійснено 64 рейди, обстежено 812 сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах, вилучено з несприятливого сімейного середовища 24 дитини, відібрано у батьків без позбавлення батьківських прав 10 дітей, 22 батька позбавлено батьківських прав, 116 - притягнуто до адміністративної відповідальності за ст. 184 КУпАП.

В рамках «Школи відповідального батьківства» у 2019/2020 навчальному році між Центром, 25 закладами загальної середньої освіти та 7 закладами дошкільної освіти укладено угоди про співпрацю; здійснюється групова та індивідуальна робота зі

старшокласниками, батьками учнів та вихованців; надаються консультації щодо вирішення конфліктних ситуацій між учасниками освітнього процесу. Спеціалісти управління освіти беруть участь у засіданнях комісії з питань захисту прав дитини, на яких розглядаються питання щодо взаємодії суб'єктів соціальної роботи з дітьми із сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах, потерпали від будь-яких форм насильства тощо.

З метою дотримання конституційного права дітей на здобуття освіти відповідно до Закону України «Про освіту», постанови Кабінету Міністрів України від 13.09.2017 №684 «Про затвердження Порядку ведення обліку дітей шкільного віку та учнів» закладами загальної середньої освіти у вересні 2019 року здійснено облік учнів закладу, за даними якого управлінням освіти сформовано реєстр дітей шкільного віку міста, проаналізовано стан охоплення учнівської молоді навчанням. Так, станом на 1 вересня 2019 року у закладах освіти навчається для здобуття повної загальної середньої освіти 49688 дітей шкільного віку. Для забезпечення права дітей шкільного віку здобувати початкову та базову середню освіту у закладі освіти, що найбільш доступний та наближений до місця проживання, прийнято рішення виконкому Миколаївської міської ради від 21.11.2019 №1248 «Про закріплення території обслуговування за закладами освіти м. Миколаєва».

«Десять цінностей сьогодення»

(реалізація міського освітньо-просвітницького проєкту)

Які вони, духовно-моральні цінності сьогодення?! Для відповіді на це питання у 2019/2020 навчальному році закладами освіти міста розпочато реалізацію освітньо-просвітницького проєкту «Десять цінностей сьогодення», спрямованого на створення умов для розвитку зростаючої особистості на основі загальнолюдських, морально-етичних цінностей,

ЗОШ №11

формування соціально-просвітницької активності, правосвідомої поведінки учнівської молоді.

Базовими духовно-моральними цінностями визначені любов, повага до інших, гідність, відповідальність, совість, свобода, толерантність, справедливість, рівноправ'я, ініціативність (за всеукраїнською Концепцією «Нова українська школа» у поступі до цінностей).

Зазначені цінності, наче пазли, що складаються у велику картину, центром якої є особистість здобувача освіти. І щоб зібрати цю картину, потрібно плідно попрацювати.

Тому для реалізації мети та завдань проєкту учасниками проведено моніторинг духовно-моральних, життєвих цінностей, визначено рівень їх сформованості в учнів, на підставі чого розроблені міні-проєкти для вивчення, розуміння актуальності та значущості духовно-моральних цінностей. Виконання проєктних завдань у закладах сприяли:

- створенню різноманітних презентацій, тематичних леп-буків;

- проведенню практикумів, інтерактивних занять, методичних квестів, рольових ігор, тренінгів щодо формування моральних якостей та життєвих цінностей для учасників освітнього процесу;

- оформленню фотозон та виставок малюнків, фотографій, скрайбінгів;

- участі у рекламі та створенні соціальних відеороликів;

- організації і проведенню благодійних акцій, бібліотечних уроків, уроків доброти, мужності, толерантності, правопросвітницьких заходів;

- залученню учнів до квестів, екскурсій, зустрічей з відомими культурними діячами, спортсменами, правоохоронцями, військовослужбовцями.

2019/2020 навчальний рік став першим етапом реалізації проєкту. Реалізаці. II етапу та розроблених міні-проєктів закладами освіти

буде продовжено у новому навчальному році, адже виховання на загальнолюдських цінностях є пріоритетним завданням Концепції «Нова українська школа».

Фізкультурно-оздоровча робота

З метою підвищення професійного рівня учителів фізичної культури спільно з Миколаївським обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти на базі Першої української гімназії ім. М. Аркаса проведено семінар з проблеми «Використання здоров'язберезувальних технологій під час вивчення модуля «Настільний теніс», у Миколаївському муніципальному колегіумі ім. В.Д.Чайки - семінар «Використання здоров'язберезувальних технологій під час вивчення модуля «Бадмінтон», у ЗОШ №36 - семінар «Чирлідінг на уроках фізичної культури», на яких вчителями були обговорені проблеми реалізації змісту фізкультурно-

оздоровчої та спортивної роботи, презентовані нові підходи та методики навчання учнів елементам гри у настільний теніс, бадмінтон.

У закладах освіти міста активізовано спортивно-оздоровчу позакласну роботу, особливу увагу приділено командним формам роботи, постійно організуються та проводяться різноманітні шкільні олімпіади, спартакіади, зустрічі з видатними спортсменами та тренерами. До фізичної активності через різні форми рухової активності залучено підлітків різного віку та статі. На базі шкіл створено умови для розвитку та підтримки мережі спортивно-оздоровчих гуртків, секцій, до яких долучаються тренери ДЮСШ з різних видів спорту.

Підтвердженням популярності серед учнів спортивних гуртків та секцій є результати вихованців у конкурсах та змаганнях різних рівнів. Переможцем ХІХ обласних спортивних ігор серед учнів ЗЗСО по першій групі, до якої входять райони Миколаєва, міст Первомайськ і Южноукраїнськ, став

Центральний район; Заводський район посів II місце, Корабельний - IV, Інгульський – V.

У цьому навчальному році вперше проводилися змагання серед учнів ЗЗСО у форматі Всеукраїнського спортивно-масового заходу серед школярів «CoolGame» у трьох вікових дивізіонах. Переможцями обласного етапу у першому та третьому вікових дивізіонах стали учні ЗОШ №50 ім. Г.Л.Дівіної, які представляли Миколаївську область на Всеукраїнському етапі, де учні першого вікового дивізіону вибороли III місце (учитель фізичної культури Стадник А.М.).

Переможцями районних етапів XIX обласних спортивних ігор серед учнів ЗЗСО у Центральному районі по першій групі є ММК ім. В.Д. Чайки, ЗЗСО №53, 12; по другій - Перша українська гімназія ім. М. Аркаса, ЗЗСО №61, 32 ім. С.С. Кривоносова; у Корабельному районі по першій групі – ЗЗСО №54, 33, економічний ліцей №1, по другій – ЗЗСО №44, 47, 14; у Заводському перемогли ЗЗСО №52, 22, 57 ім. Т.Г. Шевченка; в Інгульському - ЗЗСО №50, 46, 11.

Захист Вітчизни у системі військово-патріотичного виховання

У 2019/2020 навчальному році предмет «Захист Вітчизни» вивчався відповідно до навчальної програми «Захист Вітчизни» для закладів загальної середньої освіти (рівень стандарту), затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 23.10.2017

№1407. Програма предмету відпрацьована у повному обсязі. Підсумком вивчення предмету для юнаків та дівчат 11-х класів стало проведення у квітні 3-денних навчально-польових зборів. У зв'язку із карантинними заходами навчально-польові збори проведені шляхом використання технологій дистанційного навчання з урахуванням матеріально-технічних можливостей закладу освіти. Вчителі предмету творчо підійшли до вирішення цього питання та здійснювали перевірку знань учнів шляхом проведення тестових робіт, самостійних завдань,

виконання презентацій та рефератів, онлайн-тренінгів.

З метою обміну досвідом та підвищення методичного рівня у місті працюють районні професійні об'єднання вчителів предмету «Захист Вітчизни», на засіданнях яких вирішуються питання військово-патріотичної та спортивно-масової роботи, ведення класних журналів, матеріально-технічної бази та інші.

З метою формування та пропаганди здорового способу життя, підвищення престижу військової служби, виховання морально-психологічної стійкості, почуття патріотизму та колективізму, залучення молоді до систематичних занять військово-прикладними видами спорту як однієї з форм підготовки молоді до служби в армії, підведення підсумків військово-спортивної та військово-патріотичної роботи серед учнів закладів освіти міста Миколаєва протягом 2019/2020 навчального року у місті проходила міська спартакіада з військово-прикладних видів спорту серед команд учнів закладів загальної середньої освіти (далі Спартакіада).

Спартакіада вже стала традиційною та проходить у два етапи:

- перший етап (зональний) – районні змагання (три команди переможці району виходять у другий етап);
- другий етап (фінальний) – міські змагання.

До календарного плану змагань входили такі види як:

- «Військово-прикладне триборство» (стрільба з пневматичної гвинтівки, підтягування на поперечині, метання гранати Ф-1 на дальність);
- «Військово-прикладне двоборство» (швидкісна стрільба з пневматичної гвинтівки та біг 2000 метрів);
- стрільба з пневматичної гвинтівки серед хлопців;
- стрільба з пневматичної гвинтівки серед дівчат пам'яті Людмили Павлюченко;
- міські змагання «Нумо, хлопці!» серед допризовної молоді, присвячені 76-й річниці визволення м. Миколаєва від нацизму;
- І-й (районний/міський) етап усеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»).

У зв'язку із карантинними обставинами міські змагання «Нумо, хлопці!» та І-й (районний/міський) етап усеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») не відбулися.

Загалом участь у фінальному етапі Спартакіади протягом року виборювали команди закладів загальної середньої освіти №1 ім. Олега Ольжича, 3, 7, 10, 15, 19, 23, 26, 29, 31, 32, 33, 34, 42, 51, 53, 54, 56, 57 ім. Т.Г. Шевченка, ММК ім. В.Д.Чайки, гімназії №3, юридичного ліцею, економічного ліцею №2. У загальному заліку І місце здобула команда ЗОШ №57, II місце посіла ЗОШ №51, III – ЗОШ №53.

Команди-призери нагороджені грамотами, кубками, медалями та цінними подарунками управління освіти Миколаївської міської ради. Члени цих команд – грамотами управління фізичної культури і спорту Миколаївської міської ради. У таких видах змагань як військово-прикладне триборство, військово-прикладне двоборство та стрільба з пневматичної гвинтівки серед хлопців, де передбачено виконання нормативів на спортивний розряд для юнаків-допризовників, Миколаївською міською організацією ТСО України присвоювались спортивні розряди та видавалися відповідні посвідчення.

24 січня 2020 року на базі Миколаївського муніципального колегіуму ім.В.Д.Чайки управлінням освіти Миколаївської міської ради спільно з міським комітетом профспілки

працівників освіти та управлінням фізичної культури і спорту Миколаївської міської ради проведена відкрита першість м. Миколаїв зі стрільби з пневматичної гвинтівки серед працівників закладів освіти, в якій взяли участь 28 команд (84 учасники) із ЗЗСО №3, 7, 11, 15, 16, 19, 22, 23, 25, 26, 29, 30, 31, 32, 34, 43, 44, 45, 47, 50, 51, 53, 56, 57, гімназій №2, 4, ММК ім. В.Д.Чайки, Клубу юних моряків. Перше місце виборола команда ЗОШ №34, II - ЗОШ №53, III – КЮМ. Переможці командної та особистої першості

нагороджені грамотами, кубками та медалями управління освіти Миколаївської міської ради, грамотами управління у справах фізичної культури і спорту та грошовими винагородами міського комітету профспілки працівників освіти міста.

Питання безпеки дітей та молоді – одне з пріоритетних завдань держави

У 2019/2020 н.р. стартувало наймасштабніше змагання з безпеки дорожнього руху «Хештег-Марафон #SpeakUpUkraine».

Загалом у заході взяло участь понад 800 школярів, вчителів, батьків, поліцейських, медиків і рятувальників міста.

За умовами змагання, для перемоги командам-учасникам потрібно було звернути увагу місцевого населення, органів влади та ЗМІ на конкретні проблеми небезпеки для дітей на дорозі і домогтися їх вирішення.

Зміни, які відбулися протягом Хештег-Марафону – це маленькі перемоги, що дарують віру в силу звичайних людей.

Абсолютним переможцем на Всеукраїнському рівні стала команда #0118 Миколаївської ЗОШ №11, якій вдалося домогтися встановлення світлофора на небезпечній ділянці біля школи, а до навчання на 3 етапі учасники не тільки провели

практичні тренінги з надання домедичної допомоги з професійним інструктором-рятувальником, а ще й організували навчання із загонами аварійно-рятувального призначення на території рятувальної станції, тренінги із соціальним педагогом і батьками, педагогами щодо забезпечення безпеки груп дітей, організували заняття для старшокласників у автошколі, брали участь у вебінарах, а також провели практичний майстер-клас з нашивання світловідбивачів на верхній

одяг дітей, виїзне практичне заняття «Безпека велосипедистів» в управлінні патрульної поліції, відвідали відділ виїзної консультативної (екстреної) медичної допомоги та медицини катастроф з тренінгами від реаніматологів про домедичну допомогу та транспортування постраждалих у ДТП.

Посадовими особами управління Держпраці у Миколаївській області спільно з представниками управління освіти Миколаївської міської ради у 2019/2020 н.р. проведено низку зустрічей з керівниками закладів загальної середньої, дошкільної та позашкільної освіти, на яких розглянуто вимоги стосовно організації безпеки праці на виробництві, обов'язкове забезпечення додержання вимог чинного законодавства в Колективних договорах працівників закладів

освіти, проходження медичних оглядів, навчання, проведення інструктажів і перевірки знань з питань охорони праці співробітників освітніх установ.

За результатами проведених зустрічей рекомендовано посилити контроль за додержанням працівниками вимог з охорони праці, трудової та виробничої дисципліни, безпеки експлуатації будівель та споруд.

Харчування дітей у закладах освіти

Процес організації харчування дітей у закладах освіти складається із:

- забезпечення повноцінного раціону харчування;
- використання різноманітного асортименту продуктів;

- дотримання режиму харчування, технологічних вимог при приготуванні їжі;
- забезпечення правильної обробки харчових продуктів;
- повсякденного контролю за роботою харчоблоку;
- відпрацювання режиму і графіка харчування дітей;
- виготовлення страв;
- ведення обліку дітей, що харчуються.

Протягом січня-лютого поточного року фахівцями управління освіти міста сумісно зі спеціалістами Миколаївського міського управління Держпродспоживслужби в Миколаївській області проведено комісійні обстеження харчоблоків закладів дошкільної та загальної середньої освіти.

Під час обстежень встановлено, що санітарний стан харчоблоків та допоміжних приміщень задовільний: наявна холодна та гаряча проточна вода, мийні та дезінфекційні засоби; технологічне обладнання для обробки сирих і готових продуктів має відповідне маркування; санітарна обробка технологічного обладнання проводиться відповідно до інструкції з експлуатації кожного виду обладнання.

Проте, харчоблоки закладів освіти потребують ремонту та простежується тенденція щодо старіння й виходу з ладу технологічного обладнання: потребують ремонту або заміни вентиляційні системи та витяжки, електроплити, газові плити, електром'ясорубки, пекарські шафи, протирочні машини, холодильне обладнання, електропательні, тістозмішувачі. Нагальною проблемою є й недостатня кількість виробничих столів, металевих стелажів для сушіння посуду. Також потребують поточного ремонту приміщення харчоблоків у 5 закладах загальної середньої та у 8 - дошкільної освіти. Частково поточні ремонти харчоблоків будуть проведені за рахунок коштів, виділених міською радою кожному закладу

У 2020 році планується придбання технологічного обладнання за бюджетні кошти.

Управління освіти Миколаївської міської ради спільно з КВП з організації харчування у закладах освіти міста здійснюють роботу щодо впровадження та розвитку безготівкового розрахунку учнями за харчування карткою Юніора.

Сьогодні охоплення міських шкіл POS-терміналом ПриватБанку становить 51%. Планується створити умови для надання можливості безготівкового розрахунку в усіх школах міста.

Введення безготівкового розрахунку позитивно вплине на ефективність системи управління грошовими потоками у шкільному харчуванні, що дозволить знизити рівень корупції; оптимізацію роботи їдалень у закладах освіти: швидкість обслуговування за карткою-10 секунд; прозорість оплати харчування дітьми; підвищення безпеки школярів (мінімізує контакт дітей з хвороботворними мікроорганізмами, які можуть бути на готівці, убезпечує від крадіжок готівки); підвищення рівня фінансової грамотності дітей та їхніх батьків.

ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНА ОСВІТА: НОВІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ, ДУАЛЬНА СИСТЕМА НАВЧАННЯ ТА НАВЧАЛЬНО-ПРАКТИЧНІ ЦЕНТРИ

Професійно-технічну освіту у місті забезпечують 11 закладів. Важливою перевагою професійної освіти є її гнучкість та швидка реакція на запити ринку праці: нині пройти навчання у закладах можуть не лише вчорашні випускники шкіл, а й дорослі, які хочуть підвищити кваліфікацію або змінити фах.

Основні сучасні тенденції розвитку професійно-технічної освіти – отримання ліцензій на навчання за новими спеціальностями, відповідно до запиту ринку, запровадження дуальної системи навчання, відкриття навчально-практичних центрів.

Миколаївський професійний ліцей отримав ліцензії на навчання з професій «Покоївка» та «Порт'є». Вони входять до списку найбільш затребуваних професій на півдні України, який славиться своїми рекреаційними ресурсами. Сьогодні - це єдиний заклад ПТНЗ в регіоні, що навчає кваліфікованих робітників за цими спеціальностями.

Миколаївським професійним ліцеєм будівництва та сфери послуг отримано ліцензію на впровадження освітньої діяльності у сфері П(ПТ)О за професіями «Продавець продовольчих товарів», «Касир торговельного залу». Подано документи до МОН на впровадження освітньої діяльності за професією «Газоелектрозварник».

Миколаївський професійний ліцей будівництва та сфери послуг - єдиний навчальний заклад області, який запровадив дуальну систему навчання з професій «Слюсар з ремонту колісних транспортних засобів», «Кухар». Дуальність як методологічна характеристика професійної освіти передбачає узгоджену взаємодію освітньої та виробничої сфери з підготовки кваліфікованих кадрів певного профілю в рамках організаційно-відмінних форм навчання.

Основне завдання упровадження елементів дуальної форми навчання – усунути основні недоліки традиційних форм і методів навчання майбутніх кваліфікованих робітників, подолати розрив між теорією і практикою, освітою й виробництвом та підвищити якість підготовки кваліфікованих кадрів із урахуванням вимог роботодавців.

Другий рік працює навчально-практичний центр з підготовки електротехнічних професій на базі Вищого професійного училища суднобудування. Навчально-практичні центри (НПЦ) – це частина приміщень закладу професійної освіти з новим обладнанням та технікою, де учні проводять практичні заняття, а дорослі – підвищують кваліфікацію або перенавчаються. Створення НПЦ у закладах професійно-технічної освіти України розпочалось у 2016 році.

У Миколаївському професійному машинобудівному ліцеї працює навчально-практичний центр за професіями «Токар. Верстатник широкого профілю. Фрезерувальник. Шліфувальник. Свердлувальник». Наприкінці 2019 р. відкрито новий навчально-практичний центр за професіями «Слюсар-ремонтник. Слюсар механоскладальних робіт. Слюсар-інструментальник. Слюсар з ремонту дорожньо-будівельних машин та тракторів. Слюсар з ремонту колісних транспортних засобів. Слюсар з ремонту сільськогосподарських машин та устаткування». Навчально-практичний центр з професій слюсарного напрямку передбачає професійний розвиток майстрів виробничого навчання, викладачів спецдисциплін, здобувачів освіти, а також дає можливість підвищувати професійну компетентність фахівців інших закладів освіти та підприємств. На відкриття Центру професій слюсарного напрямку з державного бюджету витрачено 266 тис. грн., які було спрямовано на придбання сучасного обладнання та устаткування.

Всі ці зміни – перші кроки у процесі реформування професійно-технічної освіти в Україні, яке передбачає масштабне «перезавантаження» системи і супроводжуватиметься модернізацією у сферах фінансування, якості освіти та державно-приватного партнерства.

Позашкільна освіта є складовою системи безперервної освіти, визначеної Конституцією України, законами України «Про освіту», «Про позашкільну освіту».

Діяльність закладів позашкільної освіти Миколаєва розглядається як одна з головних ланок невід'ємної складової освіти в системі виховання всебічно розвинутої творчої особистості, найповнішого розкриття її здібностей, створення умов для розвитку й підтримки талантів та обдарувань у галузі науки, техніки, екології, мистецтва тощо та забезпечення можливостей для вибору кожною дитиною діяльності, до якої вона проявляє зацікавленість та інтерес.

У системі освіти міста функціонують 7 комунальних закладів позашкільної освіти, у яких налічується 864 гуртки, що охоплюють 12735 здобувачів освіти.

34 творчих колективи мають Почесні звання «Зразковий художній колектив» та «Народний художній колектив».

Палац творчості учнів, Будинки дитячої та юнацької творчості Заводського району, Будинки творчості дітей та юнацтва Інгульського району, Дитячий центр позашкільної роботи Корабельного району багатопрофільні та працюють за напрямками: художньо-естетичний, науково-технічний, еколого-натуралістичний, туристсько-краєзнавчий. Серед однопрофільних закладів позашкільної освіти: міська станція юних натуралістів, яка працює за еколого-натуралістичним напрямом; міська станція юних техніків - за науково-технічним; Клуб юних моряків з флотилією – за військово-патріотичним.

Сьогодні позашкільна освіта - це унікальна можливість дітей займатися в гуртках за нахилами та інтересами, розвивати творчі здібності та природні обдарування. Найбільш популярними серед вихованців є гуртки художньо-естетичного, науково-технічного, туристсько-краєзнавчого, еколого-натуралістичного та національно-патріотичного спрямування.

Водночас закладами позашкільної освіти проводяться культурно-масові заходи щодо популяризації мистецтва, культури, національних звичаїв і обрядів, відродження фольклорної спадщини, виховання дітей на культурно-історичних традиціях українського народу, а саме: навчання в гуртках образотворчого та декоративно-ужиткового мистецтва. Значним внеском для формування національної свідомості дітей є функціонування в закладах освіти фольклорних колективів.

Позитивним результатом роботи гуртків науково-технічного напрямку міста є залучення дітей дошкільного та молодшого шкільного віку до занять у гуртках початкового технічного моделювання, художнього конструювання, де в процесі занять відбувається виявлення здібних до науково-технічної творчості дітей.

Важливою умовою успішної реалізації освітніх завдань дослідницько-експериментального напрямку є виявлення у дітей здібностей до наукової діяльності на ранньому етапі. Тому закладами позашкільної освіти проводяться заходи, спрямовані на залучення учнів середнього шкільного віку до дослідницької діяльності в гуртках і секціях наукових відділень МАН.

Керівниками закладів активізовано роботу у відділеннях Малої академії наук та розширено співпрацю із закладами вищої освіти. За результатами аналізу значні досягнення мають науково-дослідницькі роботи учнів, які підготовлені у тісній співпраці закладів позашкільної та вищої освіти.

Належна увага приділяється і еколого-натуралістичній діяльності дітей. Новітні інформаційні технології відкривають вихованцям доступ до нетрадиційних джерел інформації, підвищують ефективність самостійної роботи, дають цілком нові можливості для творчості, знаходження і закріплення різних професійних навичок, допомагають реалізувати принципово нові форми і методи навчання.

Використання комп'ютерних засобів навчання на заняттях всіх гуртків СЮН дає учасникам освітнього процесу більші можливості в опрацюванні інформації, особливо з напрямку профорієнтації.

Результативною є участь учнівської молоді у міських, обласних, всеукраїнських екологічних акціях та інших заходах.

Патріотичному вихованню молоді у закладах освіти міста сприяють гуртки туристсько-краєзнавчого та військово-патріотичного напрямку: «Джура», «Пішохідний туризм», «Історичне краєзнавство», «Археологічне краєзнавство», «Майбутній воїн», «Основи військової справи», «Морське багатоборство», «Юний рятувальник», на які покладено концепцію триєдиної мети виховання: розвиток інтелекту, фізичний гарт і патріотичне виховання.

Основним чинником ефективного й успішного формування позитивної мотивації в системі позашкільної освіти є свобода вибору та напрямів видів діяльності в залежності від захоплень та інтересів дитини, природних схильностей та здібностей, а також право вибору педагога, колективу та режиму занять. Провідним фактором сприяння формуванню мотивації є те, що діяльність здійснюється у співтоваристві однодумців, які об'єднані спільними інтересами та метою освітнього процесу, що створює невимушену, дружню, теплу атмосферу спілкування при вирішенні поставлених завдань.

Позашкільна освіта м. Миколаєва повниться новими успіхами і досягненнями, адже позашкільна освіта – світ пізнання нового досвіду й успіху.

Дитячий Центр позашкільної роботи Корабельного району

Дитячий Центр позашкільної роботи Корабельного району Миколаєва – багатопрофільний заклад позашкільної освіти.

Основним об'єктом навчання і виховання в ДЦ Корабельного району є конкретна дитина, її можливості, інтереси, нахили, психофізичні особливості, стан здоров'я. Відсутність примусу, свобода вибору заняття робить Дитячий Центр привабливим для дітей різного віку. Індивідуально-особистісний підхід реалізується не в намірах чи принципах, а на практиці, безпосередньо через спілкування, що є безцінним для розвитку особистості.

Сьогодні у 75 гуртках та колективах 1070 вихованців займаються художньою, декоративно-ужитковою, екологічною, технічною, культурно-масовою діяльністю. Через участь у різноманітній палітрі заходів – від концертів, конкурсів, виставок, ігрових програм, акцій, фестивалів, до творчих завдань тощо – вихованці отримують знання щодо адаптації в суспільстві, правильному виборі майбутньої професії та інші необхідні в житті знання, уміння, навички і компетентності.

У Дитячому Центрі 25 педагогів-спеціалістів забезпечують організацію освітнього процесу, троє з яких, мають почесні звання «Відмінник освіти»:

- Тетяна Турчак, директор Дитячого Центру позашкільної роботи Корабельного району;
- Антоніна Шевченко, керівник «Народного художнього колективу» вокального об'єднання «Відлуння»;
- Семен Денькович, керівник гуртка «Духові інструменти».

У 2019 році директора ДЦ Турчак Тетяну Григорівну за багаторічну плідну працю нагороджено нагрудним знаком «Василь Сухомлинський».

Присвоєння колективам ДЦ почесних звань «Зразковий», «Народний» свідчить про високий професіоналізм педагогічного складу закладу. У Дитячому

Центрі Корабельного району функціонують 3 творчі колективи, які мають почесні звання:

- «Народний художній колектив» вокальне об'єднання «Відлуння», керівник Антоніна Шевченко;
- «Зразковий художній колектив» духовий оркестр, керівник Леонід Снопков (звання підтверджено у березні 2019р.);
- «Зразковий художній колектив» гурток декоративно-ужиткового мистецтва «Родзинка», керівник Анастасія Івашкіна.

Якісним показником творчості учнівської молоді, результативності діяльності закладу та кожного окремого вихованця, стимулом для розвитку та самоствердження дітей та підлітків у середовищі однолітків є районні, міські, обласні, регіональні, Всеукраїнські та Міжнародні заходи.

«Народний художній колектив» вокальне об'єднання «Відлуння» (керівник Антоніна Шевченко) розпочав 2019/2020 навчальний рік з вагомих внесків у результативність роботи колективу – перемога на Міжнародному конкурсі «EMERALND ISLAND 2019» (Греція, вересень 2019р.), Міжнародному фестивалі «KHARKIV INTERNATIONAL SONG FORUM» (м. Харків, жовтень 2019), Міжнародному фестивалі-конкурсі «Співограй» (м. Харків, листопад 2019).

Протягом 2019/2020 навчального року творчі колективи Дитячого Центру були учасниками 6 Міжнародних, 7 усеукраїнських, 2 регіональних, 10 обласних та 18 міських конкурсів, фестивалів, виставок та отримали 152 нагороди, з них:

- гран-прі - 4;
- I-х місьць - 62;
- II-х - 43;
- III-х - 30;
- Грамот за участь – 13.

Дитячий Центр позашкільної роботи Корабельного району здійснює свою діяльність у вільний від навчання час, тому важливим аспектом є організація дозвілля школярів у позаурочний час та вихідні дні. За звітний період проведено 42 масових заходи, якими

охоплено 7 207 глядачів, з них 4 208 школярів району. У підготовці та проведенні тематичних культурно масових заходів взяли участь майже всі вихованці ДЦ – 1045 дітей.

Актуальною та специфічною є робота Дитячого Центру з питань інклюзивної освіти. Заклад плідно співпрацює з міським Центром соціальної реабілітації дітей-інвалідів Миколаєва (філія Корабельного району) та Інклюзивно-ресурсним центром №2. Між закладами укладено угоди про співпрацю та створені плани спільних заходів. Протягом поточного навчального року педагоги та вихованці ДЦ провели 6 культурно-масових заходів в інклюзивно-ресурсному центрі №2 та у міському Центрі соціальної реабілітації дітей-інвалідів міста (філія у Корабельному районі). Під час творчих зустрічей вихованці цих закладів намалювали чудові картини «Барви осені», навчилися розмальовувати

святкове печиво до дня Св. Миколая, виготовили для матусь листівки до 8 Березня та паперових чудо-птахів до Дня птаха. Діти з Інклюзивно-ресурсного центру та Центру соціальної реабілітації дітей-інвалідів - часті гості у вихованців Дитячого Центру позашкільної роботи Корабельного району. Протягом 2019/2020 навчального року вихованці вищезазначених закладів відвідали 8 культурно-масових заходів ДЦ:

«Дитячий Центр – яскравий острів творчості», «Світ творчий, кольоровий. Ти в ньому не один», «Місіс Грінч – викрадачка Нового року», «Галактика талантів» та ін. З метою узагальнення, систематизації та змістовної діяльності з дітьми з особливими освітніми потребами у Дитячому Центрі діє соціальний проєкт «Зігріємо дитячі серця».

Проєктна діяльність в освітньому процесі ДЦ сприяє ефективній формі розвитку творчої особистості, активному залученню й реалізації життєвих компетентностей вихованців. На даному етапі в закладі діє 3 довгострокових проєкти:

- Соціально-виховний проєкт **«Зігріємо дитячі серця»**, основним завданням якого є соціальна підтримка та творчий розвиток дітей, які мають труднощі у спілкуванні та навчанні, що пов'язані з порушенням психофізичного розвитку, та дітей із соціально вразливих груп.

- Проєкт з патріотичного виховання **«Любіть Україну, всім серцем любіть!»**. Завдання проєкту: виховувати громадянина-патріота з демократичними переконаннями; удосконалювати виховну роботу щодо популяризації активної громадянської позиції засобами створення системи культурно-масових заходів патріотичного спрямування на основі обрядово-фольклорної тематики; розповсюдження та розширення кола учасників фольклорних свят, обрядів із залученням школярів району.

- Навчальний проєкт **«Моє найкраще заняття!»**. Актуальність проєкту полягає у виявленні кращих методичних, технологічних розробок гурткових занять, вивченні та узагальненні провідного досвіду, впровадженні інноваційних технологій в освітній процес, його поляризації та активної пропаганди серед керівників Дитячого Центру.

В рамках проєкту у поточному навчальному році були обрані кращі конспекти керівники

гуртків та представлені на обласний конкурс на кращу розробку заняття для гуртків художньо-естетичного напрямку закладів позашкільної освіти комплексного типу. З п'яти представлених розробок 5 перемог:

- I місце у номінації «Театральний жанр» (Паламарчук Н.М., керівник гуртка літературної творчості «Альтанка»);
- I місце у номінації «Декоративно-ужиткове мистецтво» (Радченко О.М., керівник гуртка декоративно-ужиткового мистецтва «Натхнення»);
- I місце у номінації «Хореографічний жанр» (Вишнякова Д.В., керівник гуртка естрадного танцю);
- II місце у номінації «Вокально-хоровий жанр» (Шевченко А.М., керівник «Народного художнього колективу» вокального об'єднання «Відлуння»);
- III місце у номінації «Хореографічний жанр» (Градова Р.К., керівник гуртка народного танцю «Південна рапсодія»).

Увесь зміст освітньої діяльності у ДЦ позашкільної роботи Корабельного району спрямовано на формування системи компетентностей та гуманістичних цінностей особистості, виховання свідомого громадянина України.

Палац творчості учнів – країна щасливого дитинства

Плідна цілеспрямована робота у 2019/2020 н.р дозволила педагогічному колективу Палацу творчості учнів досягти значних результатів. Серед здобутків закладу слід виокремити найбільш вагомі.

Проведення загальноміських проєктів:

– проєкт «Зірка року», спрямований на пошук та підтримку талановитої молоді міста Миколаїв. У фестивалі взяли участь більше 1000 здобувачів освіти з 16 закладів, які

представили 150 номерів у різних жанрах мистецтва;

– міський фестиваль історико-пізнавальних проєктів «Пазли Історії», який не має аналогів в Україні, проводився для учнів закладів загальної середньої та позашкільної освіти третій рік поспіль. Заходи проєкту дали змогу учасникам познайомитися із сучасними підходами до збереження та популяризації історико-культурної спадщини Миколаївщини, методами історичного дослідження. У конкурсній програмі

взяли участь більше 50 проєктів з 25 закладів освіти міста;

– проєкт «Школа волонтерів» об'єднав педагогів та вихованців закладів позашкільної освіти міста, готових взяти на себе вирішення найбільш нагальних проблем. Вони стали учасниками благодійного проєкту «Містечко доброти», започаткованого фондом «Альфа-Нік» для збору коштів на придбання ліків для Миколаївської онкогематології та тестерів для гастроентерологічного відділення дитячої лікарні №2. Під час реалізації проєкту були зібрані кошти на операцію для маленької мешканки Миколаєва – Дарини Калиш;

– вихованці ПТУ взяли участь у II усеукраїнському мистецькому проєкті «Подаруй частинку душевного тепла захисникам України», проведеного до Дня Святого Миколая. Вони подарували медичним працівникам і військовослужбовцям, які знаходяться на лікуванні у військовому шпиталі А2428, різдвяний концерт;

– для презентації робіт обдарованих вихованців відділу ДУОМ використана нова форма «Мистецька палітра творчості», що дало дітям можливість продемонструвати втілення своїх творчих ідей і задумів.

У цьому році педагогами і вихованцями закладу представлена сучасна форма новорічної шоу-вистави «Questroom «Загадкове новоріччя – 2020». Форма квесту дала можливість організувати різноманітні випробування для казкових героїв і глядачів. У новорічних виставах взяли участь близько 250 вихованців закладу, їх відвідало понад 15 тис. глядачів.

З метою популяризації творчих досягнень педагогічного колективу на обласному та міському рівнях на базі Палацу творчості учнів проведено засідання обласного методичного об'єднання методистів закладів позашкільної освіти (художньо-естетичний напрям) «В об'єктиві обдарована дитина». Керівниками «Народних художніх колективів» та «Зразкових художніх колективів» було представлено 10 майстер-класів.

Квітка І.С., керівник «Зразкового художнього колективу» фольклорного колективу «Барвінок», посіла 1 місце у II (обласному) етапі усеукраїнського конкурсу «Джерело творчості» в номінації «Керівник гуртка - 2020» / Художньо-естетичний напрям (вокальний профіль). Вона братиме участь у фіналі конкурсу.

У всеукраїнській газеті «Позашкілля» опубліковано 2 методичні розробки відкритих занять керівників гуртків «Народних художніх колективів» - духового оркестру Камінецького Ф. М. та театру «Мрія» Олійник М. О.

На високому художньо-естетичному рівні проведено творчий звіт на присвоєння звання «Народний художній колектив» фольклорному колективу «Барвінок». (керівник Квітка І.С.)

Лауреатом загальноміської програми «Людина року» - «Городянин року» за результатами експертного опитування за 2019 року номінації «Надія року» став Вітовець Іван, обдарований вихованець вокального колективу «Домісолька», лауреат конкурсів і фестивалів різного рівня.

6 педагогів закладу мають педагогічне звання «Керівник гуртка-методист». У цьому році звання отримала Усова Н.С., керівник «Народного художнього колективу» капели бандуристів «Україночка».

Керівники гуртків різних напрямів діяльності брали участь у низці обласних конкурсів:

- на кращу розробку заняття для гуртків художньо-естетичного напрямку закладів позашкільної освіти комплексного типу – серед переможців 8 педагогів закладу (I - x місць – 3; II - x – 4; III - x -1);
- на кращу методичну розробку з науково-технічного напрямку (I і II місця).

Узагальнено та видано окремими збірками досвіди роботи: керівника «Народного художнього колективу» капели бандуристів «Україночка» Усової Н.С. та керівника гуртка-методиста «Комп'ютерна школа» Беркунської Н. М.

Вихованці Палацу творчості учнів стали переможцями і призерами низки конкурсів та фестивалів різного рівня:

Міжнародні:

- фестиваль-конкурс хореографічного мистецтва «Слобожанське коло», номінація «Народний танець» (м. Харків) – «Народний художній колектив» ансамбль танцю «Веселка» (кер. Зарванська В.В.) – 2 місце;
- XXIII Інтернет-фестиваль «Феєрверк талантів - 2019» (м. Київ) – «НХК» капела

бандуристів «Україночка» (кер. Усова Н.С.) – 1 місце;

- III Інтернет – конкурс мистецтв «Music Modern» (м. Одеса) – «НХК» капела бандуристів «Україночка» (кер. Усова Н.С.) – Гран-при;
- багатожанровий фестиваль «Львівські зорі» (м. Львів) – гурток естрадного співу «Домісолька» (кер. Вітовець О. М.) – 3 – 1-х місця, 2- других;
- проект «TV-старт» (м. Київ) – гурток естрадного співу «Домісолька» (кер. Вітовець О. М.) – Гран-при, 3 – 1-х місця, 2 – II-х.

Усеукраїнські:

- конкурс дитячої творчості «Різдвяний янгол» (м. Київ) – «ЗХК» гурток декоративно-прикладного мистецтва (кер. Кореновська І.Г.) – 2 місце; гурток образотворчого мистецтва (кер. Лук'яненко А.С.) – 2 місце;
- фестиваль хореографічного мистецтва «Осінній листопад» (м. Львів) – «НХК» ансамбль класичного танцю «Дивертисмент» (кер. Драгомощенко І.О.) – Гран-при, 1 місце;
- багатожанровий конкурс «Віват, витоки» (м. Одеса) – «НХК» ансамбль танцю «Джерельце» (кер. Климчук О. В.) – 1 місце.

Протягом навчального року вихованці туристських гуртків (кер. Вагіна Ю.В.) взяли участь у:

- змаганнях Відкритої Першості МОЦТКЕ УМ зі спортивного туризму (обласний рівень) – здобули у командному заліку: 8 – I-х місць; 3 – II-х; 8 – III-х;
- змаганнях зі спортивного орієнтування (усеукраїнський рівень) в особистому заліку вибороли 2 призових місця. За підсумками навчального року 10 вихованців увійшли в десятку кращих спортсменів Миколаєва та області у своїх вікових групах.

Звіт про похід по Миколаївській області (2019 р.) посів I місце на Чемпіонаті області серед походів III ступеню складності.

Міська станція юних техніків

З метою підтримки талановитої молоді, організації сприятливих умов для розвитку обдарованих і здібних дітей, можливості самореалізації творчої особистості щорічно колектив міської станції юних техніків забезпечує проведення міських конкурсів з технічної творчості для учнів шкіл та закладів позашкільної освіти, участь вихованців закладу у міських, обласних, усеукраїнських та Міжнародних конкурсах, змаганнях, фестивалях та виставках.

Працюючи з обдарованою молоддю, педагоги міської станції юних техніків розв'язують ряд важливих завдань, серед яких мотивація

інтересу до знань, формування практичних навичок, пізнання нового, цікавого, розвиток творчих та інтелектуальних здібностей, логічного та креативного мислення. Так, одним із

показників плідної роботи педагогів закладу з вихованцями є досягнення дітей, а саме: Єрмоєнко Максим, вихованець гуртка судномодельювання (керівник Кіщук Валерій Олександрович) у вересні 2019 року виборов I місце, Єрмоєнко Захар та Піталов Ярослав посіли II місце в особистій першості в обласних відкритих змаганнях з судномодельного спорту на Кубок Миколаївського обласного центру науково-технічної творчості учнівської молоді «Золота

хвиля», а в командному заліку команда судномоделістів міськСЮТ одержала Диплом II ступеня. В обласних змаганнях з судномодельного спорту серед учнівської молоді та юнацтва (моделі до 600 мм та швидкісні радіокеровані моделі) вихованці закладу вибороли призові місця в особистій першості: Піталов Ярослав — I місце у класі ЕН-600, II місце у класах ЕК-600, ЕЛ-600, III місце у класі ЕСО mini expert, Єрмоєнко Максим — II місце у класі F-3E-600, III місце у класі ЕСО expert (керівник Кіщук В.О.), Резніченко Михайло — II місце у класі моделей ЕН-600, Коломієць Арсен — I місце у класі моделей F-4-A, III місце у класі моделей ЕК-600, F-2-U (керівник Гурський О.В.). Командна юних судномоделістів міськСЮТ посіла: I командне місце (моделі до 600 мм), II командне місце (швидкісних радіокерованих моделей) та II командне місце у комплексному заліку.

Творчий колектив вихованців студії «Фотокрок» під керівництвом Гузій Ірини Сергіївни у 2019/2020 навчальному році взяв активну участь у багатьох міських, обласних, усеукраїнських та Міжнародних конкурсах, фестивалях, виставках. В очному етапі Відкритого міського фестивалю-конкурсу юних фотоаматорів «Коло друзів» вихованці студії

посіли більше 20 призових місць, в обласному конкурсі «А

десь далеко, лиманом загороджено, Чарівне місто є» -

більше 10. Крім того, вихованки студії стали фіналістами

IX Міжнародного дитячого телевізійного фестивалю

«Дитятко» у Харкові,

представивши анімаційні

фільми «Натхнення»,

«Колискова». На тринадцятому

Міжнародному кінофестивалі для молоді Tbilisi Sunrise в Тбілісі (Грузія) пройшов показ анімаційних фільмів «Натхнення», «Колискова», кращим визнано документальний фільм «Віра, Надія, Любов» вихованців студії «Фотокрок». На Міжнародній молодіжній художній виставці-конкурсі «Нова Загора» (Болгарія) перемогу вибороли Катерина Гусак, Марк Зотов та Катерина Ринденко; переможцями Міжнародного фотофестивалю Odessa Future Photo Days 2020 стали Альона Дегтяр, Наталя Петришина та Анастасія Фастовець; у Міжнародному конкурсі Together for future в номінації «Фото» Литвинович Роман та Кузьмич Ірина посіли II місце кожний в своїй віковій категорії, а Фастовець Анастасія виборола спеціальний приз — освітню поїздку до Чехії.

Вихованці гуртків художньо-технічного напрямку міської станції юних техніків у цьому навчальному році були активними учасниками різноманітних заходів, серед яких міський та обласний заочний гуманітарний конкурс «Космічні фантазії», міський та обласний етапи Всеукраїнських конкурсів «Український сувенір», «Новорічна композиція», міські виставки-конкурси «Наш пошук і творчість - тобі, Україно!», «Світ юного техника» та інших. Багато призових місць посіли вихованці «Зразкового художнього колективу» гуртка ДУМ (кераміка, керівник Пономаренко В.О.), «Зразкового художнього колективу» гуртка ДУМ «Арт» (керівник Коркішко О.О.), колективи гуртків декоративно-ужиткового

мистецтва (керівник Сайковська Л.О.), початкового технічного моделювання (керівник Гурська І.М.), «Виготовлення іграшок-сувенірів» (керівники Капошко О.М., Кучеренко Г.В.), «В'язання гачком» (керівник Рура Д.Р.), «Моделювання іграшок-сувенірів» (керівник Бабашкіна С.В.).

Технічні винаходи і розробки вихованців гуртка основ робототехніки міськСЮТ (керівник Нотич О.О.) неодноразово були представлені на

«Наукових пікніках», діти посіли призові місця у міських змаганнях з робототехніки, міському турнірі з робототехніки на платформі Arduino. У 2020 році сумісну розробку вихованців гуртків основ робототехніки і початкового технічного моделювання (керівники Нотич О.О. і Гурська І.М.) презентовано на XI Міжнародній виставці «Сучасні заклади освіти».

У 2019/2020 навчальному році у I (міському) та II (обласному) етапах конкурсу-захисту пошуково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН (секція «Фізика») вихованець СЮТ Деордієв Дмитро посів I місце (керівник Яремчук О.М.).

За підсумками загальноміської програми «Людина року - 2019» у номінації «техніка» кращим визнано вихованця гуртка судномоделювання (керівник гуртка Кіщук Валерій Олександрович) Піталова Ярослава, якому присвоєно почесне звання «Надія року».

Будинок вікнами в дитинство

Креатив крокує з нами...

Будинок творчості дітей та юнацтва Інгульського району – це чарівна країна, казковий світ творчості, фарб та дитячих фантазій, поліфонія народних та сучасних мелодій, захоплююча краса танцювальних ритмів, веселі гуляння та забави, туристичні походи та мандри...

БТДЮ – комплексний заклад позашкільної освіти в Інгульському районі, де в 130 групах творчих колективів та об'єднань навчаються 1950 вихованців. Діапазон напрямів навчання у закладі охоплює: простір мистецтва, художній простір, гуманітарний, науково-технічний, простір здоров'я, спорту, туризму, дозвілля.

Основною метою діяльності закладу був і лишається гармонійний та комфортний розвиток особистості вихованців та педагогів.

Не таємниця, що сучасна дитина – серйозний виклик для педагога, перевірка його компетентності та професіоналізму. БТДЮ щораз наближається до дитячого світу, намагаючись говорити ЙОГО креативною мовою

гаджетів та інноваційних технологій, адже має завжди бути цікавим своїй цільовій аудиторії.

Висока ефективність освітньої роботи БТДЮ забезпечується наполегливою творчою діяльністю педагогічного колективу, де працюють фахівці з різних галузей знань, з них 2 педагога нагороджені нагрудним знаком «Василь Сухомлинський», "Відмінник освіти України" - 2, знаком «Лідер освіти» - 1, 2 педагога мають звання «Заслужений працівник культури», 3 - «Керівник гуртка – методист».

Чотирьом колективам закладу присвоєно звання **«Народний художній колектив»** та **«Зразковий художній колектив»**.

Про високі досягнення колективів закладу свідчать перемоги у різноманітних конкурсах та фестивалях, безліч почесних нагород.

У 12 Міжнародних заходах взяло участь 112 вихованців, одержали 52 перемоги (I-х -16, II-х – 18, III – х – 10; Гран-Прі – 8); у 20 усеукраїнських заходах 300 вихованців одержали 76 перемог (I-х - 25, II-х – 30, III-х – 5):

- VII Міжнародний конкурс-фестиваль «KHARKIV INTERNATIONAL SONG FORUM» (м. Харків);
- Всеукраїнський фестиваль дитячої творчості «Сонце за нас» (м. Київ);
- Міжнародний конкурс дитячого мистецтва «Чайка» (м. Одеса);
- Міжнародний фестиваль-конкурс «Калейдоскоп талантів» (м. Київ);
- Міжнародний благодійний конкурс-фестиваль «Мистецький храм» (м. Івано-Франківськ);
- Міжнародний конкурс дитячої та юнацької творчості «Harry New» (м. Львів);

- II Міжнародний фестиваль-конкурс хореографічного мистецтва «Слобожанське коло-2019» (м. Харків);
- усеукраїнський конкурс хореографічного мистецтва «Перлина Прибужжя»;
- усеукраїнський фестиваль мистецтв «Таврійський Art-Music-Dance 2019» (м. Херсон);
- усеукраїнський багатожанровий конкурс-фестиваль «Розмаїття самоцвітів» (м. Львів).;
- усеукраїнський фестиваль хореографічного мистецтва «Free dance» (м. Запоріжжя);
- регіональний відкритий фестиваль дитячої та юнацької творчості «Art family»;
- фестиваль-конкурс дитячо-юнацької хореографії «Падьон-Євро-Данс» (м. Ужгород);
- усеукраїнський багатожанровий конкурс «Созвездие талантов»;
- усеукраїнський конкурс дитячого малюнка «Охорона праці очима дітей»;
- усеукраїнський конкурс дитячого малюнка «Зоологічна галерея»;
- усеукраїнська виставка-конкурс «Український сувенір»;
- усеукраїнський конкурс «Новорічна композиція».

Педагоги закладу беруть участь та є переможцями у *різноманітних освітянських конкурсах*:

- обласний конкурс серед педагогів закладів позашкільної освіти на кращу методичну розробку з науково-технічного напрямку;
- обласний конкурс на кращу розробку заняття для гуртків художньо-естетичного напрямку (2 других місця, 2 третіх місця);
- усеукраїнський конкурс «Джерело творчості» (III місце).

Проектна діяльність - невід'ємна частина роботи закладу і його творчих дитячих колективів. Довгострокові програми, проекти, які стали найуспішнішими: «З Україною в серці», «Крок до професії», «На крилах співпраці та творчості», творчі проекти дитячих колективів.

Профорієнтаційна робота, яку проводять педагоги БТДЮ Інгульського району, відіграє важливу роль у поетапному формуванні професійної компетентності та ефективному професійному самовизначенні вихованців. На базі Будинку творчості дітей та юнацтва Інгульського району створено секцію «Правознавство» Миколаївського міського територіального відділення МАН, яка дає можливість розвивати в учнів пізнавальні інтереси, самостійність, культуру навчальної праці, дозволяє систематизувати, узагальнювати, поглиблювати знання з певної галузі

навчального предмету і вчить застосовувати їх на практиці. Гурток «Школа журналістики» проводить прес-конференції, вивчає досвід випускників гуртка, що обрали за фах журналістику, наповнює власним контентом електронну газету «Нікодей». Юні журналісти посіли **II місце** у літературно-публіцистичному конкурсі «Я – патріот»; відзначили і початок навчального року, і день народження рідного міста, взявши участь у кулінарному майстер-класі в кафе "ТСпринт"; спробували власні сили як журналісти, збираючи матеріали про роботу XI регіональної Київської та I Миколаївської конференції старшокласників «Модель ООН – 2020» (ЗОШ №1); з метою ознайомлення з роботою громадських організацій міста провели прес-конференцію з М.М. Кравченком – головою громадської організації «Корабельний край»; організували прес-конференцію з учасником АТО О. А.

Димовим; влаштовували спільні заходи зі студентами УАЛ (Українська академія лідерства); підтримали волонтерську акцію ГО "Корабельний Край" щодо збору необхідного для ООС та ін.

Для багатьох випускників БДЮТ – це пугівка в життя, адже випускники гуртків, отримавши певні знання і навички, обирають професії за смаком. Двоє випускників закладу

повернулись працювати в БТДЮ, ставши справжніми професіоналами своєї справи. Ми пишаємось випускниками, які відомі своєю творчістю і активною життєвою позицією.

БТДЮ Інгульського району співпрацює з соціокультурними установами району: закладами загальної середньої освіти Інгульського району, Миколаївським спеціальним навчально-виховним комплексом для дітей зі зниженим зором, адміністрацією Інгульського району, санаторієм «Дубки», Інгульською районною благодійною організацією «Червоний хрест».

БТДЮ – місце культурного дозвілля. Щорічно масовими заходами охоплює в середньому 4300 дітей та підлітків. Протягом року проходять понад 90 заходів різного масштабу та направленості.

Вікна Будинку творчості дітей та юнацтва завжди світяться турботою і щастям дитинства, тут живе дух творчості. Наш БТДЮ завжди наповнений дитячими голосами, запальними таночками, запахом медової фарби і веселою нестримною енергією.

Будинок дитячої та юнацької творчості Заводського району

Будинок дитячої та юнацької творчості Заводського району – це багатопрофільний заклад позашкільної освіти, що забезпечує залучення обдарованої молоді до гуртків художньо-естетичного, туристсько-краєзнавчого, науково-технічного, соціально-реабілітаційного напрямів. У 2019/2020 навчальному році у закладі здобувало позашкільну освіту 2405 вихованців.

Специфікою роботи нашого закладу є організація роботи гуртків на базах закладів освіти району. У поточному навчальному році – це 88 груп. Співпрацюючи з адміністрацією цих закладів, вже

багато років створюються необхідні умови для отримання дітьми додаткових знань та умінь з улюблених видів діяльності.

З кожним роком зростає рівень фахової майстерності педагогів; у практику роботи входять інноваційні форми: круглі столи, тренінги, нетрадиційні педради, браунбеги, фішбоуни та інше.

Керівники гуртків активно долучалися до інтеграційного проєкту «Прославляємо ім'я твоє, наш славний Миколаєве!», який передбачає необхідність перезавантаження змісту позашкільної освіти через інтеграцію як між відділами, так і всередині них. Результатом такої діяльності стали досягнення Сасюка С.Г. під час III (усеукраїнського) етапу усеукраїнського конкурсу майстерності педагогічних працівників закладів позашкільної освіти «Джерело творчості» у номінації «Керівник гуртка – 2019» (туристсько-краєзнавчий напрям), де він отримав Диплом за II місце.

З метою залучення молоді до туристсько-краєзнавчої діяльності, пропаганди здорового способу життя, туристсько-краєзнавчим відділом Будинку творчості щорічно проводяться масові заходи з туризму та краєзнавства для учнів ЗЗСО Заводського району. Серед них: відкриті змагання юних туристів-краєзнавців БДЮТ Заводського району, тур «Туристсько-краєзнавча естафета», тур «Краєзнавче

орієнтування», відкриті турніри «Що? Де? Коли?» до Дня захисника України (на базі економічного ліцею №2).

Творчий та педагогічний здобуток Будинку творчості – «Народний художній колектив» оркестр народних інструментів «Барвистий передзвін» під керівництвом відмінника освіти, кандидата педагогічних наук Шевченко Ю.А. та чотири колективи, що мають почесні звання «Зразковий художній колектив»: гурток ДУМ «Чарівниця» (керівник Булкіна Л.В.), гурток ДУМ «Маленька майстриня» (керівник Антонова Г.Г.), гурток ОТМ «Натхнення» (керівник Коляда Т.П.), гурток естрадного співу «Любисточки» (керівник Панкова О.С.).

Гуртківці БДЮТ беруть активну участь та досягають високих результатів у Міжнародних, усеукраїнських, обласних та міських заходах. Тільки у поточному навчальному році вихованці закладу вибороли більше 500 призових місць у конкурсах, змаганнях, фестивалях, виставках, олімпіадах різних рівнів.

Миколаївський Клуб юних моряків з флотилією

Миколаївський Клуб юних моряків з флотилією – заклад позашкільної освіти, заснований у 1959 році, який працює на бюджетній основі. КЮМ відвідують учні шкіл міста віком від 8 до 18 років.

Сьогодні 784 курсанти навчаються у 46 гуртках, серед яких «Юні судноводії», «Юні судномеханіки», «Юні моряки», «Основи учнівського самоврядування», «Клуб юних миротворців», «Морське багатоборство», «Старшини шлюпок», «Юний рятувальник», «Англійська мова у морфлоті», «Майбутній воїн», «Початкове технічне моделювання», «Футбол» та ін.

Головним завданням КЮМ є реалізація державної політики у галузі позашкільної освіти через військово-патріотичне виховання та підготовку до служби на флоті.

Вихованці Клубу продовжують навчатися за фахом у закладах вищої освіти різного рівня акредитації.

Патріотичне виховання молоді – основний аспект освітнього процесу закладу, що поєднує в собі моральні, фізичні, та духовні цінності, базується на національній історії. Військово-патріотичне виховання – це процес цілеспрямованого

систематичного формування почуття патріотизму, духовної, та психологічної готовності до виконання громадянського та конституційного обов'язку щодо захисту суверенітету та територіальної цілісності держави.

Яскравим проявом патріотичного духу є проведення міської виставки-конкурсу робіт юних фотоаматорів «Я, ти, він, вона – разом Україна», відкритих змагань з військово-морського багатоборства, історико-патріотичних проєктів «АТО... Перерва на війну», «Пишайся, місто, синами своїми», «Пам'ять і гідність в серцях молодих», «Шляхами подвигу і слави». Здобувачі освіти міста проводять зустрічі з героями сучасності – військовими із зони АТО та ООС, знімають про них фільми, проводять пошукову роботу, роблять фоторепортажі, пишуть вірші, малюють портрети тощо.

Одним з ключових напрямів роботи Клубу є організація та проведення міських благодійних акцій «Запали надію в серці» та «Подаруй частинку доброти». До кожної з акцій долучаються десятки

освітніх закладів Миколаєва, виготовляють обереги для воїнів у зоні Операції Об'єднаних Сил; збирають одяг, взуття, канцелярські вироби та засоби особистої гігієни, які передають дітям на Схід України та соціально-незахищеним верствам населення Миколаївської області.

Курсанти Клубу - активні учасники багатьох міських свят, таких як: День міста, RiverFest тощо. В день визволення Миколаєва, України та 9 травня вихованці Клубу несуть Почесну варту біля меморіалу героям-ольшанцям.

Миколаївський Клуб юних моряків – перший в Україні започаткував проведення змагань з військово-морського багатоборства серед команд флотилій та клубів юних моряків на всеукраїнському та регіональному рівнях, до яких долучилися курсанти з Херсона, Одеси, Енергодара, Кам'янського, Харкова та Кривого Рогу.

Участь у змаганнях різного рівня - яскравий показник результативності діяльності гуртків та кожного окремого вихованця, стимул для розвитку та самоствердження у середовищі однолітків. Миколаївські хлопці та дівчата щорічно посідають призові місця у національних та усеукраїнських конкурсах і змаганнях, отримують безліч кубків, нагород, відзнак та почесних грамот.

Педагоги закладу активно використовують сучасні методи навчання: практичне закріплення теоретичних знань, навичок з морської справи, заняття-подорожі, тренування, екскурсії тощо. Отримані знання допомагають курсантам при вступі до морехідних училищ Херсона, Одеси та інших міст України.

Міська Станція Юних Натуралістів

Міська станція юних натуралістів – сучасний заклад позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку, покликаний сприяти розвитку у дітей та молоді

здібностей, здобуття первинних професійних умінь, необхідних для своєчасної самореалізації особистості у подальшому навчанні, трудовій діяльності та житті.

У 2019/2020 н.р. педколектив та вихованці гуртків відзначили 45-річчя закладу. Якщо у рік заснування СЮН (1974 рік) функціонувало 15 гуртків сільськогосподарського профілю, в яких займалися 220 школярів, то у 2019/2020 н.р. на базі закладу 820 вихованців відвідують

51 гурток. З метою активізації екологічного виховання дітей та молоді в мікрорайонах на базі 15 шкіл міста у 2019/2020н.р. міськСЮН відкрила гуртки еколого-натуралістичного напрямку.

Показник ефективності роботи закладу – розширення профільності гуртків. У порівнянні з 2018/2019н.р. профільність збільшилась з 14 до 17, що відповідає запитам та інтересам гуртківців. Акцент зроблено на відкриття гуртків соціального напрямку: «Юні медики», «Психологія особистості та її самопізнання», «Біологія людини», «Малятко-здоров'ятко». Покращено умови для роботи вже функціонуючих гуртків соціального напрямку: «Юні фермери», «Комп'ютер – вікно в природу», «Природа і творчість», «Школа життєвої компетентності», «Народна творчість», «Юні екскурсіводи», «Флористика».

Проведення на навчально-дослідній земельній ділянці та в живому куточку закладу у 2019 році 12 дослідів, з яких 9 за угодами з Національним аграрним університетом, з Національним університетом ім. В. Сухомлинського, з Агрофірмою «Зелене господарство», з лісгоспом, сприяли реалізації компетентнісного підходу в освітньому процесі.

Участь вихованців гуртків міськСЮН у проєктній діяльності сприяє формуванню активної життєвої позиції, допомагає самореалізації особистості в багатьох сферах соціального середовища.

Під керівництвом управління природного навколишнього середовища Миколаївської міської ради розроблено та проведено в школах екологічний проєкт «Миколаїв – еко-місто майбутнього».

У конкурсі молодіжних проєктів, який проводила також Миколаївська міська рада, міськСЮН перемогла та одержала гранд на проєкт «Еколенд для молоді».

Фахівці СЮН активно використовують в освітньому процесі новітні інформаційні технології, які відкривають нашим вихованцям доступ до нетрадиційних джерел інформації, підвищують ефективність самостійної роботи, дають цілком нові можливості для творчості, знаходження і закріплення різних професійних навичок, допомагають реалізувати принципово нові форми і методи навчання.

Використання комп'ютерних засобів навчання на заняттях всіх гуртків СЮН - це певною мірою третій партнер у педагогічній взаємодії, який дає іншим його учасникам більші можливості в опрацюванні інформації, особливо з напрямку профорієнтації.

У 2020 році педагоги міськСЮН активно впроваджували інформаційні, здоров'язбережувальні, інтерактивні технології, STEM-освіту.

У напрямку виховання активного учасника державотворчих процесів дуже важлива робота музею побуту українського народу: екскурсії для школярів міста, музейні заняття, тематичні свята – все це дає можливість музею бути затребуваним у мешканців міста. За цей навчальний рік у музеї проведено 159 тематичних екскурсій, відвідало його 1185 дітей, батьків вихованців, мешканців міста. Проведено 11 виїзних виставок у школах міста.

У 2019/2020н.р. здобувачі освіти та педагоги міськСЮН взяли участь у 14 Національних етапах усеукраїнських конкурсів:

- усеукраїнський заочний педагогічний конкурс «Визнання» - 7 педагогів міськСЮН отримали дипломи;
- усеукраїнський конкурс «Дослідницький марафон» (III місце);

- усеукраїнський конкурс методичних розробок та віртуальних ресурсів еколого-натуралістичного напрямку позашкільної освіти хіміко-біологічного профілю (II місце, III місце);

- усеукраїнський конкурс «Галерея кімнатних рослин» (III місце); усеукраїнський конкурс «Гуманне ставлення до тварин» (III місце);

- усеукраїнський конкурс «День рослин» (4 III місця);

- усеукраїнський конкурс «Новорічна композиція» (II місце, 2 III місця);

- усеукраїнський конкурс «Український сувенір» (I та II місце); усеукраїнський конкурс навчально-дослідних земельних ділянок (II місце);
- усеукраїнський еколого - мистецький фестиваль «Ленд-арт» (III місце);
- усеукраїнська акція «День зустрічі птахів» (I місце).

Вихованці гуртка «Юні квітникарі» стали учасниками Міжнародного науково - освітнього проекту «Дослідження стану виводкових колоній пінгвінів» (грамота).

Юннати взяли участь у XII Міжнародному екологічному конкурсі «Ось мій рідний край, ось мій рідний дім» та у Міжнародному конкурсі «Мій рідний край» (грамоти).

Педагоги міськСЮН - учасники міських екологічних читань, які проводились Департаментом ЖКГ Миколаївської міської ради і Центральною бібліотекою ім. М.Л. Крапивницького на базі міськСЮН.

**Животворне джерело народних традицій і звичаїв
у культурно-освітній діяльності
Миколаївського міського Будинку вчителя**

Миколаївський міський Будинок учителя – джерело, що дає сили, спрямовує, синтезує різні форми вияву культурного і духовного життя освітян Миколаєва, зберігає та примножує національні традиції, підтримує обдаровану, талановиту особистість і заохочує її до творчої самореалізації.

Тематика культурно-освітніх заходів різнопланова, певною мірою спрямована на збереження національного коду нації, її менталітету.

Найкращі твори великих українців Григорія Сковороди, Ліни Костенко, Миколи Вінграновського спонукають учасників заходів цінувати і шанувати витоки рідної землі. Цикл заходів «Рідною мовою вишиваю Україну в душі» довів, що саме з фольклорного джерела народ щедро черпає своє натхнення і силу, глибокий і непідробний оптимізм, а літературно-мистецьке свято «З Україною в серці!» розкрило культурні здобутки української нації.

Культурологічна парадигма роботи закладу ґрунтується на національній культурі, традиціях і звичаях українського народу, формуванні самоідентифікації. Реалізація проекту «Мужність і відвага крізь покоління» тому підтвердження.

Миколаївська земля щедро живить ауру національного духу, що знаходить своє відображення в конкурсах для дітей, молоді, які пройшли у міському Будинку вчителя, а саме:

фольклорно-інструментальної музики та народного співу імені М.Аркаса, читців поезії ім. Д.Крем'я «Посередині Всесвіту», української патріотичної сучасної поезії імені В.Бойченка, вечорі – розповіді про людину, життя і діяльність якої славить Південний край «Особистість в історії краю – Микола Аркас».

Самобутність та невичерпність народних витоків їх переломлення на реалії сьогодення дозволяють сяяти новими кольорами добрим давнім звичаям та обрядам нашого народу. Традиційно з новорічно-різдвяними віншуваннями «Дозвольте, пане господарю, заколядувати!» народний гурток української пісні «Візерунок» (керівник В. Стефанюк) завітав до освітянських шкільних родин МЗОШ №17, МЗОШ №46; профспілкового активу та ветеранів педагогічної праці міста.

Незабутнє театралізоване дійство та історія, що оживає через тисячоліття – сполука справжніх різдвяних традицій, нестандартних сценаріїв, незвичних персонажів з вічною незмінною темою – народження Спасителя – знайшла своє втілення у проведенні конкурсу-огляду Різдвяних вертепів, міському Різдвяному фестивалі та різдвяних зустрічах у клубі шанувальників творчості Назарія

Яремчука, заходів з елементами обрядових дій давнини.

На святі Коляди «Колядники, заходьте на гостину, віншуйте наше

місто й Україну!» освітяни щиро вітали колядників у своїй оселі з надією на щедрий рік. З традиційними давніми маловідомими та оригінальними сучасними колядками познайомили глядачів народний гурток української пісні «Візерунок» (кер. В. Стефанюк), «народна» вокальна студія

(кер. заслужений артист України

О. Сичьов);

яскраво, емоційно та видовишно виступили учасники «народного» театрального гуртка (кер. заслужений артист України В. Карпенчук).

Гумор – невід’ємна складова українського національного характеру. Щорічно у міському Будинку вчителя проводиться конкурс української сатири та гумору «Сміхослов», який додає гарного настрою всім присутнім у глядацькій залі.

Новорічні свята подарували чарівну казку сподівань та доброти на заходах у Сюрприз-майстерні Святого Миколая, Новорічних ранках, театралізованих дійствах, подорожах, виставках та благодійних акціях.

Яскравими перлинами виблискують освітянські аматорські колективи, які відіграють провідну роль у збереженні і популяризації народно-пісенного виконавства, традицій, народної календарної обрядовості. Впродовж багатьох років «народний» гурток української пісні «Візерунок» відтворює народні обряди: «Сватання», «Проводи до війська», свята Коляди, українські вечорниці.

Проект «Пісенний вінок України виплітаю з освітянських талантів рідного краю» підтримує творчу інтелігенцію галузі

освіти. У творчому доробку проекту українські народні та авторські пісні, вокально-хореографічні композиції, вистави, сольні концерти, виставки.

Багатий скарб звичаїв нашого народу ми отримали в спадок і продовжуємо зв’язок поколінь, зберігаючи генетичну пам’ять українського народу. У центрі уваги роботи закладу завжди буде Особистість Учителя, підняття престижу учительської професії, виховання поваги до вчителя, оточення увагою і піклуванням внутрішнього світу вчителя, його творчого потенціалу.